CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

RADU NOR

Cei trei din Altaïr

RADU NOR

CEI TREI DIN ALTAÏR

SCAN: Doru Filip
PRELUCRARE şi editor prima ediție digitală: Costin Teo Graur
iunie 2011

EDITURA TINERETULUI

CAPITOLUL I

În cabina „Șoimului" domnește o liniște desăvîrșită. Tudor Banu e singur. Comandantul se odihnește și conducerea navei o asigură automatele. Tînărului pilot secund îi place această singurătate, în care poți contempla în voie cosmosul.

Și nu-i de mirare ! Cînd ai douăzeci de ani, cînd ești la primul tău zbor interplanetar, nici o metaforă nu ți se pare îndeajuns de plastică.

Ochii privesc neobosiți prin geamul gros, prins în blindajul peretelui. Nu sînt curioși acești ochi ; acum nu doresc să descopere, ci doar să se bucure. Dar fără voia lor, descoperă ! E acolo o luminiță purpurie, strălucitoare, pe care înainte n-o observaseră. A apărut ca prin farmec și clipește. Banu o urmărește cu luare-aminte, minute în șir. Într-adevăr lumina se aprinde și se stinge în răstimpuri egale.

O descoperire deci ! Poate chiar una importantă ! Va trebui să-l anunțe pe comandant.

Dar prea e frumoasă imaginea ! Trebuie să mai zăbovească.

Clipe neprețuite ! Mai tîrziu, tabloul acesta al bolții încrustate cu fărîme de cristal nu va deveni oare din ce în ce mai banal ? Iar cînd va veni vremea să conducă singur o navă, cînd va simți povara răspunderii pentru viețile ce i-au fost încredințate, nu va dispare și ultima rămășiță a poeziei acestei lumi ?

Steaua purpurie parcă trăiește ! Zvîcniturile ei seamănă cu bătăile unei inimi. Seamănă cu...

Destul ! Trebuie să se ducă neîntîrziat să-l anunțe pe comandant. Hotărît se îndreptă spre ușă, cînd

aceasta se deschide. În încăperea cu pereții azurii pătrunde Vlaicu Zarea, pilotul-șef al „Șoimului". Combinezonul alb se mulează pe trupul său înalt și vînjos. Mersul elastic, mișcările viguroase trădează lungi antrenamente sportive. Dar ceea ce te captivează la acest om sînt ochii. Îți lasă impresia că pot vedea dincolo de zările cele mai îndepărtate, dincolo de hotarele galaxiei.

— Tudore, te-a fermecat vreo zînă ?

Banu tresare, se îmbujorează ca un băiețandru, își drege glasul și devine subit protocolar :

— Tovarășe Zarea, observ un fenomen neobișnuit. Priviți... acolo, în dreptul constelației Leului, aproape lipit de Marte, se vede o stea variabilă de mărimea a șasea, de culoare roșie aprinsă. Este surprinzător că acest astru apare și dispare la intervale foarte scurte și regulate, mai precis din trei în trei secunde. Dacă-mi permiteți...

Vlaicu Zarea rîde amuzat.

— Măi băiatule, tu ai de gînd să-mi ții o prelegere de astronomie ? Nu mă împotrivesc. Dar înainte trebuie să te informez că, începînd de azi, pe Deimos funcționează noul cosmofar cu semnale radio și optice. Am primit adineauri înștiințarea Centrului. Lumină roșie, cu o intermitență, precum bine ai zis, de trei secunde.

— Cum adică, nu-i o stea ?

— Poți să-i spui stea, să-i dai și un nume mitologic, dar în jurnalul de bord să-l treci neapărat „CF 74". Altfel n-o să știe nimeni despre ce-i vorba.

Tudor se încruntă. Obiectul încîntării sale nu-i decît un far cosmic ! Un tub umplut cu rubion, în care din trei în trei secunde se produc descărcări electrice.

Dar la fel de repede cum a venit, supărarea se risipește. La urma urmei tot stea e, chiar dacă a făurit-o omul. Cu atît mai mult e demnă de admirat !

Încetul cu încetul revine și entuziasmul. Cu mîna streașină la ochi, caută lumina purpurie și i-o arătă lui Zarea.

— Cînd te gîndeşti la ce depărtări îşi trimite semnalele ! La milioane şi milioane de kilometri ! Datorită acestor faruri, toate insuliţele pierdute în spaţiu, sateliţii artificiali, staţiile cosmice de cercetări, laboratoarele instalate pe asteroizi îşi pot semnala prezenţa.

Îmi imaginez cum va arăta traseul Pămînt-Marte, peste... să zicem patruzeci de ani. Ceva în genul marilor bulevarde din centrul Bucureştiului ! Bineînţeles noaptea ! Lumina stelelor de-abia, de-abia se mai zăreşte, căci o eclipsează puternicele balize de semnalizare, care înconjoară planetele. Traficul e deosebit de intens. Nave gigantice se avîntă spre limitele sistemului nostru solar şi chiar dincolo de el, spre sorii vecini. Rachetele de transport pufăie greoaie, ducînd în pîntecele lor obiecte de tot felul. Printre ele se strecoară sprintene cosmoturisme şi cosmoscutere, vehiculele preferate ale urmaşilor noştri. Şi peste tot faruri ! Faruri roşii, albastre, galbene, verzi, albe... O simfonie de lumini şi de culori !

Mă întreb dacă poeţii acestor timpuri se vor mai simţi îndemnaţi să cînte minunăţiile naturii. Creaţiile omului, uriaşele sale înfăptuiri nu vor deveni oare singurele muze ale bardului celui de al treilea mileniu ?

Pe Zarea, cuvintele tînărului îl înduioşează, îi reamintesc de primele sale călătorii dincolo de atmosferă.

Plin de afecţiune, îl ia de braţ :

— Poate că peisajul va fi aşa cum ţi-l închipui, Tudore, poate că va fi altfel, asta-i fără importanţă. În privinţa poeţilor, însă, fii liniştit : ei vor cînta deopotrivă natura şi forţa omului, aşa cum au făcut-o şi pînă acum.

În cabina ovală coboară o linişte solemnă. Doar zgomotul motoarelor, aidoma vuietului îndepărtat al unei cascade, pătrunde prin pereţii fonoizolaţi.

Vlaicu şi Tudor stau umăr lîngă umăr în faţa imensului cristal de cuarţ al vizorului. Stelele par globuleţe mici de sidef, planetele, scăldate într-o ceaţă palidă, alburie, se rotesc încet ca nişte ghiulele de

plumb, iar dincolo de hotarele galaxiei, pîcle argintii se învălmășesc în virtejuri. Deși aflate la zeci și sute de ani lumină, corpurile cerești ți se par atît de aproape, încît te simți îndemnat să întinzi mîna și să le prinzi în căușul palmei.

Și pentru comandantul „Șoimului", care de peste treizeci de ani străbate căile cerești, acest peisaj cu frumusețea lui stranie nu încetează să fie nou și fascinant.

Tudor o simte, o percepe mai mult cu inima decît cu mintea. Este pentru el o revelație, un răspuns la îndoielile lui de adineauri.

* * *

Tudor copilărise la Alba Iulia, un orășel care îmbina în mod plăcut pitorescul vechilor clădiri cu linia și coloritul construcțiilor moderne. Tatăl său, Gabriel Banu, maistru la Combinatul chimic de prelucrare a gazelor naturale, era un om închis, zgîrcit la vorbă. Avea, în afara meseriei, o singură pasiune : florile. Petecul de verdeață din fața casei era împestrițat cu dalii cît cuiburile de rîndunea, iar mîndria grădinarului erau „arlechinii", cu petale pe jumătate roșii, pe jumătate albe.

De educația băiatului se îngrijise mama. Ea îi făurise o copilărie plină de basme adevărate. Poveștile ei grăiau despre călătorii temerare spre meleaguri îndepărtate, despre oameni dîrji, care, de dragul științei, înfruntă cumplite primejdii. Îi vorbea despre pionierii cosmosului, despre cei ce, sfidînd necunoscutul, porneau să exploreze spațiul interstelar și planetele. Cum învățase să buchisească, cărțile care descriau viețile și faptele lor îi deveniseră cele mai dragi. Le citea, le recitea și se visa el însuși eroul minunatelor întîmplări.

La vîrsta cînd copiii își descoperă mereu alte vocații, Tudor rămînea neclintit la cea de cosmonaut. Nu-și schimbă alegerea nici la intrarea în școală, nici la terminarea ei, și după examenul de maturi-

tate, la întrebarea președintelui comisiei, răspunse ferm : „vreau să devin pilot de rachetă".

Tatăl nu-și spunea niciodată părerea în privința planurilor de viitor ale fiului său.

De-abia cînd acesta îi arătă diploma de absolvire a școlii medii politehnice și repartizarea la Institutul de cosmonautică din Cluj, îl cîntări îndelung din priviri și îi vorbi astfel :

— Cosmonaut ? Da, frumoasă meserie. Răspundere, nu glumă ! Cu cît e mai grea răspunderea, cu atît mai plină de satisfacții munca. Sînt mulțumit, Tudore. Dar ca părinte, se cuvine să-ți dau un sfat. Orice ai întreprinde, să ții seama : mai întîi mintea, apoi mîna ! Mintea să judece, să chibzuiască temeinic. Iar mîna să execute repede și fără șovăire ceea ce a hotărît mintea. Ordinea asta s-o păstrezi cu sfințenie și să n-o schimbi niciodată, în nici o împrejurare.

După ce rosti aceste cuvinte, Gabriel Banu trecu cu palma sa bătătorită peste părul fiului și se întoarse la dalliile sale.

La Cluj, la institut, Tudor învață bine și se bucură de aprecierea tuturor. Pe Vlaicu Zarea îl cunoscu de-abia în ultimul an de studii. La început, acesta nu era pentru el decît unul din numeroșii profesori care înșirau pe ecranul teletablei rînduri nesfîrșite de formule. Mai tîrziu, cînd îl văzu pe cosmodromul școlii, îmbrăcat în costum de scafandru astral, cînd află că e un vestit cosmonaut, care ocupase catedra doar pentru perioada de convalescență — contractase în spațiu o ușoară boală de radiații — cînd auzi de isprăvile lui, Zarea se confundă pentru el cu unul din eroii basmelor din copilărie.

Și cosmonautul îl îndrăgi pe tînărul în ochii căruia ardea pasiunea pentru tot ce privea zborul interplanetar. Simțea, deși nu o spunea nimănui, că Tudor e făcut din acea stofă, din care se făuresc oamenii cu aripi.

Curînd, o întîmplare veni să-i confirme părerea.

Era într-o dimineață de iunie. Cît vedeai cu ochii, nici o scamă pe azurul cerului. Tudor se trezise

înainte de răsăritul Soarelui și o pornise agale peste cîmpul așternut cu iarbă înaltă și cu flori galbene. La orizont se profilau clădirile orașului, înfășurate într-un văl străveziu ca o maramă de borangic. În partea opusă, pe coama unui deal, țîșneau către boltă construcțiile de oțel ale celor trei rampe de lansare. Prin păienjenișul de bare se iveau fusurile zvelte ale rachetelor-școală. Tudor își încetini pașii. Ca și în ziua sosirii sale la Institutul de cosmonautică, navele îl atrăgeau cu o forță irezistibilă. Îi evocau expedițiile primilor cosmonauți și-l făceau să se viseze el însuși comandant de navă, călătorind spre sisteme solare necuprinse în nici un atlas stelar. Se vedea aievea, urcîndu-se în ascensor, făcînd semne de adio tovarășilor care se retrăgeau spre adăpostul subteran. Auzea tunetul motoarelor, simțea trepidațiile schelăriei, bătăile propriei sale inimi!

Cînd porni mai departe, spre rampa din mijloc, deasupra căreia lucea discul Soarelui, radiocomb-ul pe care-l purta în buzunarul de la piept țîrîi prelung și ascuțit. Semnalul acesta se auzea foarte rar, în cazuri cu totul excepționale și însemna că mesajul este adresat tuturor.

Cînd Tudor stabili contactul, din difuzor se auzi vocea monotonă a dispecerului:

„Atențiune, apel general! Stația interplanetară automată de alimentare K-16 în deviație de traseu. Defecțiune mecanică! Altitudine, la ora patru și treizeci și patru de minute, două sute cincisprezece kilometri. Coborîrea perigeului continuă. Timp maxim disponibil pentru reparații: treizeci de minute. Echipa Holban la rampa de intervenție. Se poate decola! Celelalte echipe, în alarmă! Terminat".

Pe Banu, mesajul îl tulbură adînc. Pe cînd el se afla chiar lîngă rachetă, băieții lui Holban aveau nevoie de cel puțin zece minute să ajungă la cosmodrom. Dacă ar fi dat curs primului îndemn, ar fi luat totul asupra lui, s-ar fi suit într-una din nave și ar fi decolat. Deși nu făcea parte din echipele de intervenție, știa să piloteze și să execute reparații. Era

gata s-o facă, cînd îl cuprinseră îndoielile. N-ar fi însemnat fapta lui o flagrantă încălcare a disciplinei, căreia i se supuneau toți studenții institutului? Pe de altă parte, decolînd imediat, cîștiga timp prețios și repararea stației devenea mai sigură și mai lipsită de riscuri. Acest ultim argument era puternic și aproape hotărîtor.

Intră în ascensor, puse mîna pe maneta de pornire, dar... o retrase imediat.

Amintindu-și de sfatul tatălui său, să nu cedeze pornirilor, să judece bine înainte de a acționa, se întrebă dacă chibzuise îndeajuns.

Își dădu seama repede că plecarea lui pripită avea să ducă fără doar și poate la mari încurcături, poate chiar la lansarea unei a doua nave în aceeași direcție.

Secunda de gîndire fusese un bun sfătuitor!

Tudor scoase radiocomb-ul, apăsă pe buton și-l ceru pe dispecer. Cînd obținu legătura, comunică scurt:

„Aici Tudor Banu. Mă aflu pe cosmodrom, în ascensorul „Libelulei". Cer permisiunea să decolez pentru repararea stației. S-ar cîștiga aproape zece minute!"

Dispecerul nu răspunse imediat. Așteptînd, Tudor își simțea bătăile pulsului cu o neobișnuită claritate. Instinctiv, le numără. Cînd ajunse la cincisprezece, se auzi din nou glasul dispecerului:

— Alo, Banu! Poți decola! Îți doresc succes, dar... te rog, fii prudent!

Chiotul de bucurie mai răsună încă între pereții strîmți ai cabinei ascensorului, cînd acesta se opri în dreptul ecluzei. Manevrele repetate de sute de ori fură executate de data aceasta într-un timp record. Evantaiul ampenajului, înconjurat de nori de fum, se desprinse de pe postament.

Nava zveltă se înălță, își mări treptat viteza și dispăru printre norii mici și albi ca niște bulgări de zăpadă, ce începuseră să împestrițeze cerul.

După vreo zece minute de zbor, „Libelula" ajunse în dreptul stației automate, care acuma înconjura

globul terestru la o altitudine de numai două sute de kilometri.

Sincronograful potrivi viteza navei după cea a satelitului și, curînd, fusul și sfera înaintau paralel, într-o desăvîrșită aliniere.

Distanța între cele două aparate se micșoră văzînd cu ochii și „Libelula" se lipi de cuirasa stației. Tudor își îmbrăcă scafandrul, făcu transbordarea, stabili natura avariei și se apucă de treabă. După cinci minute, comunică prin radio : „în interiorul satelitului, totul în ordine ; mai am de dres ceva la unul din ajutaje".

Se întoarse în grabă în cabina navei, luă cîteva scule și aparatul de sudură și legîndu-se cu un cablu subțire și trainic, se cățără pe învelișul neted ca oglinda al satelitului.

Și aci reparația fu repede terminată. Nu se scurseră nici douăzeci de minute de la plecarea „Libelulei" și motoarele de marș ale stației de alimentare K-16 prinseră viață. Satelitul își iuți zborul, se desprinse de nava cosmică și, luînd înălțime, își continuă cursa pe orbita obișnuită.

„Libelula" făcu la rîndul ei ultima rotație în jurul Pămîntului și aterizâ precis în centrul cercului alb de pe cosmodromul institutului.

Inițiativa, sîngele rece, priceperea și nu mai puțin disciplina de care dăduse dovadă studentul fură unanim apreciate și răsplătite cu o călătorie de agrement în Lună.

Cînd Banu reveni, Zarea îl chemă la el acasă și discutară ca doi prieteni o după-amiază întreagă.

La plecarea lui Tudor, cosmonautul îl petrecu cu privirile pînă la capătul aleii și murmură satisfăcut :

— Nu m-am înșelat, e dintr-un aluat bun ! Din tînărul acesta, o mînă pricepută poate plămădi un vultur ! Mai că aș face eu încercarea...

Și se ținu de cuvînt.

După ce Banu absolvi institutul, Zarea îl ceru ca pilot secund pe nava de transport care îi fusese încredințată pînă cînd sănătatea îi va permite să plece iarăși în lungi expediții științifice.

„Pentru dragii mei prieteni
Călători spre stele,
Pregătit-am dulci clătite
Cu stafide-n ele."

Melodia și versurile compuse ad-hoc și cintate cu o voce răsunătoare vesteau apropierea profesorului. Tudor ridică din umeri în semn de regret. I-ar fi plăcut să mai rămînă singur cu Zarea, dar Cezar Vasiliu intrase de-acum în încăpere.

Șeful Institutului de cosmofilologie al Universității din Iași era o figură ce cu greu trece neobservată. Mic de statură, cu brațele lungi și vînjoase, cu ceafa puternică și părul alb, tuns scurt, semăna cu un bătrîn gladiator dintr-o carte de istorie antică. Acum purta peste costumul de astronaut un șorț de bucătărie. De pe tava pe care-o ducea cu îndemînare se ridicau aburi îmbietori.

— Poftiți la masă, dragii mei ! V-am făgăduit să supun aprecierilor voastre modestele mele talente culinare. Aceste clătite, făcute cu ouă, lapte, brînză de vaci și cu multă, multă dragoste, considerați-le ca o dovadă de simpatie din partea aceluia pe care-l conduceți cu atîta grijă spre cea mai interesantă etapă a vieții lui. Și-acum, serviți-vă...

— Mmm... grozave ! spuse Tudor cu gura plină.

— Tovarășe profesor, sînteți un maestru, adaugă astropilotul, mușcînd cu poftă.

— Maestru... bucătar ? Nu-i așa ?

Profesorul surîse măgulit și după ce-și dezlegă șorțul, se instală într-unul din fotolii.

— Glumă, glumă, dar vedeți, dragii mei, în secolul nostru, oamenii se străduiesc să cunoască cît mai multe lucruri. Știți și voi că însușirea a două-trei profesiuni nu e o modă trecătoare, ci devine pe zi ce trece o necesitate. Ce să-i faci ? Din pricina automatizării, dispunem de mult mai mult timp decît părinții sau bunicii noștri. Călătorim infinit mai repede

și treburile mărunte, de fiecare zi, le îndeplinim pe nesimțite. Ne odihnim și ne recreăm, și totuși ne rămîne multă, foarte multă vreme. Asta ne face să ne căutăm mereu noi îndeletniciri... E o problemă, nu-i așa? Eu, de pildă, sînt cosmofilolog, ceea ce nu mă împiedică să fac versuri proaste și clătite acceptabile...

— Ați omis muzica, îl întrerupse Zarea. Pe cîte știu, sînteți un excelent pianist.

— Lumea exagerează! Muzica mă liniștește, mă odihnește, mă reface; de obicei, cînt pentru mine, seara tîrziu, după munca obositoare din laborator.

— Și dacă v-am ruga...

— Vă avertizez că nu refuz niciodată! Astfel, cei care din politeță îmi cer să cînt, nădăjduind că mă voi opune, se văd puși în situația să mă asculte. Cred că e o pedeapsă binemeritată! Dar vouă, fiindcă-mi sînteți prieteni, vă propun altceva: ce-ați zice de un scurt cromoconcert?

Fără să aștepte consimțămîntul, Cezar Vasiliu se ridică sprinten din fotoliu și dispăru în cabina sa. După cîteva minute reveni, ducînd sub braț o cutie lunguiață.

Cînd o deschise, apărură două rînduri de clape albe și negre. Cosmofilologul stinse lumina și se instală în fața orgei cromatice.

Pe nesimțite încăperea se umplu de lumini colorate. La început se succedară nuanțe de albastru, de la culoarea palidă a cerului de dimineață pînă la cea a mării liniștite. Apoi apăru un galben strălucitor, care se preschimba încetul cu încetul în roșu... Purpurul fu străpuns de sulițe verzi, care se încrucișară și imediat se iviră cercuri albastre și triunghiuri portocalii. Deodată totul fu învăluit de o broderie străvezie din fire argintii. Multe minute în șir se desfășură jocul fascinant al formelor și culorilor, o adevărată încîntare pentru ochiul privitorului.

Această simfonie de culori, acest concert vizual dat aci, la peste 20 de milioane de kilometri de meleagurile pămîntești, era de o măreție inegalabilă.

Fiecare culoare, fiecare combinație de culori evoca parcă ceva din grandoarea locului în care se desfășura neobișnuitul spectacol. Cei prezenți erau copleșiți. Tudor își îndreptă din nou ochii spre vizor, prin care se zărea feericul tablou al lumii siderale. În mintea lui cele două imagini, cea de-afară și cea din interiorul navei, se contopeau, alcătuind un tot unitar de o frumusețe fără seamăn.

Nu mai puțin mișcat e Vlaicu Zarea. Urmărește fascinat mișcările degetelor pe clapele albe și negre. Gîndurile sale rătăcesc departe, spre Pămînt. Se vede în marea sală de concert a Filarmonicii, alături de Elena. Se cîntă Bach. Mîinile lor se ating ca din întîmplare. E oare muzica marelui vrăjitor din secolul XVIII? Revederea după o lungă despărțire? Sau, poate, amîndouă?

Cine ar fi crezut că aceste lumini colorate îi vor evoca cele mai scumpe amintiri, vor face să răsune, după atîția ani, aceleași acorduri, aci, în gigantica sală de concert a Universului... Degetele sale se înfig în brațele fotoliului, într-o disperată încercare de a-și redobîndi liniștea.

Prin cabină plutește, aidoma unei păsări ostenite, ultima licărire de lumină. Tăcerea care dăinuie e fragilă ca o figurină de porțelan. Nu te încumeți să răsufli, de teamă să n-o spargi.

— Așadar, v-a plăcut? întrebă într-un tîrziu profesorul. Dar de ce mă priviți așa? Doar nu mă credeți vrăjitor! Înveți ușor să cînți la acest instrument. Hei, tinere, dezmeticește-te! Veneрația care-ți stă scrisă pe față i-o poți purta la fel de bine șefului dumitale, care în timpul liber pictează tablouri atît de apreciate încît, în ziua vernisajului expoziției, nici unul nu rămîne fără biletelul „reținut".

— Și totuși dumneata ești un mare vrăjitor, profesore Vasiliu, spuse Zarea.

CAPITOLUL II

Privit de departe, Deimos, micul însoțitor al planetei Marte, nu e decît un firicel de lumină, aidoma unei stele fixe oarecare.

Cum te apropii însă, satelitul îți dezvăluie o lume întreagă de minunății. Deimos are forma unui disc cu diametrul de opt kilometri, mai îngust spre margine și mai bombat spre centru. Întreaga lui suprafață a fost îmbrăcată în plăci metalice, netede și lucioase, care reflectă orbitor razele Soarelui.

Ochiul atent al observatorului mai poate remarca două fîșii albastre care dispar în două deschizături ale carcasei și o sferă purpurie, încrustată ca o piatră prețioasă în centrul discului. Benzile sînt de fapt pistele rachetodroamelor satelitului, iar globul — cupola sălii centrale care folosește și ca observator astronomic.

Prin eleganța liniilor și prin coloritul viu, insula aeriană seamănă cu un giuvaer, cu care s-a împodobit cerul cosmic. De cînd au venit marțienii și au amenajat această stîncă zburătoare, aici nu s-a schimbat nimic. Doar deasupra cupolei a răsărit zilele trecute catargul cosmofarului, ca un simbol al prezenței pămîntenilor pe aceste meleaguri îndepărtate.

Dar adevăratele minuni te întîmpină de-abia cînd pătrunzi, printr-una din porțile-ecluză, în interiorul stației extramarțiene. Descoperi săli vaste, pline cu aparate și instrumente științifice. Mai găsești hangare spațioase pentru nave cosmice, acum pustii, și locuințe, ce par părăsite de cîteva ceasuri.

Cele mai multe încăperi însă adăpostesc obiectele, pe care le-au creat în decursul milenilor, geniul și

hărnicia vechilor locuitori ai planetei Marte. Sînt aci picturi executate în culori bizare pe fişii subţiri, metalice, sculpturi ce par dăltuite în oţel, deşi materialul nu are nici măcar duritatea plumbului şi poate fi modelat cu mîna, îmbrăcăminte dintr-o ţesătură vaporoasă care-şi schimbă culoarea o dată cu temperatura, trecînd de la roşul carmin la cel mai profund albastru de Prusia. Sînt mii de lucruri din cele mai felurite, de la unelte rudimentare de piatră, os sau metal, pînă la maşini ultraperfecţionate, obiecte necesare traiului de fiecare zi, plante şi animale conservate în blocuri de masă plastică străvezie, instrumente muzicale şi altele, care oferă posibilitatea cunoaşterii evoluţiei societăţii marţiene şi a stadiului înaintat la care ajunsese.

O bibliotecă cu cîteva milioane de benzi subţiri, strînse în suluri şi acoperite cu ideograme, reprezintă tezaurul literaturii şi ştiinţei locuitorilor planetei vecine.

Marţienii transportaseră cîndva pe Deimos toate aceste obiecte, dar nimeni nu reuşise să afle dacă o făcuseră ca să întemeieze aci un muzeu, sau dacă, la izbucnirea cataclismului, aleseseră satelitul ca adăpost pentru ele.

Se făcu noapte. Lipsit de atmosferă, satelitul nu cunoaşte zorile aurii şi nici amurgurile blînde de pe Pămînt. Aci trecerile aveau loc pe neaşteptate, dureros de brusc, ca şi cînd o mînă nevăzută ar fi coborît sau ridicat nişte jaluzele.

Ochiul cosmofarului pîlpîia neîncetat, iar pistele de aterizare, turnate dintr-un material luminescent, străluceau ca două şuvoaie de metal topit.

În sala centrală a staţiei extramarţiene, aflată în punctul de întîlnire a celor două piste, bătrînul cosmonaut Serghei Karpovici Zatocikin răsfoia o revistă veche şi sorbea tacticos dintr-un pahar de ceai.

Uşa se deschise de-o palmă şi un glas subţirel întrebă, vădit stînjenit că trebuie să-l tulbure :

— Serghei Karpovici, o cosmonavă în careul D 6... Să stabilesc legătura ?

— Firește, Magda !

Fata care apăruse doar pentru cîteva clipe nu era ceea ce se cheamă o frumusețe obișnuită. Ochii ei mari, albaștri, ușor migdalați, fața rotundă, încadrată de un păr negru și buzele roșii, frumos arcuite păreau să aparțină unei fiice a Asiei, unei coreene sau japoneze.

Caracteristic generației din care făcea parte era trupul zvelt și mlădios ca un trunchi de palmier, pe care nici o furtună nu-l poate smulge din rădăcini.

Cînd se îndepărtă, Zatocikin o urmări cu o privire mîndră de părinte. Cine și-ar fi închipuit cu trei luni în urmă, cînd a văzut-o pentru prima oară, că acest copil va deveni mecanicul satelitului, mîna lui dreaptă și bucuria anilor lui tîrzii !

Își aminti de ziua sosirii lui la Institutul de științe din Taşkent, cînd fusese invitat să ia parte la repartizarea absolvenților. Se statornicise obiceiul ca această repartizare să se facă într-un cadru sărbătoresc, în prezența întregului corp didactic și a reprezentanților institutelor științifice. Cei ce aveau nevoie de cadre, erau obligați să descrie amănunțit locul de muncă, sfera de preocupări și perspectivele ce se ofereau viitorilor lor colaboratori, iar absolvenții aveau latitudinea să aleagă. Această alegere era firește în funcție de aptitudinile fiecăruia, de înclinații și de preferințe.

Serghei Karpovici își aminti că citise cîndva un studiu istoric despre cea de a doua jumătate a secolului XX. Se spunea acolo că în țări cu orînduire capitalistă se încercase repartizarea oamenilor în diferite sectoare de activitate cu ajutorul mașinilor cibernetice. Fișe conținînd toate „caracteristicile" candidatului erau introduse în aparat, iar după cîteva minute apărea răspunsul : „bun pentru cutare sau cutare profesiune și loc de muncă".

Deși fundamentat pe calcule savante, sistemul nu dădu rezultate. În foarte rare cazuri, oamenii consimțeau să se supună părerilor mașinii. Cei mai mulți se ghidau după criterii de care nici cel mai perfec-

ţional mecanism nu-i în stare să ţină seama şi anume după îndemnul inimii.

Cită deosebire între acest sistem şi cel practicat în prezent, de contact direct între solicitanţi şi candidaţi!

Unul după altul, vorbitorii se perindară în faţa asistenţei. Mai toţi aduseseră microfilme reprezentînd clădiri, interioare de laborator, hale de experimentare şi peisaje pitoreşti din regiunile unde se găseau institutele lor.

Se vorbea mult despre ţinuturile polare, pe care omul le transformă acum în livezi de portocali, despre noile oraşe din Antarctida şi mai ales despre Polargorod, metropola construită chiar pe axa Pămîntului.

Se descriau imensele grînare apărute în locul pustiurilor de odinioară, menite să dăruiască omenirii hrană din belşug, să şteargă pe veci amintirea sumbră a veacurilor de foamete. Mulţi dintre absolvenţi erau captivaţi de oraşul plutitor din Pacific, baza de cercetări a geotehnicienilor care se străduiau să pătrundă tot mai adînc în măruntaiele Pămîntului.

Observai lesne că tinerii se simt atraşi de acele activităţi care se desfăşurau în condiţii grele, în mijlocul unei naturi vitrege. Erau preferate şantierele marilor transformări ale reliefului scoarţei terestre. Tendinţa de a evita îndeletnicirile comode, „cuiburile călduţe" cum le numeau tinerii, era evidentă.

El luase cuvîntul printre ultimii. Vorbind de pe fotoliul său din fundul sălii, făcuse o scurtă şi sobră descriere a staţiei de pe Deimos şi a instalaţiilor şi încheiase astfel :

— Treaba la noi nu prea e interesantă ! Vom fi doar doi ! Mecanicul şi cu mine ! Cel care doreşte să mă însoţească va trebui să îngrijească de buna funcţionare a motoarelor şi a cosmofarului pe care-l vom instala în curînd. Asta ar fi ! E cam pustiu acolo sus şi, uneori, singurătatea devine apăsătoare...

În ciuda acestui discurs puţin îmbietor, vreo zece absolvenţi se strînseseră în jurul lui şi îi puseseră fel de fel de întrebări. Printre ei era şi Magda Comşa...

Fata stătea deoparte, cumpănind. Îl studia cu o privire pătrunzătoare, ca și cînd nu activitatea, ci persoana lui ar fi fost hotărîtoare pentru alegerea ei. Se părea că-l cunoaște de undeva, dar că nu-și poate aminti de unde și în ce împrejurări îl văzuse.

Între timp, tinerii continuau să ceară amănunte despre satelitul marțian. Voiau să știe dacă de acolo se poate studia magnetismul planetei, dacă regiunea este bîntuită de micrometeoriți, în cît timp se poate ajunge cu cosmoscuterul pe suprafața lui Marte. Cineva se interesa dacă navele cosmice de pe traseele curente îl folosesc pe Deimos ca stație de tranzit. Ca să răspundă, fusese nevoie să se apropie de marea hartă care acoperea unul din pereții sălii. Pe drum, o zărise din nou pe fetișcana aceea cu ochii ca marea. Trăsăturile feței îi erau atît de schimbate, încît abia o recunoscu.

— Ce-o fi avînd ? se întrebase, văzînd obrajii palizi și buzele care tremurau ușor.

Deodată, atitudinea fetei se schimbă. Ochii începură să-i scînteieze întreprinzători și chipul își recăpătă culoarea.

Din cîțiva pași, ajunse în dreptul lui, înaintea celorlalți colegi care îl însoțeau. Îl privi ferm și cu un glas tare, de bună seamă pentru a fi auzită de întregul grup, spuse :

— Eu doresc să fiu mecanic pe Deimos ! Mă numesc Magda Comșa !

Aceste cuvinte, pe cît de neașteptate, pe atît de îndrăznețe, stîrniră uimire. Era știut că alegerea locului de muncă nu se făcea în pripă, ci după o matură chibzuință, căci o hotărîre odată luată nu se schimba decît în cazuri cu totul excepționale.

Se statornicise obiceiul ca imediat după prezentarea primei candidaturi să înceteze informările și să se prezinte contracandidaturi. Dintre cei înscriși, delegatul își alegea apoi persoanele cele mai potrivite.

El își notase numele fetei și-și plimbase privirile de la unul la altul, în așteptarea unor noi înscrieri.

Dar acestea nu veneau !

Dacă ar fi cunoscut renumele de care se bucura Magda în rîndurile colegilor ei, ar fi înțeles. În cei nasc ani de școală, ea dovedise, pe lîngă aptitudini excepționale la învățătură și la probele practice, numeroase alte calități. Era la fel de bine documentată în istoria artelor plastice ca și în cea a muzicii, știa ca un veritabil critic — să deosebească curentele literare din ultimele două secole și să distingă dintr-o privire stilul arhitectural al unor clădiri și epoca cînd fuseseră construite. Iată de ce Magda Comșa era adesea chemată să arbitreze controversele între colegi, lucru pe care-l făcea cu o admirabilă maturitate și cu mult bun simț.

Dacă ar fi știut toate acestea, nu s-ar fi mirat auzindu-l pe unul din colegii fetei exclamînd :

— Dacă s-a înscris Comșa, problema e rezolvată ! Vă felicităm, tovarășe Zatocikin, pentru viitoarea dumneavoastră colaboratoare. Și tic, Magda, îți dorim din toată inima succes în activitatea pe care ți-ai ales-o. Haideți, copii, să ascultăm ce povestește reprezentantul „Centrului de lansare a Sorilor artificiali"...

După ce strînseră mîna fetei, trecură la un alt grup, în centrul căruia un om cu pielea arămie, cu desăvîrșire chel, se muncea să pună în funcțiune minimodelul unei instalații pentru reacții termonucleare dirijate.

Cîteva zile mai tîrziu se îmbarcase cu Magda Comșa în nava de transport care făcea curse regulate între Pămînt și Marte.

Toate aceste aduceri aminte îi făceau bătrînului cosmonaut o vădită plăcere, ca de altfel tot ce era legat de micuța Magda. Ea nu numai că nu-i înșelase așteptările, dar le întrecuse în toate privințele. Era un mecanic cum rar întîlnești, ale cărui degete gingașe mînuiau sculele cu dibăcia chirurgului, dar și cu o forță de-a dreptul bărbătească. Apoi, găsi în ea un tovarăș de nădejde, pe care te puteai bizui în orice împrejurare.

— Adevărată fiică a noii generații, murmură Zatocikin, fără să observe că fata revenise în încăpere.

— Spuneați ceva, Serghei Karpovici ?

— Hm... nimic, nimic. Vorbeam, așa ca moșnegii, de unul singur. Ia spune ce-ai aflat ?

— E nava-cărăuș „Șoimul". În afara comandantului și a pilotului secund, pe bord se află un singur pasager. Doresc să se oprească pe Deimos și cer pistă liberă.

Auzind numele rachetei, Zatocikin scoase o exclamație de bucurie :

— „Șoimul" ? Înseamnă că-l voi revedea pe bunul meu prieten Vlaicu Zarea. N-ai auzit de el ? Mă mir ! A făcut parte din echipajul lui Kriukov, în anii grei ai începutului. Dacă-mi amintesc bine, a fost cîtva timp profesor la o școală de cosmonauți. Nici pe el nu l-a răbdat inima să rămînă, că doar nu-i copac să stea cu rădăcinile înfipte în Pămînt.

Oftînd, Serghei Karpovici apăsă pe unul din butoanele mesei de comandă. Ecranul goniolocului se coloră, pîlpîind, într-un alb-lăptos, făcînd să apară un desen din cercuri concentrice întretăiate de raze, aidoma unei ținte de tir. Într-unul din sectoare, o gîză minusculă, neagră, înainta vertiginos de la margine spre centru. Era racheta care se apropia de stația interplanetară.

Zatocikin își consultă ceasul-brățară și învîrti două din rotițele de pe marginea lui. Pe un cadran prevăzut cu o lentilă măritoare apărură cifrele 2-38-41. Microcalculatorul electronic montat în carcasa ceasornicului determinase într-o frîntură de secundă timpul necesar parcurgerii de către nava cosmică a distanței pînă la rachetodromul satelitului, adică două ore, treizeci și opt de minute și patruzeci și una de secunde.

Zatocikin închise goniolocul și se adresă din nou Magdei :

— Vorbeai de un pasager ! Nu i-au anunțat cumva numele ?

Fata aruncă o privire pe tăbliță pe care o ținea în mînă :

îi spune... Vasiliu, profesorul Cezar Vasiliu.

Vasiliu ? Magduşa, avem oaspeţi de vază. E astrofizicianul care a descifrat scrierea vechilor marţieni. Sînteam de ani de zile în corespondenţă, vorbim uneori prin radio, dar de văzut nu ne-am văzut niciodată ! Haide, fata mea, să ne pregătim ! Trebuie să întîmpinăm oaspeţii cum se cuvine.

Potrivit prevederilor, după două ore şi jumătate pe cerul luciuriu apărură luminile de poziţie ale „Şoimului". Nu se auzi nimic, căci în lipsa atmosferei, pe Deimos domnea întotdeauna o linişte neîntreruptă. Ca o nălucă, urmată de o trenă de foc, racheta se apropia vijelios de satelitul marţian.

La o manevră a pilotului, sistemele de frînare intrară în acţiune. Aveai impresia că nişte mîini invizibile au prins din zbor fusul argintiu şi se muncesc să-l reţină. O clipă se părea că „Şoimul" s-a oprit, că a rămas atîrnat deasupra abisului. Dar o dată cu comenzile de coborîre, racheta prinse să înainteze paralel cu satelitul, să se apropie încetul cu încetul de suprafaţa lui. În cele din urmă, atinse pista şi rămase nemişcată.

Nimeni nu coborî şi nimeni nu veni în întîmpinarea oaspeţilor. Se simţi doar o uşoară trepidaţie şi banda luminiscentă se puse în mişcare. Corpul navei lunecă încet spre deschizătura din peretele satelitului.

Toate aceste faze ale acostării dădură oamenilor din cubina „Şoimului" răgaz suficient să se pregătească de debarcare.

O explicabilă nerăbdare îi cuprinse. Vlaicu Zarea era dornic să-l revadă pe Zatocikin, Tudor să cunoască ţinta primului său zbor „oficial", iar profesorul — să poată contempla în sfîrşit documentele vechilor marţieni, cărora le închinase întreaga sa viaţă.

Îndată ce motoarele se opriră, Tudor şi profesorul îşi îmbrăcară costumele etanşe şi se aşezară, ca la tentru, în faţa vizorului.

Cînd oblonul-cortină se ridică, li se înfăţişă un tablou demn de mîna unui pictor. Lumina purpurie a cosmofarului dădea învelişului satelitului aspectul

unei mase incandescente. Se părea că Deimos este cuprins de un incendiu care-l mistuie pe dinăuntru și care-l va preface curînd într-un morman de cenușă.

Tabloul avea o frumusețe aparte, stranie, poate și din pricină că apărea și dispărea cu regularitatea unei reclame luminoase.

Pe măsură ce nava înainta pe pista rulantă, celor doi spectatori li se dezvăluiră detalii ale construcției pe care pînă atunci nu le remarcaseră, aparate ingenioase de măsură instalate din loc în loc, ajutajele motoarelor menite să mențină satelitul la aceeași viteză de rotație pe orbită, emițătorii care țeseau în jurul discului de metal un cîmp magnetic ca să-l apere de micrometeoriți și, în sfîrșit, cupola observatorului cu telescoapele ca niște țevi de tun treceau prin fața lor ca pe un ecran de cinematograf.

Înaintînd vertiginos, „Șoimul" ajunse în dreptul unei deschizături, unde un panou masiv îi bara drumul. Se părea că racheta se va ciocni de obstacolul neașteptat, cînd acesta lunecă în lături. Poarta rămase deschisă doar pentru frîntura de secundă necesară trecerii rachetei, apoi își reluă locul. Intrară într-o încăpere strîmtă, întunecoasă, un fel de culoar cu tavanul scund. Se auzi fîșîitul aerului care pătrundea prin sitele din pereți. Totodată se aprinseră cîteva tuburi fluorescente.

Cînd camera-ecluză, căci în ea intrase „Șoimul", se umplu cu aer, o altă poartă, mai mică, se dădu la o parte.

Coborîră și pătrunseră într-o sală circulară, înaltă de peste zece metri, situată sub cupola care se arcuia peste suprafața satelitului. Pereții erau împodobiți cu basoreliefuri și picturi, iar podeaua acoperită cu un covor pufos, liliachiu, pe care pașii se stingeau. Tavanul radiant revărsa o lumină caldă și odihnitoare.

Aici, Zatocikin și Magda Comșa își așteptau oaspeții.

Fata se duse în întîmpinarea lor și, potrivit datinei, le întinse o tavă cu fructe proaspete din producția serei.

După cîteva ceasuri de odihnă binemeritată și după o masă luată în comun, Zarea și Zatocikin se retrăseră într-una din micile încăperi de la marginea satelitului, prin fereastra căreia planeta Marte apărea în întreaga ei splendoare.

Făcînd oficiul de gazdă, Magda îi invită pe Cezar Vasiliu și pe Tudor Banu ca să le arate tot ce era demn de văzut pe Deimos. Profesorul însă o rugă să amîne această vizită și să-l conducă înainte de toate la muzeu. Îi satisfăcu dorința și el se apucă să cotrobăiască, bucurîndu-se ca un copil, printre manuscrisele marțiene.

Rămînînd singură cu Tudor, fata îl porti pe „punte de comandă", cum botezase ea odăița din care supraveghea funcționarea instalațiilor satelitului și unde-și petrecea o bună parte a zilei. Deși înțesată cu aparate indicatoare și cu o sumedenie de semnalizatoare optice și acustice, camera avea un aer intim. Pe pereți atîrnau cîteva gravuri și acuarele bune și, la loc de cinste, un Van Gogh original ; în rafturile micii biblioteci se înșirau zeci de volume de versuri și de proză, iar într-un colț stătea o combină muzicală.

Două fotolii mari de culoarea mărgeanului invitau la odihnă și la taifas.

E plăcut aici, spuse Tudor. O asemenea cabină mi-aș dori-o și eu pe „Șoimul". La noi, totul e foarte strîmt...

— În schimb, de jur împrejur e „spațiu" îndeajuns, glumi fata.

Nici dumneata n-ai de ce să te plîngi.

Rîseră.

Stau aproape tot timpul aici, spuse Magda. Orele lungi de veghe trec mai repede cînd citești sau cînd asculți muzică. Serghei Karpovici susține că știut... demodată, dar eu prefer cititul cărților cosmovizorului sau microbenzilor literare.

Fiecare are dreptul să-și aleagă distracția preferată, mai ales într-o pustietate ca asta. Eu aș proceda la fel, doar că, din cînd în cînd, aș urmări la cosmovizor transmiterile sportive. De altfel asta și

fac. Iar atunci cînd ajung acasă, sînt un vizitator nelipsit al stadioanelor. Dumneata cînd te întorci pe Pămînt ?

Fata încreți fruntea :

— Nu știu, nu m-am gîndit încă. Deocamdată nici n-am avut timp să reflectez. Ceea ce fac aci mă atrage și îmi place.

— Hm, un fel de... robinsonadă cosmică ?

— Te înșeli ! Niciodată nu m-am simțit ca un naufragiat ! Dimpotrivă ! Mă pretind un vajnic căpitan de corabie, care, pe nava lui, are grijă de toate : de velatură, de direcția cîrmei, de moralul echipajului. Bătrînul Magellan a înconjurat Pămîntul, iar eu înconjur planeta Marte ! Asta-i toată deosebirea !

Tudor zîmbi absent. Un gînd nu-i dădea pace. De ce venise această fată pe Deimos ? Ce a îndemnat-o să-și aleagă un asemenea loc de muncă ? La urma urmei treaba pe care o făcea era neinteresantă, neatractivă, plicticoasă...

Se pregăti s-o întrebe, dar se răzgîndi, temîndu-se că va fi socotit lipsit de tact. În cele din urmă însă, își luă inima în dinți :

— Dacă nu-i un secret, cum de-ai nimerit pe Deimos ?

— Poate fiindcă-i mai multă liniște ca în altă parte, poate fiindcă-mi plac stelele...

— Glumești ! Astea nu-s motive ! Pe cele adevărate, le ghicesc. Bătrînul Zatocikin ți-a vorbit desigur despre... magelanii oceanului interplanetar. Ți-o fi zis că pe o stație ca asta te poți călî, poți deveni mai puternic și mai cutezător, îți poți făuri în tihnă cele mai minunate visuri.

Magda Comșa se supără de-a binelea :

— Nici pomeneală ! Serghei Karpovici a încercat totul ca să mă convingă că e locul cel mai nepotrivit pentru o fată, că munca e grea și anostă. Mi-a explicat că nu-i nici măcar... romantică, deși romantismul e în noi și nu în ceea ce facem.

— Atunci ?

— Doream să fiu cu el ! Asta m-a îndemnat să plec pe Deimos. N-ai să mă înțelegi, dar pentru

mine Zatocikin e omul cu care doresc să semăn. A fi împreună cu el, înseamnă a avea în față, neîncetat, o pildă.

Banu se gîndi la Vlaicu Zarea și o aprobă cu toată convingerea.

— Mai mult, urmă Magda Comșa, de Serghei Karpovici mă leagă ceva și mai trainic : recunoștința ! El a salvat cîndva viața tatălui meu.

Surprins, Tudor întrebă :

— Cum asta ? În ce împrejurări ?

Ea luă de pe o policioară un ulcior cu lapte și umplu două pahare. Sorbi puțin, îl porni și pe Banu să bea și spuse :

— În casa părinților mei exista o fotografie, pe care tata o prețuiește nespus de mult. E ștearsă, neclară și cu greu poți distinge ce reprezintă. De-abia privind-o mai multă vreme, recunoști chipul schimonosit de durere al unui om. Acest om e Zatocikin ! Pînă de curînd, nimeni n-a știut-o ! Am aflat-o cu totul întîmplător, în ziua repartizării absolvenților. Îți voi spune acum povestea acestei fotografii.

Împlinisem cincisprezece ani, cînd tata lucra ca geolog la unul din punctele de foraj din Golful Bengal în apropiere de Madras. Împreună cu un tovarăș, coborîse într-o batiforeză autopropulsată pînă la adîncimea de o sută patruzeci de metri ; aci ancorară mașina și începură să sfredelească solul. Aveau toate cele necesare pentru a putea sta sub apă mai multă vreme ; oxigen, energie electrică, apă de băut și alimente. După două săptămîni, cînd veni vremea să iasă la suprafață, avu loc un cutremur submarin. Niște stînci se surpară și blocuri mari de piatră căzură peste batiforeză și o acoperiră.

Toate încercările de a elibera aparatul dădură greș. Mecanismele exterioare erau deteriorate și cabina de oțel nu se urnea nici măcar cu un milimetru. Din fericire, aparatura de radioemisie nu avusese de suferit, iar firul antenei, legat de o baliză ce plutea la suprafață apei, nu se rupsese.

Putură să transmită S.O.S.-uri și să indice poziția batiforezei, dar oxigenul se împuțina și începură să

se sufoce. Însoțitorul tatei, mai puțin rezistent, își pierdu cunoștința. Tata însă continua să transmită mesaj după mesaj, pînă ce, sleit de puteri, căzu într-un leșin adînc. L-au trezit niște zgomote, ce păreau să vină de afară. Avea senzația că stîncile sînt mișcate din loc, că batiforeza se cutremură. Crezu că visează, pînă ce în peretele de metal răsunară bătăi. Dezmeticindu-se, își dădu seama că cineva încearcă să comunice prin morse, întrebînd de starea echipajului.

Răspunse laconic : „echipajul trăiește." Salvatorul le comunică atunci să facă tot ce le stă în putere și să reziste încă o jumătate de oră, timpul pe care-l socotea necesar pentru degajarea aparatului.

Tata izbuti să-l readucă pe tovarășul său la simțire. Aprinseră reflectorul și prin ferestruică văzură un om îmbrăcat în costum de astronaut, în cizme cu tălpi de plumb, care, cu un instrument asemănător unui ciocan pneumatic, tăia și muta din loc blocurile de piatră. În spatele lui, la o distanță de vreo cincizeci de metri, se legăna o rachetă cosmică-amfibie, ancorată în două cabluri groase de oțel.

Cosmonautul se opri din lucru ca să mai răsufle. Îi văzură sub cască fața congestionată, scăldată în sudoare.

Curînd el reîncepu, fărîmițînd bolovanii și rostogolind bucățile la o parte. Greutatea care imobiliza batiforeza, împiedicînd-o să se ridice, se reduse. Se părea că totul se va termina cu bine, cînd, pe neașteptate, un bolovan imens căzu peste trupul cosmonautului și-l prinse sub greutatea lui.

Tata semnaliză disperat, întrebîndu-l cum ar putea să-l ajute. Astronautul însă clătină din cap și le porunci ca, la semnul său, să golească repede rezervoarele cu mercur și să arunce balastul. Ușurarea bruscă a aparatului avea să creeze o forță de ascensiune îndeajuns de mare pentru înlăturarea bolovanilor care mai acopereau batiforeza.

În clipa aceea, tata a atins fără să vrea butonul aparatului de fotografiat montat în exteriorul carcasei și tot atunci s-a imprimat pe peliculă fotografia

despre care ți-am pomenit. La lumina fulgerului electronic, a văzut însă ceva care l-a făcut să se cutremure.

Salvatorul, cu picioarele strivite sub blocul de piatră, continua să manevreze aparatul și să spulbere stîncile de pe batiforeză.

În cele din urmă, cosmonautul dădu semnalul.

— Nu putem să te lăsăm aici ! semnalizâ tata.

— Trebuie ! răspunse străinul. Altfel pierim cu toții ! Aruncați balastul ! Repede !

Tata n-avu încotro. Trase de o manetă și roti ușor capacul rezervorului cu mercur. În aceeași clipă, însoțitorul lui întrerupse curentul electromagneților care țineau lipit de carcasă balastul metalic.

Ca un balon de săpun, batiforeza țîșni în sus și ajunse în cîteva secunde la suprafață. Cînd razele Soarelui pătrunseră prin hublou, tata și tovarășul său erau convinși că salvatorul lor zace pe fundul apei, sub greutatea bolovanului, osîndit la o moarte necruțătoare.

Magda se opri și bău din paharul cu lapte.

Tudor însă, care o ascultase cu sufletul la gură, o zori :

— Și cum a scăpat ?

— Nu știu. Tata presupune că șocul din momentul desprinderii batiforezei l-a eliberat de sub greutatea stîncii și l-a azvîrlit pînă în apropierea navei sale. Imediat ce au ieșit la suprafață, au dat alarma și cîteva echipe de salvare, sosite cu rachete-amfibii și-au început cercetările. Nu s-a găsit însă nici o urmă a lui Zatocikin.

Cînd a reapărut, Serghei Karpovici n-a suflat nici o vorbă despre această întîmplare și nimeni n-a știut cine a scăpat batiforeza în împrejurări atît de dramatice.

— Și... cum i-ai dat de urmă ?

— Așa cum ți-am mai spus, la repartizarea absolvenților ! Trăsăturile lui mi se păreau cunoscute, dar nu eram sigură. De-abia cînd s-a îndepărtat de masă, cînd am văzut că se deplasează cu ajutorul unui că-

rucior electric de invalid, am fost convinsă că salvatorul batiforezei din golful Bengal, omul care a redat tatălui meu viața și cosmonautul Serghei Karpovici Zatocikin sînt una și aceeași persoană.

— Așa om mai zic și eu, spuse Banu cu respect.

— Acum înțelegi ce m-a adus pe Deimos ?

— Înțeleg, Magda. Cred că și eu aș fi procedat la fel. Știi, pe oameni ca Zatocikin îi admir din toată inima. Cum să-ți spun... eu... hm... simt adesea nevoia... să trăiesc... întîmplări neobișnuite, să mă avînt în necunoscut, să dezleg taine ! Cred că e ceva propriu vîrstei sau... poate că așa e firea mea. Nu-mi dau seama. În orice caz, cel puțin în ceea ce mă privește pe mine... nu prea există prilej să-mi dovedesc curajul. Cînd nava noastră pornește la drum, totul e calculat cu minuțiozitate, totul se desfășoară potrivit unei scheme precise. Se ține seama de orice, pînă și de avariile care se produc o dată într-un milion de cazuri. Știi cum ni se spune nouă, piloților de pe navele de transport ? „Birjari cosmici". Ce părere ai ?

Magda Comșa rise amuzată :

— Nostim ! Birjarii sau vizitii erau, dacă nu mă înșel, un fel de... piloți ai unor vehicule pe patru roți, trase de cai, care se deplasau cu ridicola viteză de zece, cincisprezece kilometri pe oră.

Tudor făcu o strîmbătură.

— Întocmai ! O navă cu cai ! Pilot pe o navă cu tracțiune ecvestră ! Asta este !

— Și... epitetul acesta de „birjar cosmic"... îl socoți jignitor ? întrebă fata devenită subit serioasă.

Banu își frecă încurcat bărbia :

— Hm... la început mă cam rodea. Mai tîrziu însă mi-am zis : dacă Vlaicu Zarea consimte să fie „birjar", Tudor Banu n-are de ce să se rușineze. Această primă călătorie făcută împreună cu el mi-a confirmat din plin părerea.

Deocamdată, într-adevăr itinerarul nu e spectaculos. Etapele zborului sînt calculate cu rigurozitatea unui orar de expres atomic și posibilitățile de a da dovezi de bărbăție sau de a avea vreo inițiativă proprie n-au cum să se ivească.

Totuşi acest zbor a avut pentru mine un farmec deosebit.

Fata îl privi cu duioşie :

— Nu te pripi. Vor veni şi expediţiile temerare la care visezi şi întîmplările neprevăzute pe care ţi le doreşti cu atîta ardoare !

Tăcerea care urmă fu, spre uşurarea celor doi, curmată de sosirea lui Cezar Vasiliu.

Profesorul n-avea ochi decît pentru manuscrisul marţian, pe care-l ţinea grijuliu în ambele mîini.

— Iată ! Priviţi şi vă minunaţi ! Poporul care a vorbit această limbă a pierit, sunetele s-au stins, semnele menite să păstreze de-a pururi cuvintele pe aceste benzi de metal au devenit nişte semne de întrebare. Şi totuşi străduinţele, munca sistematică, răbdarea au învins greutăţile şi au izbutit să descifreze aceste scrieri, ale căror autori sînt morţi de milioane de ani.

— E meritul dumneavoastră, tovarăşe profesor, spuse Magda.

— Meritul meu sau al altuia, nu asta e important. Ci faptul că putem cunoaşte gîndurile, preocupările, sentimentele unor fiinţe raţionale de pe o altă planetă, fiinţe cărora nu le-a fost dat să trăiască emoţionanta zi a marii întîlniri. Lucrez de atîţia ani la descifrarea textelor marţiene, dar vă mărturisesc că la fiecare descoperire, oricît de neînsemnată, mă entuziasmez...

— E adevărat că sînteţi pentru prima oară pe Deimos ? N-aţi vizitat niciodată locul unde s-au găsit aceste manuscrise ? întrebă Tudor.

— Niciodată, dragul meu, niciodată. Timpul nu mi-a permis-o. Fiecare clipă era preţioasă şi de aceea nu mi-am putut părăsi laboratorul. Textele îmi erau trimise de Serghei Karpovici fie în original, fie în copie, pe microfilm. Interpretarea necesita o muncă migăloasă, utilaj tehnic special, maşini electronice. De aceea mi-am înfrînat dorinţa de a veni aci. Timp de ani şi ani mi-am înfrînat-o. Acum, înfăptuirea visului meu a devenit cu putinţă, cercetă-

rile mele sînt încheiate. Limba vechilor marțieni nu mai prezintă nici o taină pentru noi.

— Eu n-aș fi îndurat să stau atîta timp departe de obiectul studiilor mele, observă Banu.

— Eu, dimpotrivă, îl contrazise Magda, n-aș fi avut nici o clipă de răgaz pînă ce nu m-aș fi văzut la capătul muncii. Vă înțeleg foarte bine, tovarășe profesor ! Cu atît mai mult, cu cît cosmofilologia este o știință atît de pasionantă.

— Pasionantă ? De-ar fi numai atît ! Vă dați seama ce înseamnă să dezlegi enigmele unor lumi îndepărtate, cu totul deosebite de a noastră, să afli ce gîndeau niște ființe, despre care nici măcar nu-ți poți imagina cum arătau ? Poate că n-ar trebui s-o spun : dar omul care reușește s-o facă, se simte aidoma exploratorului, descoperitor de pămînturi noi, aidoma celui ce înlătură de pe hărțile geografice petele albe.

Magda surîse cu o imperceptibilă mișcare a buzelor și zise încet, aproape în șoaptă :

— Se pare că fiecare profesiune are magellanii ei !

— După mine, cosmofilologia este un fel de arheologie a Universului. Cel puțin în cazul manuscriselor marțiene, spuse Tudor pe un ton sentențios.

Profesorul îl privi pe sub sprîncene :

— Greșit, tinere, cît se poate de greșit. Cosmofilologia nu se ocupă numai de trecut, ci și de prezent și mai ales de viitor. Este știința care ne va îngădui într-o zi să descifrăm mesajele venite de pe alte planete, de la ființe vii, de la oameni ca noi, de la oameni care gîndesc, creează și iubesc, deși au probabil o altă înfățișare decît pămîntenii.

Cosmofilologia va stabili în sfîrșit legătura între noi și ființele ce populează planetele din alte sisteme solare și galaxii. Gîndiți-vă, a trecut aproape un secol de la primele călătorii interplanetare și noi, fii ai Terrei, sîntem la fel de izolați ca acum o mie sau zece mii de ani.

— De ce oare, profesore ? întrebă Magda Comșa.

— La început, din pricina ignoranței. Pe la mijlocul secolului douăzeci, însă, marea majoritate a sa-

vanților acceptaseră ideea pluralității lumilor locuite. Ei se bazau pe observațiile astronomice care arătaseră că numai în Calea Lactee există cel puțin o sută de milioane de sisteme planetare asemănătoare cu al nostru, iar numărul galaxiilor vizibile cu cele mai puternice telescoape este de aproximativ două miliarde. De aci concluzia că numărul planetelor locuite de ființe cu rațiune trebuie să fie infinit, dată fiind infinitatea Universului...

Magda, care îl urmărea cu mare atenție, îl întrerupse :

— Toate astea le știu, profesore. Dar îmi pun mereu întrebarea : cum de știința veacurilor douăzeci și douăzeci și unu, care a fost capabilă să creeze Sori artificiali, să topească calotele polare și să transforme Sahara într-o livadă înflorită, n-a izbutit să stabilească legătura cu aceste ființe ?

— Din pricina barierii timpului, fata mea. Pentru ca un mesaj de pe Pămînt să ajungă la destinație sau un semnal transmis din cosmos să nimerească pe planeta noastră, e nevoie de un timp de ordinul miilor de ani...

— Mda ! Pînă la nebuloasa din Andromeda sînt peste un milion de ani lumină.

— Fără îndoială că această barieră va fi doborîtă. De pe acum în laborator viteza luminii a fost depășită. Pînă atunci însă ne mulțumim cu cercetările de paleoastronautică, a cărei ramură este cosmofilologia. Precum știți, savantul sovietic Agrest susținea încă în anul o mie nouă sute șaizeci și unu că există numeroase indicii, potrivit cărora, în trecut, Pămîntul a fost vizitat de astronauți de pe alte corpuri cerești.

— Autenticitatea acestor dovezi a fost verificată prin metodele cele mai moderne, completă Magda. Dar nu s-a aflat pînă acum dacă vizitatorii erau marțieni sau veneau de pe o altă planetă.

— Din documentele de pe Deimos — cele mai recente au o vechime de cîteva milioane de ani — rezultă că marțienii au vizitat Pămîntul în repetate rînduri. Desigur că pe vremea aceea, pe planeta noastră condițiile de viață erau cu totul neprielnice.

Încă nu existau animale mari de uscat, apele mărilor erau populate de pești blindați și de trilobiți, iar vegetația era alcătuită din ferigi gigantice.

— La catastrofa marțiană nu se face nici o aluzie ? În miile de benzi găsite pe Deimos nu se vorbește nimic despre părăsirea planetei de către locuitorii ei ? întrebă Tudor.

— Nici o vorbuliță ! De aci se poate deduce că dezastrul a survenit fulgerător. Poate că puținii supraviețuitori au izbutit să pună la adăpost și să transporte pe Deimos comorile de artă și manuscrisele.

Magda interveni :

— Înseamnă că totuși cîțiva marțieni au scăpat cu viață, deși tot ce se găsea pe suprafața planetei s-a prefăcut în atomi. A rămas așa cum știm, o necuprinsă pustietate, acoperită pe-alocuri de plante inferioare.

Mă întreb : acești marțieni, capabili să ajungă pe Deimos și să înjghebeze acolo ceea ce numim noi „muzeul", n-au fost în stare să se ducă pe planeta vecină și să se stabilească acolo ?

— Nici în acea epocă, marțienii nu aveau, pe Pămînt, condiții favorabile de viață. Greutatea, de două ori și jumătate mai mare decît pe planeta lor, le împovăra trupurile, le frîna mișcările. Nici cu atmosfera densă și umedă nu se puteau împăca. Dacă n-au pierit cu toții în catastrofa aceea misterioasă, cei care au scăpat s-au refugiat nu pe Pămînt, ci pe o altă planetă. Întrucît în sistemul nostru solar nici un corp ceresc nu le putea oferi adăpost, singura soluție era să ajungă într-un sistem solar învecinat.

Tăcură.

— Va fi dezlegată vreodată această enigmă, profesore ? întrebă Tudor într-un tîrziu.

— Te îndoiești, tinere ? se aprinse Vasiliu. Ce reprezintă ea față de miile și milioanele de taine, dezvăluite de omenire în decursul existenței sale ? Nimic, dar absolut nimic pe lumea aceasta nu poate rezista dorinței omului de a cunoaște !

CAPITOLUL III

Pregătirile pentru decolarea „Șoimului" începură în primele ore ale dimineții și Tudor nu-și văzu capul de atîtea treburi. La zece însă, totul era gata. Cum se văzu liber, pilotul secund porni glonț spre „puntea de comandă".

Magda era atît de adîncită în lectură, încît nici nu-l auzi deschizînd ușa. Banu vru să se retragă, dar fata puse cartea pe masă și-l pofti să se așeze lîngă ea pe banchetă.

Se simțeau amîndoi stingheriți și conversația se înfiripă greu, ca între doi oameni care au să-și spună prea multe. Vorbiră despre ultima simfonie a compozitorului Arga, despre expediția spre planeta Uranus și despre avantajele unui concediu petrecut în rezervația alpină de pe Caraiman.

Cu aceasta, subiectele erau epuizate. Încercările de a reînnoda conversația dădură greș. Cînd tăcerea deveni supărătoare, Magda își făcu de lucru la tabloul de comandă, iar Tudor se apucă să studieze atent una din gravurile ce împodobea peretele. Curînd îi memoră toate detaliile și se simțea în stare s-o deseneze cu ochii închiși. Căutînd cu disperare un pretext pentru a mai zăbovi, luă cartea de pe masă și o răsfoi. Era o ediție pentru bibliofili a versurilor lui Eminescu. Volumul rămăsese deschis la poezia *„De cîte ori, iubito"*.

Tudor o știa pe dinafară și de aceea, fără nici o introducere, se apucă să recite fragmente :

„De cîte ori, iubito, de noi mi-aduc aminte,
Oceanul cel de gheață mi-apare înainte ;

Pe bolta alburie o stea nu se arată
Departe doară luna, cea galbenă — o pată ;
„Iar peste mii de sloiuri de valuri repezite
O pasăre plutește cu aripi ostenite...

. . . . . .

...Sîntem tot mai departe, deolaltă amîndoi,
Din ce în ce mai singur, mă-ntunec și înghet,
Cînd tu te pierzi în zarea eternei dimineți...

Magda îl ascultase atentă, fără să clipească. Cînd termină, îl întrebă :

— Atît de mult îți plac versurile de dragoste ?

— Nu toate ! Doar cele cu... tîlc.

— Nu pricep !

— Vorbesc despre un tîlc anumit. Să-ți explic : cînd eram elev, îmi alegeam poezii ale căror cuvinte puteau fi, în mod alegoric, aplicate la viitoarea mea profesiune de cosmonaut. Desigur că nu era decît un joc copilăresc.

— Tot nu mi-e clar ! Eminescu vorbește despre o dragoste nefericită și nicidecum...

Tudor redeveni subit serios.

— Tocmai ! Iar eu mă gîndesc la dragostea cosmonautului, despărțit pe veci de iubita lui... De altfel, această poezie m-a ajutat să înțeleg unele lucruri...

— Anume ?

— Am ajuns la concluzia că la oamenii de anumite profesiuni sentimentele nu au ce căuta.

Deodată, Tudor i se păru fetei tare caraghios :

— Așadar, există profesiuni rezervate exclusiv unor oameni de granit, cu pieptul și cu inima de granit ?

— Întocmai !

— Interesantă concepție ! Și... de bună seamă că profesiunea ta este una din ele ?

Tudor nu sesiză ironia.

— Și tu ești un om cu inima de granit ?

Magda rîse pînă o podidiră lacrimile, iar Banu roși pînă în albul ochilor.

— Degeaba rîzi ! După tine un cosmonaut are dreptul să iubească ? Nu trebuie el să sacrifice profesiunii sale toate sentimentele, să i se dăruiască în întregime ?

— Jos cu dragostea ! Trăiască oamenii de granit !

— Cu tine nu se poate discuta, Magda.

— Ba cred că se poate, spuse fata, devenind dintr-o dată serioasă. Spune, Tudor, aceste concepții le-ai împărtășit și altora ?

— Mda... uneori colegilor din institut.

— Și ei ?

— Au rîs de mine, spunînd că sînt pur... monahale.

— Ei, vezi !

— Dar nu au avut dreptate, așa cum și tu judeci greșit. Există profesiuni primejdioase, pline de riscuri. Dacă vrei să te consacri lor, e mai bine să fii singur. Firește că pentru asta îți trebuie voință. În ceea ce mă privește, eu îmi impun o anumită conduită și nimic pe lume nu mă poate face să mă abat de la ea. În viața noastră, a astronauților, femeile nu au ce căuta. N-avem nevoie de balast care să ne îngreuneze aripile.

Magda părea să reflecteze. După o scurtă pauză, spuse :

— Poate că într-un fel ai dreptate... În cazul acesta, sîntem pe picior de egalitate. În cazul acesta, nici eu n-am dreptul să iubesc. Ar fi absurd : soțul pe Pămînt și soția în cosmos, la zeci de milioane de kilometri. Pentru o îmbrățișare, două-trei luni de drum e cam mult, nu-i așa ?

Rîseră amîndoi, dar rîsul suna fals.

Din întîmplare, mîinile lor se întîlniră într-o ușoară, abia simțită atingere. Se priviră speriați.

Urmară cîteva clipe penibile, pe care Tudor le curmă, anunțînd că trebuie să plece.

Magda încuviință și-l întrebă :

— Te întorci pe Pămînt ! Și pe urmă ?

— Nu știu ! Spre Venus sau, poate, din nou spre Marte. S-ar putea să ne revedem !

— S-ar putea ! Atunci, drum bun !

— Rămîi cu bine !

Nu-şi dădură mîinile. Tudor se răsuci pe călcîie şi ieşi repede. Magda, întoarsă cu spatele, privea în gol. Glasul lui Zatocikin care răsună din difuzor o readuse la realitate :

— Hei, fetiţo, ai adormit ? „Şoimul" trebuie să decoleze şi e nevoie de tine.

— Vin îndată !

Ieşi grăbită, nu însă înainte de a arunca o privire fugară în oglindă.

Profesorul Vasiliu făcu o ultimă vizită originalului muzeu de pe satelitul Deimos. Străbătu sălile în grabă, ştiind că peste puţine ore va porni înapoi spre Pămînt.

Cosmofilologul nu era un sentimental. Dar în faţa acestor obiecte care, în absenţa atmosferei şi ferite de acţiunea ei distrugătoare, arătau la fel ca în urmă cu milioane de ani, simţi o strîngere de inimă.

Se gîndi la Pămînt. Acolo, aerul e şi viaţă şi moarte ! Viaţă pentru plante, pentru animale, pentru oameni, dar moarte pentru tot ce făuresc oamenii. Cele mai impresionante construcţii, cele mai măreţe opere de artă, creaţii ale geniului uman, sînt roase de dintele vremii, măcinate de vînturi, de ploi, de arşiţa Soarelui, de gerurile cumplite ale iernii.

Pe Marte însă, din motive neştiute, dispăruse totul, şi monumentele, şi vieţuitoarele. Dacă n-ar fi existat Deimos, omenirea n-ar fi avut nici cea mai vagă idee despre viaţa clocotitoare care pulsase cîndva pe această planetă.

Profesorul pătrunse într-o încăpere triunghiulară, în care erau îngrămădite machetele unor nave cosmice. Încă nu fusese aici, căci puţinul timp petrecut pe satelit îl destinase aproape cu desăvîrşire consultării documentelor din bibliotecă.

Formele neobişnuite ale corăbiilor astrale, măiestria cu care erau lucrate îl făcură să-şi încetinească paşii şi apoi să se oprească. Puteai urmări evoluţia cosmonauticii marţiene, de la primele încercări cu sateliţii artificiali mici pînă la giganticele nave destinate zborului spre alte sisteme solare.

Cînd trecu de ultima machetă, care înfățișa o navă uriașă înconjurată de o cunună de oglinzi parabolice, Cezar Vasiliu observă un obiect care făcea întrucîtva notă distonantă cu cele dimprejur.

Avea forma unui cilindru de culoare portocalie. Pe suprafața lui metalică erau gravate cîteva semne ale scrierii marțiene. Fără îndoială că cei ce-l puseseră aici avuseseră intenția să-l facă să atragă atenția. Dar așa cum se întîmplă adesea, tocmai de aceea nimeni nu-l învrednicise cu o privire, de la prima debarcare a pămîntenilor pe Deimos.

Poate că și Cezar Vasiliu ar fi trecut nepăsător, dacă n-ar fi fost inscripția. Cunoștea scrierea vechilor marțieni pînă în cele mai mici amănunte, citea curent orice text, indiferent de epoca în care fusese scris sau de domeniul căruia îi aparținea.

Uluit, constată că inscripția aceasta, gravată în peretele cilindrului, nu putea s-o descifreze ! Erau semne marțiene și totuși, parcă, nu erau ! Cosmofilologul răsuci obiectul de pe o parte pe alta, îl apropie și-l îndepărtă de mai multe ori. În cele din urmă, se așeză pe marginea unui postament și rămase pe gînduri.

Prima lui presupunere era că are în față o formă preschimbată a scrierii ființelor de pe Marte. În cercetările lui nu întîlnise nimic asemănător, deși documentele de pe Deimos datau din toate epocile de cultură, de la primele desene ale marțienilor preistorici pînă la scrierea perfecționată a ultimei generații. Era un șir neîntrerupt, în care găseai toate verigile, toate treptele de evoluție. Aceste semne însă erau diferite. Erau mai simple, mai cursive, s-ar fi putut spune... mai moderne ! Ideea puse stăpînire pe el. Se ridică și, alergînd de colo pînă colo, se surprinse vorbind de unul singur :

— Dacă acest text e de dată mai recentă decît toate documentele găsite pe Deimos ? S-ar confirma ideea că nu toți locuitorii planetei au pierit în cumplitul cataclism ! Dar unde se află supraviețuitorii ? În ce loc au avut ei timpul și condițiile să-și perfecționeze scrierea ?

Se adînci iar în studierea textului de pe cilindru. Cercetă cu luare-aminte fiecare semn şi, încetul cu încetul, găsi vagi asemănări cu scrierea marţienilor pe care în decursul anilor o descifrase.

După vreo oră de reflecţii încordate, Cezar Vasiliu ajunse la concluzia că în metalul portocaliu erau gravate cuvintele: „MESAJ CĂTRE CEI CE VOR VENI".

Aşa cum se întîmplă, preocupat de fiecare semn în parte, nu sesiză imediat sensul.

Dar îndată ce se dumiri, scoase o exclamaţie de triumf, strînse cilindrul la piept şi fugi să-i caute pe ceilalţi.

Îi găsi adunaţi în sala centrală: Vlaicu şi Tudor verificau calculele noii traiectorii a „Şoimului", Zatocikin supraveghea transmiterea spre Pămînt a observaţiilor astronomice, iar Magda Comşa mînuia pirghiile instalaţiei care încărca combustibilul în rezervoarele rachetei.

— Prieteni, priviţi, strigă Vasiliu, acest obiect ar putea pune capăt controverselor cu privire la populaţia marţiană. După părerea mea, ca să se ajungă la o asemenea scriere, judecînd după etaloanele de-acum cunoscute — trebuiau să se fi scurs sute de mii, ba chiar milioane de ani. Prin urmare, s-ar putea ca textul să fi fost gravat în zilele noastre...

Cuvintele cosmofilologului avură efectul unui trăsnet. Îl înconjurară şi îl copleşiră cu întrebări. Tubul trecu din mînă în mînă. Cînd ajunse la Serghei Karpovici, acesta zise:

— Am văzut acest obiect de nenumărate ori, dar nu i-am acordat nici o atenţie. Dacă inscripţia vorbeşte de un mesaj, înseamnă că el se află înăuntru.

Presupunerea aceasta se impuse prin logica ei simplă.

— Atunci ce mai aşteptăm? strigă Tudor. Să-l deschidem!

— Dar cu cea mai mare precauţie, nu cumva să se distrugă manuscrisul, rugă profesorul.

Zatocikin luă piesa şi o introduse într-un roentgenoscop.

Pe ecran apărură contururile obiectului din interior, și el de formă cilindrică. La un capăt al tubului se vedea mecanismul de deschidere, un arc și o mică pîrghie, terminată cu un disc.

Bătrînul luă dintr-o trusă o daltă subțire de oțel, o potrivi în centrul discului și apăsă. Un clinchet abia auzit și tubul se desfăcu în două. Dinăuntru lunecă un obiect care semăna ca formă și ca mărime cu ștafetele folosite la atletism. Doar că nu era din lemn, ci dintr-un material asemănător cu cristalul, dur și aproape străveziu.

— Hm, făcu Serghei Karpovici, dînd din cap, asta nu prea seamănă a manuscris.

Profesorul se arătă dezamăgit. Luă piesa și, privind-o cu lupa, încercă să descopere pe suprafața ei lucie urmele unor semne. Nu găsi nimic. Pufăind din nări, întinse cilindrul lui Banu.

— Ia vezi ce faci, Tudore ? Te știu băiat isteț și inventiv.

Tînărul cîntări tubul în palmă și spuse :

— Presupun că este vorba de un cristal cu proprietăți deosebite. Poate că mesajul a fost imprimat prin fluxuri de fotoni sau ultrasunete, la fel cum imprimam noi odinioară sunetele pe discuri sau pe benzi.

Sugestia nu era de lepădat. Pe Deimos nu existau instalațiile necesare descifrării unor texte, dar și mijloacele disponibile puteau fi de folos. Magda Comșa nu lăsă nimic neîncercat : trecu prin cilindru fascicule de lumină de diferite intensități, îl bombardă cu ultrasunete, cu felurite radiații, îl supuse vibrațiilor mecanice, dar cristalul se îndîrji să-și păstreze taina.

Lui Banu, dezamăgirea îi stătea scrisă pe față. Mai mult ca să se dezvinovățească, spuse :

— Mesajul acesta nu-i decît o glumă de prost gust a marțienilor !

Atît îi trebui profesorului :

— Marțienii nu obișnuiau să facă asemenea glume ! Aveau alte modalități de a-și manifesta umorul, mai inteligente și mai civilizate decît ale multora dintre tinerii de astăzi.

— Ce ar fi să încercăm pur și simplu cu unde electromagnetice ? propuse Vlaicu Zarea, mai mult ca să liniștească spiritele.

La asta nu se gîndise nimeni. Era atît de ușor să conectezi cristalul la o sursă de unde herțiene, încît nici unuia nu-i venise ideea.

Pregătiră în grabă experiența și cilindrul de cristal fu montat pe un suport. În clipa în care se stabili contactul, prin încăpere răsunară trosnituri, pocnete și șuierături și printre ele sunete muzicale disparate ce aminteau vioioncelul și flautul.

Nimeni nu-și spuse părerea ; aveau nevoie de un răgaz pentru reculegere.

Să fie oare aceasta limba marțienilor ? Nu le venea să creadă că o descoperire atît de importantă se făcuse cu atîta ușurință și repeziciune.

Vlaicu nu se declară mulțumit. Apucă cilindrul cu un clește izolat și îl răsuci spre stînga și spre dreapta. Se auziră alte sunete, mai ascuțite și mai grave, și ele fără nici un sens pentru urechea omenească.

Într-o nouă încercare, cilindrul fu prins într-un dispozitiv care-l făcu să se rotească în jurul axei sale, întîi încet, apoi din ce în ce mai iute.

De data aceasta răsuna un zgomot continuu, care nu semăna nici pe de departe cu un grai articulat, cu mijlocul de exprimare al unor ființe raționale. Era un fluierat de intensități diferite, foarte asemănător cu paraziții transmisiilor radiofonice. Nu se puteau deosebi modulații, nici pauze, ci un sunet neîntrerupt, cînd mai slab, cînd mai puternic.

Zatocikin opri aparatul, scoase cristalul și-l vîri în tocul protector. Înmînîndu-i-l lui Vasiliu, zise :

— Ia-l, profesore. Sînt convins că pe Pămînt, în laboratorul dumitale, ai să-i vii de hac.

Cosmofilologul puse cilindrul cu grijă într-unul din buzunarele costumului său de astronaut.

— Credeam, spuse el gînditor, că limba marțienilor nu mai are secrete pentru mine și că acum, după atîția ani, va trebui să mă dedic altei probleme. Iacă, n-am avut dreptate !

Marțienii, dragii de ei, îmi dau de lucru și mai departe. Și dacă credeți cumva că-mi pare rău, vă înșelați ! Sînt ambițios. Pînă nu aflu ce conține acest fus de cristal, nu mă las. Veți fi primii care vor afla taina, fiindcă voi mi-ați stîrnit curiozitatea. Oriunde ați fi, pe planeta noastră, în Cosmos, sau pe vreun satelit artificial, vă voi chema la întîlnire. Și vai de acela care nu va fi punctual !

O oră mai tîrziu, „Șoimul" părăsi satelitul Deimos și se îndreptă vertiginos spre Pămînt.

CAPITOLUL IV

„Viforul 3" se întorcea dintr-o lungă călătorie. Plecase de pe Pămînt în urmă cu aproape doi ani și după un scurt popas pe unul din sateliții lui Jupiter, pornise spre Saturn. Expediția avea ca scop studierea microsateliților care alcătuiesc inelul planetei.

Nava se afla sub comanda lui Vlaicu Zarea. După cîteva zboruri cu racheta de transport, medicii îl găsiseră din nou apt pentru expediții științifice de lungă durată și Cosmocentrul îi încredințase conducerea uneia din ele.

Zarea insistase pentru numirea lui Banu ca pilot secund și reușise, în ciuda unor obiecții privitoare la lipsa de experiență a acestuia. În afara celor doi, la bord se mai aflau un astrofizician sovietic, un geolog japonez și un biolog suedez.

Lungiți pe fotoliile lor din cabina de comandă, Vlaicu și Tudor admirau globul pămîntesc, pe suprafața căruia se distingeau acum limpede contururile oceanelor și continentelor.

— Europa ! spuse încet, cu duioșie, Banu, arătînd direcția cu o ușoară mișcare a capului.

— Da, ne apropiem de casă !

— Știi, Vlaicule, mi-e un dor cumplit ! Mi-e dor de un nuc bătrîn și rămuros, de mirosul pămîntului proaspăt arat, de răcoarea și albul zăpezii, de dulceața cireșelor. Sînt nerăbdător să văd din nou cerul albastru adevărat ! Dar mai ales mi-e dor de oameni.

Zarea dădu din cap în semn că-i împărtășește gîndurile, deși știa că „oamenii" nu sînt decît unul singur. Tot timpul drumului Tudor nu vorbise decît despre Magda, lăudîndu-i în fel și chip calitățile și

frumusețea, fără însă să uite să amintească că el, ca astronaut, nu are dreptul să poarte cuiva dragoste.

Vlaicu zîmbea cu amărăciune, gîndindu-se la moartea soției sale și se întreba dacă acest tînăr nu are cumva dreptate.

Văzîndu-l zgîrcit la vorbă, Tudor dădu frîu liber imaginației. Și-o închipuia pe Magda ghemuită pe bancheta din cămăruța ei, cu pumnii apăsați pe obraji, citind poezii.

Îi auzea, ca prin vis, glasul :

„Sîntem tot mai departe, deolaltă amîndoi,
Din ce în ce mai singur, mă-ntunec și îngheț,
Cînd tu te pierzi în zarea, eternei dimineți...“

Expresia îngîndurată a lui Tudor îl făcu pe Zarea să îndrepte conversația pe un alt făgaș.

Veni în spatele lui, îi puse mîinile pe umeri și-l întrebă :

— Îți amintești de primul nostru zbor ?

Tînărul se însenină :

— Așa ceva nu se uită ! Mă întrebam atunci îngrijorat dacă împărăția asta fără de hotare își păstrează poezia pentru cei ce-și petrec în ea mulți ani de viață. Aveam îndoieli. Dar tu, Vlaicule, mi le-ai risipit. Mi-am dat seama că așa-zisa beznă eternă este unul din cele mai măreț jocuri de lumini din cîte a făurit natura, mereu nou, deși are vîrsta lui Cronos, un joc care te prinde și pe tine, ori de cîte ori îl admiri. Acum...

— Hm ?

— Acum sînt convins că și după cinci decenii de hoinăreală printre aștri, sentimentul acesta va rămîne neschimbat.

— Firește, Tudor ! Experiența asta au făcut-o cei mai mulți dintre tovarășii noștri astronauți. Dar dacă ești în căutare de frumusețe, să vezi cîtă vei descoperi acum pe Pămînt. Ori de cîte ori mă înapoiez dintr-o expediție, îmi vine să strîng în brațe și să mîngîi pînă și obiectele care mă înconjoară. Mirosul pămîntului reavăn mă îmbată, zgomotele cele mai

obișnuite mi se par muzică încîntătoare. fețele oamenilor de pe stradă au pentru mine farmecul chipurilor de pe pînzele marilor maeștri.

— Curios că zilele, lunile, anii aceștia, în cumplita lor uniformitate, trec fără să ne schimbe !

— Ba, ne schimbă ! Tu nu mai ești același ! Sau crezi cumva că mai semeni cu tinerelul care, emoționat nevoie mare, confunda cosmofarul de pe Deimos cu o stea ? Te-ai transformat, Tudor ! Ai devenit bărbat în toată firea.

— Nu-mi dau seama ! Poate că am pierdut exuberanța tinereții. poate că am devenit mai... grav.

Zarea răspunse înveselit :

— Asta se va vedea cînd vei pune piciorul pe Pămînt.

Un beculeț roșu începu să pilpîie și discuția se întrerupse brusc. Apropierea de planetă solicita echipajului întreaga atenție. Aparatele de bord trebuiau supravegheate neîntrerupt, diagramele corectate, făcute calcule de verificare cu navigatorul electronic și, în cele din urmă, declanșat sistemul de frînare.

Încetul cu încetul, viteza rachetei se micșora. Se apropiau de straturile superioare ale atmosferei. Automat, instalațiile de răcire intrară în funcțiune.

Zarea și Banu lucrau repede și precis. Felul cum manipulau zecile de pîrghii și butoane, urmărind totodată jocul fascinant al semnalizatoarelor luminoase și acustice, îi făcea să semene cu doi virtuoși care concertează la o orgă.

Între timp „Viforul 3" ajunse la cîteva sute de kilometri de suprafața Pămîntului. Se vedeau trecînd meteosputnicii, cercetași ai atmosferei, observatoare astronomice extraterestre, stații releu de televiziune. Deasupra regiunilor polare străluceau orbitor Sorii artificiali cu deuteriu. Din cînd în cînd cosmonava lăsa în urmă insule zburătoare, în interiorul cărora erau adăpostite laboratoare de cercetări. Toate aceste „obiecte" extraterestre aveau semnalizatoare luminoase de genul cosmofarului de pe Deimos — desigur de proporții mai reduse.

— Ia te uită ce aglomerație ! strigă Tudor. Acuși va trebui să ne punem claxoane.

— Seamănă cu tabloul pe care ți-l zugrăveai pe cînd zburam cu „Șoimul". Te-ai înșelat doar asupra termenului. Spuneai patruzeci de ani. Au trecut numai doi...

Apariția „Viforului 3" stîrni senzație. Cu carcasa exterioară ciuruită de micrometeoriți, peticită, semăna cu un bătrîn veteran care se întoarce victorios dintr-o bătălie.

Cu fiecare ocol al globului, astronauții vedeau tot mai multe amănunte ale suprafeței terestre. Se distingeau fluviile mari, pădurile, vastele suprafețe cultivate cu cereale și orașele ca niște grămezi de cuburi colorate.

— Crezi că ne întîmpină pe cosmodrom ? se interesă Tudor.

— Dacă te aștepți la o primire triumfală, cu fanfare, discursuri și cu coruri mixte, vei rămîne dezamăgit. Toate astea sînt de domeniul trecutului. O să vină, firește, rudele, prietenii...

— Poate și profesorul Vasiliu ! Ce zici ? O fi descifrat mesajul ?

— Sper ! Au trecut doi ani.

— Tare m-aș bucura dacă ne-ar întîmpina pe cosmodrom, agitînd cilindrul de cristal și recitind una din faimoasele sale producții literare. De pildă...

„Dragii mei, v-am anunțat :
Tainele le-am dezlegat !
Cu marțieni știu discuta,
Dați-mi un marțian sadea."

— Ei, Vlaicule, nici măcar nu zîmbești ? Ce ai ? Ce-i cu tine ?

Ca și în alte dăți, Zarea rămase cu privirea pierdută în gol și Tudor nu primi nici un răspuns.

Cosmonauții continuau, imperturbabili, să manevreze nava, atenți la indicațiile aparatelor și la imaginea suprafeței terestre, pe care detaliile se vedeau acum ca dintr-un avion obișnuit. În vizor apăru un

dreptunghi cenușiu, cu linii multicolore alcătuind figuri geometrice.

— Cosmodromul ! strigă Tudor.

Curînd, se puteau distinge clădirile de un alb imaculat, planșeele de beton și schelele metalice ale rampelor de lansare.

Vlaicu Zarea mai verifică o dată aparatele, apoi, cu o mișcare hotărîtă, trase maneta de aterizare. Din trupul zvelt al navei se ivi un rotor de elicopter de mărime neobișnuită. Aproape fără zgomot, „Viforul" coborî vertical ultimele sute de metri și se odihni în centrul unui cerc albastru.

* * *

— Grăbiți-vă, vă rog din tot sufletul, grăbiți-vă.

Cezar Vasiliu, încins la față, alergă de colo pînă colo, zorindu-i pe asistenții săi care mutau mobila, aranjau scaunele și așezau flori în glastre.

Laboratorul personal al cunoscutului cosmofilolog era o încăpere mare, luminoasă, cu tavanul înalt. De-a lungul pereților se înșirau dulapuri metalice cu nenumărate sertare. Pe cîteva mese cu tăblia străvezie stăteau instrumente și aparate complicate, a căror destinație n-o cunoșteau decît colaboratorii cei mai intimi ai profesorului.

În centrul camerei, asistenții așezaseră o instalație alcătuită dintr-un dulap cu multe butoane și cu un ecran circular, dintr-o rețea încîlcită de cabluri electrice și dintr-un scaun prevăzut deasupra spetezei și pe ambele brațe cu cîte un inel din benzi de cupru.

De jur împrejur erau grupate taburete de laborator.

În cele din urmă, exigențele profesorului păreau satisfăcute. După ce se convinse, încă o dată că totul e în ordine, le mulțumi asistenților, care, fericiți că scăpaseră, dispărură cît ai clipi. Rămas singur, Vasiliu scoase dintr-un sertar al biroului capsula metalică descoperită pe Deimos și o privi cu satisfac-

ţia omului care, după multă trudă, a dus la capăt o treabă importantă.

Un zumzet ca de bondar îl făcu să se uite pe fereastră.

Deasupra clădirii apăruse un aeromobil. După un viraj scurt, aterizează pe terasă şi peste cîteva secunde cineva anunţă prin difuzor :

— Tovarăşii Zarea şi Banu doresc să vă vadă !

— Să vină, să vină ! strigă profesorul. Ştii doar că-i aştept de dimineaţă.

Curînd oaspeţii îşi făcură apariţia.

Vlaicu Zarea nu se schimbase de fel. În ciuda anilor săi, trupul îi era drept şi ochii limpezi şi pătrunzători. Pe Tudor Banu însă cu greu îl puteai recunoaşte. Muşchii i se dezvoltaseră şi umerii i se lăţiseră într-atîta, încît de-abia încăpeau în bluza albă, uşoară, pe care o purta peste pantaloni. Părul castaniu-roşcat era tăiat scurt, iar tenul, ca şi cel al tovarăşului său, avea culoarea arămie a pieilor roşii. Pînă şi trăsăturile feţei se modificaseră ; liniile rotunjite, de copil, se ascuţiseră, iar bărbia se făcuse colţuroasă şi proeminentă.

Cezar Vasiliu era în culmea fericirii. Le strivi mîinile de vreo zece ori, apoi îi îmbrăţişă şi îi sărută pe obraji :

— De-abia aseară am aflat că sosiţi ! N-am putut veni la cosmodrom, dar am comunicat comandantului că vă aştept aici. Frumos din partea voastră c-aţi venit, dar... urît din partea mea că nu v-am lăsat să vă vedeţi de treburile voastre, să vă mai obişnuiţi cu umblatul pe pămînt. V-am luat prin surprindere şi zdup... la Iaşi, la Vasiliu, care nu mai are răbdare să aştepte.

Şi ca să vă daţi seama cît sînt de zăpăcit, nici măcar o poezie de bun venit nu v-am compus.

— În schimb ne-ai pregătit o altă surpriză, nu-i aşa ? întrebă Zarea.

— S-o lăsăm pentru mai tîrziu. Pînă una alta, povestiţi-mi despre expediţie.

Comandantul „Viforului" se supuse, înşirîndu-i pe scurt etapele cele mai importante ale călătoriei.

Banu, absent la discuție, căta mereu spre ușă. Cînd i se părea că aude zgomote, se ridica și făcea cîțiva pași, ca să revină lîngă fereastră și să privească încordat în stradă. Aceste „plimbări" nu treceră neobservate.

Vlaicu, care știa ce-l frămînta pe tovarășul său, își întrerupse povestirea și-l întrebă pe profesor :

— Zatocikin și Magda Comșa n-au venit încă ?

— I-am înștiințat din timp, în ziua cînd s-a anunțat că „Viforul" se înapoiază pe Pămînt. Nu știam data precisă a sosirii voastre, dar l-am rugat pe Serghei Karpovici să facă tot ce-i va sta în putință, ca, împreună cu Magda, să fie la Iași la începutul acestei luni.

Pînă acum n-am primit nici o veste, dar e aproape sigur că vor pica dintr-un moment într-altul. De aceea, după cum vedeți, lungesc vorba. Firește, dacă nu se va putea altfel, voi prezenta „scamatoria" în două reprize.

Vlaicu Zarca continua să istorisească diferite întîmplări, pe cînd Tudor, din ce în ce mai îngrijorat, își frămînta degetele.

Timpul se scurgea. Trecură aproape trei ore și Magda și Zatocikin nu se arătau.

Profesorul ajunse și el la capătul răbdării :

— Dragii mei, eu zic să începem. Cînd vor binevoi să sosească, voi organiza o altă ședință. Din punct de vedere tehnic e cît se poate de simplu. Dar doream atît de mult să fim cu toții împreună...

Luă de pe masă capsula de metal, scoase cristalul și urmă :

— Cred că nu v-a fost greu să ghiciți de ce v-am poftit la mine. Din pricina acestui „obiect" îndărătnic care mi-a scos peri albi ! Dar promisiunea e promisiune și n-am putut să nu mă țin de cuvînt. Pe scurt, cunosc conținutul mesajului !

N-aș putea să afirm că a fost o joacă. Zile și nopți petrecute în laborator, sute de încercări soldate cu tot atîtea eșecuri, speranțe spulberate.

Primul an s-a scurs în experiențe sterile, într-o bîjbîială care-ți tocea nervii. Știam atîta doar, că

înregistrarea mesajului fusese făcută cu ajutorul undelor electromagnetice. Dar de ce lungime erau aceste unde, ce frecvență aveau, cum fuseseră înregistrate pe cristal și cum puteau fi „citite" erau întrebări la care nu găseam răspuns. Specialiștii cu care colaboram erau ba de o părere, ba de alta. Dacă azi afirmau cu certitudine că aveam de-a face cu unde de joasă frecvență, de o lungime uriașă, mîine opinau cu toată tăria pentru unde de o frecvență foarte înaltă și de o lungime extrem de mică.

Ajunsesem să fiu obsedat de potențiale electrice oscilatorii, de unde centimetrice și milimetrice, de condensatori și rezistențe.

Pasul hotărîtor spre dezlegarea problemei l-am făcut de-abia acum opt luni, cînd am descoperit că sunetele capătă mai multă coeziune, sînt mai legate și mai nuanțate, cu cît cîmpurile electromagnetice au o putere mai mică.

Puteam acum să „ascult" mesajul, dar de înțeles tot nu înțelegeam nimic. Metodele clasice ale cosmofilologiei se dovedeau cu desăvîrșire lipsite de eficacitate. Nu se puteau distinge sunete disparate, nici grupuri de sunete și nici repetările caracteristice oricărei limbi vorbite.

Eram aproape decis să întrerup cercetările, cînd, într-o zi, m-am întîlnit cu un prieten, medic practician la un dispensar din munții Tarcăului. El mi-a vorbit plin de entuziasm despre noile proteze ortopedice pe bază de biocurenți, pe care le produce fabrica de la Piatra-Neamț.

Cuvîntul „biocurenți" a avut asupra mea efectul unui duș rece. M-a trezit dintr-o dată din amorțire, mi-a redat optimismul și mi-a umplut capul cu tot felul de idei întreprinzătoare.

Mă întrebam dacă nu cumva înregistrarea a fost făcută cu curenții emiși de creier, dacă în locul unei înregistrări fonice nu s-a efectuat una „directă" a mesajului ? În acest caz „citirea" tot cu biocurenți trebuia făcută. Mesajul transmis cu gîndul trebuia recepționat tot cu gîndul, fără intermediul graiului !

Ipoteza era hazardată, dar destul de multe pledau în favoarea ei.

A doua zi, am mobilizat întregul colectiv al laboratorului pentru procurarea de literatură despre biocurenți.

N-am să vă reţin cu istoricul descoperirii undelor electrice emise de organismul omenesc, istoric care de altfel este pasionant, ci să vă comunic doar elementele importante pentru noi.

Pornind de la ideea că orice senzaţie, orice act de mişcare a organismului viu formează unde electromagnetice, s-au descoperit, încă acum un secol, potenţiale electrice oscilatorii emise de creier, care puteau fi înregistrate sub formă de electroencefalograme. Mai mult, o experienţă a savantului Pazzamalli a arătat că aceste unde pot fi „auzite". Mai tîrziu, Lazarev a dovedit că biocurenţii produşi în creierul unui om se răspîndesc în mediul înconjurător şi, pătrunzînd în creierul altei persoane, provoacă aci anumite procese neuropsihice. Asta ar lămuri cazurile de transmitere directă a gîndurilor, a aşa-zisei sugestii mintale.

Spun „cazuri", căci, în general, oamenii nu pot comunica fără intermediul graiului. Sugestia, atunci cînd se manifestă, este un fenomen deosebit de rar. M-am căznit deci să descopăr cauza raritătii sugestiei şi cred că am reuşit.

După mine, ea se datoreşte frecvenţei undelor electromagnetice, care diferă de la individ la individ şi cu atît mai mult de la un om la o fiinţă de pe o altă planetă. Trebuia deci construit un aparat, un fel de convertizor, care să aducă frecvenţele diferite la aceeaşi valoare.

Cei de la Institutul de neuromecanică mi-au construit această maşină, copiind pe cît posibil organismul omenesc. În locul biocurenţilor, acţionează curent alternativ. Terminaţiile dendritelor, avînd aspectul unor lamele, sînt înlocuite prin condensatori celulari, spirele fibrelor nervoase prin solenoizii unui circuit oscilant. Toate acestea, luate împreună, echivalează cu vibratorul celular care generează

unde magnetice de lungime corespunzătoare. În plus, au mai adaptat instalației un translator cibernetic universal, capabil să traducă noțiunile abstracte.

Practic, lucrurile se petrec astfel :

Biocurenții a doi indivizi pătrund concomitent într-o instalație electronică unde sînt identificați. În convertizorul de frecvență are loc un proces de adaptare și, la un moment dat, biocurenții ajung să aibă caracteristici identice. În această formă, ei trec prin circuitele translatorului care desăvîrșește „înțelegerea", adică recepționarea mesajului. În cazul nostru, unul din parteneri a fost înlocuit prin cilindrul de cristal, pe care, după o metodă fotoelectrică specială, a fost înregistrat mesajul.

Ei, asta-i partea teoretică. Urmează demonstrația. Vino, Vlaicule ! Ai să fii primul. Ia loc !

— Acest scaun seamănă cu un instrument de tortură din evul mediu ! observă astronautul.

— Nu-i decît un receptor de biocurenți obișnuit. Inelul îl pui în jurul capului... așa... și brățările peste încheieturi... perfect ! Știi cum arăți ? Ca o căpetenie a incașilor !

— Mulțumesc ! Sînt măgulit !

— Și acum, să introducem cristalul.

Profesorul împinse cilindrul într-o deschizătură a aparatului, învîrti un comutator și începu să regleze instalația întocmai ca pe un aparat de radio. Ecranul circular se lumină. Apăru o linie frîntă care trepida, se dilata și se contracta, depănîndu-se ca un fir de ață.

Tudor, care se aștepta să audă niscaiva sunete, măcar ca cele interceptate pe Deimos, era decepționat.

În schimb Vlaicu Zarea, care, cutreierînd cosmosul, văzuse în viața lui destule lucruri neobișnuite, făcea niște ochi cît farfuriile și mormăia într-una : „De necrezut ! De necrezut ! Nu aud nimic, dar înțeleg totul !"

După cîteva secunde, ecranul se întunecă și beculețele semnalizatoare se stinseră. Mai relaxat, dar

respirînd adînc după puternica încordare, Vlaicu Zarea îl rugă pe profesor :

— Mai pune o dată cristalul !

Vasiliu îi satisfăcu dorința.

De data aceasta, păstrîndu-și stăpînirea de sine, astronautul repetă cu glas tare mesajul pe care-l recepționa :

„Către cei de pe „Visul". *Sistemul de propulsie grav avariat. Noi trei încercăm să ajungem pe planeta a treia. Nu ne urmați ! Executați misiunea ! Ursabal*".

Tudor, încă sub impresia celor văzute, veni lîngă Zarea, căruia profesorul începuse să-i scoată „inelul" și „brățările". Secundul abia așteptă să-i ia locul pe scaun.

După ce experiența fu repetată și textul memorat cuvînt cu cuvînt, Cezar Vasiliu dădu explicații suplimentare.

— E simplu, spuse el. Cei ce au transmis mesajul dispuneau de o instalație de înregistrare asemănătoare cu aceasta. Nu cred că biocurenții sînt singurul lor mijloc de comunicare, ci mai degrabă unul suplimentar. S-ar putea ca într-o oarecare măsură, să corespundă dictafoanelor noastre. Pentru noi însă, este unica posibilitate de a înlătura bariera necunoașterii limbii. Importanța covîrșitoare a acestui sistem pentru viitoarele noastre relații interplanetare nu mai trebuie pusă în discuție. Mașina aceasta va înlesni înțelegerea cu orice ființă rațională din Cosmos, indiferent de conformația ei fizică sau de gradul de civilizație.

— Într-un cuvînt, eu am citit gîndurile expeditorului acestui mesaj ? remarcă Tudor.

Vlaicu îl aprobă.

Profesorul Vasiliu, deși mîndru de rezultatul experienței sale, spuse cu modestie :

— Această descoperire, poate una din cele mai prețioase din domeniul cosmofiloiogiei aplicate, a fost posibilă mulțumită celor trei eroi necunoscuți, poposiți cîndva pe Deimos. Se pune întrebarea : cine au fost ei și ce au căutat pe satelitul marțian ?

— Să încercăm să deducem din ceea ce știm, propuse Zarea. Trei cosmonauți au pornit într-o misiune. O avarie i-a obligat să caute refugiu pe planeta a treia a sistemului solar, deci pe planeta noastră. Urma să vină o a doua navă, „Visul", care însă, dintr-un motiv sau altul, n-a mai ajuns pe Deimos. O dovedește cilindrul pe care l-am găsit neatins. În concluzie, rămășițele celor trei și ale rachetei lor trebuie să fie pe undeva pe planeta noastră...

— De ce rămășițele ? izbucni Tudor. De unde știi că totul nu s-a întîmplat acum, de curînd ? Poate că ființele acestea sînt izolate pe vreo insulă pustie, rănite sau bolnave.

Zarea se întoarse spre el și dînd din cap, spuse :

— Măi băiatule, de ce te-aprinzi ? Spune-mi, cînd au ajuns prima dată oamenii pe sateliții marțieni ? Recunoști că de-atunci cristalul e aici ; probabil chiar de mai înainte. Acum, în altă ordine de idei : îți închipui că, în zilele noastre, o navă cosmică poate ateriza într-un punct oarecare al globului, fără să se știe de ea ? Îți poți imagina că echipajul are nevoie de ajutor și nu se găsește nimeni să i-l dea ?

— Mda, făcu Tudor, trăgîndu-se de lobul urechii, se pare că ai dreptate... Recunoști în schimb că trebuie întreprins ceva ? Dînd de resturile rachetei, am putea afla de unde au decolat astronauții și ce treburi au avut pe Deimos. Am dobîndi astfel primele indicații sigure cu privire la o planetă locuită de ființe raționale ! Am putea organiza o expediție spre acest corp ceresc !

— Tudor are perfectă dreptate, strigă Vasiliu. Fără astfel de indicații, nici nu ne putem gîndi la un contact cu alte lumi locuite. În cosmos nu poți căuta la întîmplare ! Numărul planetelor este infinit, dar numai pe o infimă parte există viață în forme asemănătoare cu cele de pe Pămînt și cu atît mai rare sînt corpurile cerești pe care trăiesc ființe raționale, asemănătoare nouă, oamenilor.

— În concluzie, trebuie pornit în căutarea resturilor navei conduse de acest... Ursabal !

— Negreșit !

Profesorul Vasiliu se apropie de biroul său și scoase dintr-un sertar un dosar cu scoarțe galbene.

— Iată mijlocul de a mobiliza opinia publică ! Este comunicarea mea la Academie. O trimiteam mai de mult, dar v-am așteptat pe voi. Sînt convins că va stîrni un interes nemaipomenit.

Tudor îl întrerupse.

— Mă îndoiesc. Poate în rîndurile a cîtorva sute de specialiști ! Dar asta nu ajunge ! Avem nevoie de un curent de masă. Mii, chiar zeci de mii de oameni din toate ungherele lumii ar trebui să fie preocupați de găsirea urmelor celor trei astronauți.

Vasiliu, în picioare, începu să gesticuleze și să obiecteze vehement împotriva unei pretinse denigrări a lumii științifice, cînd Magda Comșa intră pe neașteptate în încăpere. Arăta ca după o boală grea : palidă, trasă la față, cu ochii încercănați.

Se duseră în întîmpinarea ei, îi strînseră mîna, dar nu-i puseră nici o întrebare. Fata spuse fără nici o introducere :

— Serghei Karpovici nu mai trăiește !

Cuvintele ei sunară ca un strigăt de durere.

— Cu neputință ! Cezar Vasiliu, zguduit, o prinse de umeri. Spune... povestește...

Ochii Magdei se umplură de lacrimi.

— S-a întîmplat pe la mijlocul lui august. O rachetă care se pregătea să coboare pe Deimos s-a defectat chiar în momentul atingerii pistei. Flăcările și gazele fierbinți ce țîșneau din ajutaje au început să topească o porțiune a blindajului antimeteoric. Din clipă în clipă se putea produce o catastrofă. Atunci el și-a îmbrăcat scafandrul și a ieșit la suprafață. Cu toate că se deplasa greu cu căruciorul său electric, a izbutit să oprească focul, să salveze nava și stația. În timp ce lucra, flăcările i-au perforat costumul. Aerul a scăpat afară. Într-o frîntură de secundă, presiunea...

L-am înmormîntat după datina cosmonauților. Trupul său, împodobit cu flori, rătăcește acum prin spațiu...

CAPITOLUL V

Pe dealul Copoului, castanele cu coaja țepoasă, ca niște mici buzdugane, atîrnau grele printre frunzele decolorate. În parcul sanatoriului unde se întremau cosmonauții întorși din expediție, se așternuse un covor ruginiu, gros și foșnitor. Sufla un vînt rece și nori cenușii cu marginile negre acopereau orizontul.

Magda și Tudor se plimbau cu pași grăbiți pe alei. Conversația era atît de aprinsă, încît nu simțeau frigul și nici primele picături de ploaie care începuseră să se strecoare printre crengi.

— Cred că n-ai procedat bine, o certă astronautul. Măcar să-l fi întrebat...

— N-ar fi consimțit niciodată !

— Atunci, nu trebuia s-o faci !

— Pe cîte știu, la început erai de aceeași părere cu mine. Acum ți-ai schimbat-o ? Lucrarea lui a fost apreciată, a avut răsunet. Dar cine a citit-o ? Vreo sută-două de cercetători, pe care îi interesează în primul rînd partea filologică. Că pe undeva stau ascunse resturile unei nave cosmice, rămășițe ale unor făpturi dintr-o altă lume, obiectele și documentele care le aparțineau, iată ce a rămas necunoscut majorității populației globului. De aceea am scris articolul și l-am trimis la Cosmoviziune.

— N-aș avea curajul să dau ochii cu profesorul.

— Eu da ! Îi voi explica totul pe-ndelete și va înțelege.

La capătul aleii apăru silueta înaltă a lui Vlaicu Zarea. Observîndu-i, grăbi pașii și le strigă de departe :

— Aici erați ? Infirmiera mi-a comunicat că v-ați dus la Vasiliu. Dis-de-dimineață am vorbit cu el prin radiocomb. Era furios ca un tigru... Cine a scris articolul ?

Magda avu un gest de sfidare.

— Eu ! Am să-l fac să recunoască că n-am greșit ! Și pe voi am să vă conving !

Cosmonautul dădu din cap.

— Pe mine nu !

— Vezi că am avut dreptate ? îi șopti Banu la ureche.

— N-ai să poți s-o faci, căci eu sînt gata convins, rîse Zarea. Te felicit, Magda ! Dacă nu erai tu, povestea asta avea toate șansele să rămînă îngropată în rafturile unei arhive. Articolul tău își va face efectul.

Tudor încercă s-o dreagă.

— Mîine vom avea pe puțin zece mii de colaboratori voluntari și peste o săptămînă o sută de mii sau mai mulți...

Magda Comșa radia de mulțumire și-l ierta în gînd și pe Tudor. Pe Zarea însă îl îmbrățișă și-l sărută pe obraz. Spuse triumfător :

— Să mergem la profesor ! Cu un aliat ca dumneata, izbînda e asigurată.

Cînd intrară în laborator, Cezar Vasiliu alerga, cu mîinile la spate, în jurul mesei și cita bombănind din articolul Magdei.

— Auziți ? „Descoperiri de o importanță epocală"... „primele mărturii ale unei vieți evoluate, undeva în univers"... „participarea la găsirea rămășițelor este un ajutor neprețuit dat științei" și, culmea... „rezultatele vor asigura stabilirea legăturii dintre noi, cei de pe Pămînt și ființele raționale de pe o altă planetă, deocamdată necunoscută ! ! !" Să mi se comunice imediat cine este autorul !

Cu pumnii în șold, cu picioarele larg desfăcute, arăta atît de înfricoșător, încît Magda se făcu mică și tăcu chitic.

— Ei, cine a scris articolul ?

— Eu, mărturisi fata abia şoptit. Apoi, prinzînd curaj, urmă : daţi-mi voie să vă explic, tovarăşe profesor...

— Ce să-mi explici ? urlă Vasiliu. Că sînt un nătărău ? Asta o ştiu şi singur. Un asemenea articol trebuia scris nu acuma, ci imediat după experienţă, o dată cu lucrarea pentru Academie. Dacă o făceam, eram azi departe. Ia priviţi !

Izbucni brusc într-un rîs zgomotos şi ridicînd de pe birou un teanc de hîrtii, le lăsă să cadă de sus.

— Primite în primele două ore după transmiterea articolului ! Oamenii se oferă să ne ajute. Radiogramele continuă să sosească cu zecile, cu sutele. Iată ce efect a avut articolul tău, Magda.

O prinse de mijloc şi o învîrti în piruete de vals, pînă ameţi.

— Aşa ! Asta să-ţi fie pedeapsa ! Altădată să nu aştepţi cu iniţiativele o lună şi mai bine. Şi-acum să stăm jos şi să discutăm amănuntele. În primul rînd trebuie organizat un serviciu de triere al corespondenţei. Apoi...

Cînd unul din laboranţi veni să-l anunţe pe profesor că masa de prînz e pe cale să se răcească, îi găsi cu capetele înfierbîntate, desfăcînd plicuri. Pe duşumea se aşternuseră hîrtiile într-un strat gros de cîteva degete.

* * *

La Alba Iulia, pe o străduţă îngustă, se înalţă zidurile vechi, coşcovite, ale unei biblioteci înfiinţată în urmă cu secole de un nobil de prin partea locului. Aici totul a rămas neschimbat. Caldarîmul din faţa casei, copacii bătrîni din jurul ei, porţile negre, bătute în ţinte de fier.

Cînd afară soarele de toamnă pictează totul în tente arămii, în odăile înalte, cu ferestre turnate în plumb, domneşte o penumbră plină de taine. De-a lungul pereţilor marii săli stau rafturi masive, îndesate cu tomuri groase, legate în piele gălbuie, cu

aurul titlurilor șters de scurgerea veacurilor. La mijloc, chiar sub lustrul de fier forjat, tronează un imens glob pămîntesc, împodobit cu desene ciudate, cu arabescuri și cu inscripții în limba latină. Prin unghere găsești pupitre și jilțuri din stejar, sculptate frumos de mîna unor meșteșugari pricepuți. Peste tot plutește un miros de praf și de hîrtie veche.

Bibliotecarul, un bătrînel cu fața smeadă și zbîrcită ca un pergament, urcă sprinten scara spre raftul cel mai de sus. Ajuns pe ultima treaptă, întinde mîna și potrivește o carte care a ieșit din alinierea riguroasă a celorlalte.

Cînd să coboare, din coridor răzbat glasuri zglobii de copii. Bătrînul rămîne nemișcat, ba se pitește în întunecime cu vădita intenție de a nu fi zărit.

Cei doi băieți care-și fac apariția au fiecare vreo doisprezece-treisprezece ani.

Primul, înalt, subțirel și blond ca spicul de grîu ridică sprîncenele, încrețindu-și fruntea și spune cu glas tare :

— Se pare că nu e aici !

Celălalt, un bondoc cu capul rotund, acoperit de o perie scurtă, neagră, se uită în dreapta și în stînga :

— De văzut nu se vede ! Dar nici departe nu poate fi ! Știi bine că bunicul stă la bibliotecă de dimineața pînă seara și uneori și peste noapte...

— Pînă una-alta, Nelule, să luăm cartea. E acolo în dreapta, în raftul al patrulea.

— Mi-e frică ! Dacă ne prinde, e vai de noi !

— Ei, doar n-o mîncăm ! O ducem la observator și o răsfoim în liniște. După aceea, o punem frumușel la locul ei.

Luîndu-și inima în dinți, băieții se îndreaptă spre raft. Cînd Nelu întinde mîna după carte, bunicul, din ascunzătoarea lui, fluieră o dată cu toată puterea. Cartea cade pe dușumea cu un zgomot care zguduie bătrînele ziduri. Dar ce urmează e și mai și.

— V-am prins în ofsaid, neastîmpăraților ! Stați așa că vă arăt eu !

Furios, moșneagul coboară scările două cîte două.

— Așadar umblați singuri la cărți ? Fără încuviințarea arbitrului și în pofida regulamentului ? Asta se pedepsește cu eliminare de pe teren pe cel puțin... cinci etape !

Nelu, cu nasul în pămînt, încearcă o explicație.

— Bunicule, eu...

— Aici nu sînt bunicul nimănui ! Sînt bibliotecarul Ambrosie Gologan, fost stoper la Victoria-Alba Iulia și arbitru internațional. S-a înțeles ?

Petrișor face un pas înainte, înfruntînd pretinsa mînie a bătrînului.

— A mea e toată vina, tovarășe Gologan. N-am avut răbdare să vă așteptăm. Nelu s-a opus de la bun început...

— Pînă la urmă însă s-a lăsat convins ? N-a faultat personal, dar a înlesnit infracțiunea. Pedeapsa e aceeași. Am terminat !

— Plecăm, bunicule ! Plecăm singuri, nu trebuie să ne dai afară.

— De data asta ați scăpat cu un avertisment ! Dar la o nouă abatere, voi aplica eliminarea de pe teren ! E clar ? Și-acum luați-vă cartea și sus cu voi, la observator.

Băieților nici nu le vine să creadă c-au scăpat atît de ușor. Fericiți, înhață tomul și urcă scara în spirală spre micul observator astronomic.

Și aici totul e la fel ca pe vremuri, cînd bătrînul conte, instalat în fața lunetei cumpărate cu bani grei de la Viena, arăta musafirilor miracolul Lunii de cîteva ori mărită !

Ridicați în vîrful picioarelor, Nelu și Petrișor privesc pe rînd prin ocular, drept în discul Soarelui. Orbiți de strălucirea lui, își freacă ochii, dar petele portocalii și verzui stăruie multă vreme pe sub pleoapele închise.

Apoi, se culcă pe covorul de lînă și deschid cartea. Pe filele galbene, încrețite sînt desenate hărți ale unor insule descoperite în noianul de ape al oceanelor de către marinari temerari. Inscripțiile sînt pline de înfloriturî, iar figurile îl reprezintă pe Eol, cu pă-

rul vîlvoi, umflindu-şi obrajii, balene care dintr-o lovitură de coadă răstoarnă o corabie, elefanţi cu picioarele butucănoase, indigeni cu podoabe bizare, înarmaţi cu sulițe, făpturi stranii cu cap de femeie şi trupul de peşte şi uriaşi, purtînd un singur ochi în mijlocul frunţii.

Fiecare pagină aduce noi surprize.

Băieţii au uitat tot ce îi înconjoară, atîta sînt de absorbiţi.

Deodată, Nelu fluieră printre dinţi.

— Ia te uită ! Ce-o mai fi şi asta ?

Dintre paginile cărţii răsare un pergament acoperit cu litere mari, caligrafiate cu migală.

— O scrisoare ! A uitat-o cineva în carte. Dă să văd...

Petrişor ia pergamentul şi iese pe terasă.

La lumina zilei, cerneala are culoarea ruginie, dovada vechimii apreciabile a documentului.

Petrişor încearcă să buchisească :

— *Anno domini mille quadrigenti triginta sex...* e scris în latineşte !

— Să i-o arătăm bunicului ! Tare-s curios să aflu despre ce-i vorba.

Coboară în fugă scările...

În biroul său, Ambrosie Gologan stă călare pe un scaun şi urmăreşte, pe ecranul cosmovizorului, meciul de fotbal dintre Argentina şi Brazilia, transmis de la Sao-Paolo.

— Bunicule, îndrăzneşte Nelu, am găsit...

— Pst !

Crainicul sportiv vorbeşte în limba portugheză, pe care bătrînul n-o cunoaşte, dar asta pare să n-aibă nici o importanţă.

— Bunicule, insistă băiatul, ai să vezi că...

— Vociferările pe teren se pedepsesc cu o lovitură liberă directă, iar în careu, cu o lovitură de la unsprezece metri.

Văzînd că n-are încotro, Nelu îi vîrî foaia sub nas.

— Uite, asta am găsit-o între filele cărţii !

Între pasiunea lui Gologan pentru fotbal şi cea pentru documentele străvechi se dă o luptă îndîrjită.

Dar cum își aruncă privirea asupra pergamentului, închide aparatul.

— Hm... să văd... interesant... foarte, foarte interesant. O scrisoare originală din secolul cincisprezece... E, pare-se, raportul unui călugăr iezuit, destinat episcopului Gheorghe Lepeș. Stați niței... da, da. Acest frater Telesius a colindat, prin o mie patru sute treizeci și șase, deci un an înaintea răscoalei de la Bobîlna, satele din lunca Arieșului, de bună seamă, pentru a culege informații asupra stării de spirit a iobăgimii...

— Nu vreți să ne-o traduceți, tovarășe Gologan, îl roagă Petrișor.

— Desigur ! V-o traduc îndată. E dreptul vostru. Sînteți descoperitorii. Stați, să aprind lampa... Și acum așezați-vă colo, pe bancă, și ascultați.

Bibliotecarul își drege glasul și citește :

....„Precum a fost porunca Înalt Prea Sfinției Tale, vorbit-am cu țăranii iobagi. Și plini sînt de otravă și de moarte sufletească. Grea ură poartă nobilimii, dărilor către rege, robotei, nonei și decimei...“

— Ce erau astea, bunicule ? îl întrerupe Nelu.

— Robota era munca pe pămîntul nobililor, nona a noua parte din recolta cuvenită de asemenea nobililor, iar decima — a zecea parte din recoltă, datorată bisericii. Dar să continuăm :

„Într-un sat, pe nume Luncani, mi-a fost dat să ascult multe vorbe de răzvrătire și erezii. Un bătrîn fără frică de deus omnipotens, *atotputernicul stăpîn ceresc, mi-a zis că el știe mai multe chiar decît toți învățații cardinali de la Roma. Astfel, în jurul Soarelui s-ar roti nouă planete și nicidecum Pămîntul n-ar fi singura lume locuită. Și pe planeta Marte, în jurul căreia se învîrtesc două insule zburătoare, ar fi viețuit cîndva ființe foarte pricepute, atît de pricepute, încît făuriseră cu mîna lor păsări cu care se putea zbura spre stele. Pe un alt corp ceresc, aflat la mari depărtări, ar trăi un popor fericit care nu are nici regi, nici nobili și nici popi.*

L-am înfruntat, prevenindu-l că grea osîndă îl așteaptă atît pe Pămînt, cît și în iad, unde-i va pogorî

sufletul. Dar oamenii aceștia aures habent et non audient, oculus habent et non videbunt ! *Mi-a răspuns că dacă pămînteniі vor lua pilda de la cei de pe planeta cea îndepărtată, vor răsturna într-o zi nedreptele orînduieli.*

Știu, Înalt Prea Sfinția Ta, că toate cele spuse de iobag sînt născociri, scorneli ale diavolului. Dar ele izvorăsc din ura împotriva stăpînirii, avînd un tîlc precum au fabulele în care dobitoacele vorbesc în grai omenesc."

Bătrînul termină de citit, dar nu pune pergamentul la o parte. Îl mai parcurge o dată și încă o dată...

Nelu îl trage de mîneca hainei :

— Bunicule, cum de putea un țăran din secolul cincisprezece să vorbească despre cele nouă planete ale sistemului solar și despre cei doi sateliți ai lui Marte ?

— Păi tocmai la asta mă gîndeam, bobocilor ! Or e fantezie, or previziunea genială...

— O asemenea fantezie nu există ! exclamă Petrișor sentențios.

— Firește, nu există ! Dar lămurește-mă cum de a prevăzut iobagul existența lui Uranus, descoperit la sfîrșitul secolului optsprezece, a lui Neptun, observat pentru prima oară în o mie opt sute nouăzeci și șase și a lui Pluton, despre a cărui existență s-a aflat de-abia în anul o mie nouă sute treizeci ? Iar povestea cu cele două „insule zburătoare" ale lui Marte e și mai grozavă. Cum de vorbise țăranul din Luncani despre ele, într-o vreme cînd Galilei și Kepler nici nu se născuseră, cînd luneta nu fusese inventată, cînd Voltaire încă nu scrisese „Micromegas" și Swift „Călătoriile lui Gulliver", cărți în care se imaginează existența a două Luni ce se rotesc în jurul lui Marte ?

De-abia acum moșneagul lăsă scrisoarea din mînă și mîngîie băieții pe creștet.

— Măi juniorilor, v-ați mișcat bine în cîmp, dar golul victoriei l-ați marcat din întîmplare. Nu-i nimic ! Dați-i înainte, mereu așa, cu elan, dar și cu o

pregătire tehnică corespunzătoare ; vă asigur că veți cîștiga campionatul vieții.

Ca recompensă pentru descoperirea voastră, vă permit ca de-acum înainte să cotrobăiți prin rafturi după pofta inimii. Știu și eu cît e de plăcut. Dar cu o condiție...

— Să avem grijă de cărți și să le punem la locul lor, îl întrerupse Nelu încîntat.

— Întocmai ! Acum, dacă vă place fotbalul, rămîneți pe loc, dacă nu, părăsiți terenul și stați pe tușă pînă la fluierul final al arbitrului.

Își reia în grabă locul pe scaun și începe să învîrtească cu înfrigurare butoanele cosmovizorului.

* * *

Laboratorul profesorului Vasiliu semăna cu un furnicar sau, mai degrabă, cu un mare oficiu poștal la orele de vîrf. De o parte și de alta a unei mese lungi cît toată încăperea ședeau vreo cincisprezece oameni și desfăceau plicuri. Unii intrau și alții ieșeau cu diverse treburi, vociferînd și trîntind ușile.

Cezar Vasiliu luase hotărîrea ca miile de scrisori ce soseau din toate colțurile Pămîntului să fie triate, clasificate pe probleme și verificate cu privire la justețea sau măcar la veridicitatea afirmațiilor. Se eliminau de la bun început comunicările referitoare la ciudățenii ale naturii sau la fenomene binecunoscute, apoi cele în care confuziile erau evidente. Doar o mică parte, cam a zecea, ajungea pe masa de lucru a profesorului. Cu toate acestea, în fața lui se înălțau adevărate turnuri de hîrtie, care-l ascundeau privirilor.

Magda avusese cinstea să fie numită „diriginte de poștă secund". Stătea alături de profesor, îmbrăcată într-un halat albastru și-l ajuta. Citea scrisori, făcea însemnări pe marginea lor și le clasa după criterii numai de dînsa știute.

Uneori i se adresa cu cîte o întrebare sau îi atrăgea atenția asupra unor vești mai puțin obișnuite.

— Profesore, iată scrisorile din țara noastră. Toate venite în ultimele ore. Dacă-mi permiteți, am să re-

zum : un inginer din Dolj ne atrage atenția asupra urmelor unui șanț adînc, săpat de-a dungul vechii Țări Românești și peste partea de jos a Moldovei, care taie în două șesul dintre Carpați și Dunăre. Poveștile populare din regiune spun că „această brazdă e trasă de Novac, care a ieșit la arat cu un plug mare, pe care-l tîra cu mîinile sale. Românii au învățat plugăria de cînd Novac a tras brazda cea mare"...

Inginerul ne transcrie și un descîntec cu aceeași temă :

„Se sculă un om mare, negru,
Făcu un plug mare, negru,
(Prinse) doi boi mari, negri,
Trase o brazdă mare, neagră..."

— Mda, știu povestea cu brazda lui Novac ! E interesantă, dar, în cazul nostru, fără valoare. În secolul cincisprezece, plugăritul era cunoscut de mult.

— Firește ! Atunci, ascultați ce ne scrie un student din Craiova :

„Într-o excursie făcută zilele trecute, am vizitat dolmenul de pe muntele Lespedea, la izvoarele Ialomiței. Ne-a uimit o construcție din bolovani mari, un fel de peșteră artificială. Peste pietrele zidurilor stă o lespede, alcătuind acoperișul a două încăperi spațioase. Există o intrare și o ieșire. Pragurile sînt formate din bolovani netezi și drepți și un alt bolovan ține loc de treaptă. Spre apus, se vede un bloc de piatră pătrat, ca un altar, acoperit cu cenușă și cu cioburi amestecate cu nisip. Oamenii de prin partea locului numesc construcția „Pescera cu olele".

Credeți că e interesant, tovarășe profesor ?

— Hm... pune-o aici. Vom cere părerea arheologilor. Mai departe...

— O radiogramă ! Tot despre lespezi e vorba. Au fost descoperite lîngă rîul Bîcul. Sînt pietre șlefuite, foarte mari, așezate în linie dreaptă...

— Înclinate ? În pantă ?

— Nu se precizează.

— Roagă să mi se dea amănunte. Altceva ?

— Un agronom din munții Tismanei scrie despre o coloană misterioasă, ruptă în trei bucăți. Ascultați...

„Forma este conică, grosimea considerabilă, fețele recurbate către bază. Lungimea e de aproape cinci metri, iar diametrul bazei de peste doi metri. Nu are nici o inscripție și nici un ornament. Se pune întrebarea, tovarășe profesor: Cine a lucrat-o și cu ce scop? Cine a tăiat-o în trei? Veniți neapărat s-o vedeți. I se zice „Piatra tăiată a lui Iorgovan" și se află lîngă drumul de munte ce duce de la Tismana, peste Carpați, în Transilvania. Poporul spune că Iovan Iorgovan și-a încercat aici tăișul paloșului, înainte de a porni la lupta cu balaurul de pe vîrful muntelui Oslea".

Profesorul rise cu poftă.

— Mai că m-aș duce s-o văd, bineînțeles dintr-o pură curiozitate de turist. Pentru cercetările noastre însă, această legendă nu prezintă nici un interes.

— De ce, tovarășe profesor? Oamenii din acea vreme puteau foarte bine să zică unei nave cosmice „balaur". Iar voinicul, înainte de a se îndrepta spre ea, și-a încercat...

— Uf... Magda! Bine că nu pretinzi că Iovan Iorgovan era marțian și și-a încercat pe această piatră paloșul... electronic... S-o lăsăm baltă, fetițo. Citește mai departe!

* * *

Tudor plecă la Alba Iulia, la părinți. Se văzuse cu ei la înapoierea din expediție, pe cosmodrom, dar nu avuseseră timp să stea prea mult de vorbă. Doar cîteva ceasuri, căci Gabriel Banu trebuia să se întoarcă la uzină, iar Tudor să plece la Iași ca să se interneze pentru refacere.

În grădina cu dalii din fața casei domnea o liniște fermecată. Tudor, întins pe o bancă, urmărea zborul ultimelor insecte care supraviețuiseră nopților friguroase și se gîndea la Magda. De fapt, se gîndea neîncetat la ea. Fata îl atrăgea cu o putere irezistibilă,

dar socotindu-se „imun", alunga asemenea porniri „nedemne de un astronaut", spunîndu-şi că nu e decît un simplu sentiment de prietenie. Atunci, de ce îndată după sosirea la Alba Iulia, l-a cuprins o nestăvilită dorinţă de a revedea... Iaşul ?

Plănuise să stea o săptămînă. După o zi, scurtase termenul la jumătate, iar într-a doua, decise să plece cu primul rachetobuz.

Ceasul arăta unsprezece şi jumătate. Bătrînul Banu venea la masă la unu şi Tudor ar fi vrut să-i mai vorbească.

Se sculă de pe bancă şi se apropie de gard, unde daliile vişinii se aplecau grele spre pămînt.

Foşnet de iarbă şi şuşoteli reţinute îl făcură să-şi ridice privirile spre cele cîteva capete ciufulite ivite de după uluci.

— Iar voi ! oftă Banu.

Din prima zi, fusese „ochit" de copiii din cartier. Îl luaseră prin surprindere şi scăpase doar cu preţul a două ceasuri de povestiri despre cosmos în general şi despre ultimul său zbor în special. Se declarară satisfăcuţi, dar după o oră roiau din nou în jurul lui. Seara, pe la opt, le spuse că e frînt de oboseală, cu toate că venise la Alba Iulia pentru odihnă. Îşi cerură scuze şi-i făgăduiră să-l menajeze. Se ţinură de cuvînt, dar vreo şase prichindei continuau să stea de dimineaţă pînă seara tîrziu în spatele gardului şi să privească.

Aceştia erau admiratorii cei mai înflăcăraţi. Cînd Tudor ieşea în grădină, numărul se dubla şi se tripla.

Nelu, nepotul bibliotecarului Ambrosie Gologan şi prietenul său Petrişor aveau grijă ca toată lumea să respecte convenţia, să păstreze liniştea şi să nu-l tulbure pe cosmonaut, pe „Banu al nostru", cum îl numeau.

Cînd grupul se văzu descoperit, cei mai mulţi dădură bir cu fugiţii. Rămaseră vreo cinci, dintre cei mai îndrăzneţi.

Petrişor, sprijinindu-se cu mîinile de o scîndură a gardului, spuse :

— Tovarăşe astronaut, n-am vrut să vă stinghe-rim, dar avem o chestiune importantă.

Tudor privi din nou la ceas :

— Chiar atît de importantă ? Mă pregăteam să plec.

— Doar cîteva minute, tovarăşe astronaut. Este vorba de o descoperire !

— Noi am găsit scrisoarea ! spuse Nelu plin de sine.

— Una vete, vete de tot, sclisă pe... pelgament, se auzi glasul subţire al unui roşcovan de-o şchioapă.

— Tovarăşul bibliotecar Gologan a zis... începu o fată cu codiţele adunate în jurul capului.

Tudor ridică mîinile cerînd linişte.

— Să vorbească unul singur, scurt şi concis ! Aşa obişnuim noi, astronauţii.

Cuvintele sale avură efectul dorit. Copiii tăcură milc.

— Ieri, începu Petrişor să povestească, Nelu şi cu mine am găsit la bibliotecă, printre filele unei cărţi, o scrisoare latinească din secolul cincisprezece. În ea se vorbeşte... şi-l informă pe cît se pricepu de exact, asupra conţinutului.

După ce băiatul termină, Tudor Banu le spuse copiilor să-l aştepte şi se duse în casă să se schimbe. Cînd reveni, îi chemă :

— Haideţi la bibliotecă ! Vreau să văd şi eu scri-soarea...

Porni înconjurat de o ceată gălăgioasă care se strînsese la repezeală.

Pe bibliotecar îl găsiră în laboratorul fotografic, developînd nişte microfilme.

Bătrînul îl cunoştea pe Tudor de cînd acesta înce-puse să umble la şcoală şi venea, ca şi Nelu şi Petri-şor, să ceară „cărţi cu călătorii".

Îl examină admirativ, apoi, bătîndu-l pe umăr, spuse :

— Arăţi bine, tinere ! Ai alură de fotbalist. Joci ?

— Cum nu, moş Gologan, oriunde se iveşte pri-lejul.

— Bine faci ! Fotbalul este, cum s-ar zice, *mens sana in corpore sano*. Se știe : dacă n-ai cap, vai de picioarele tale de fotbalist...

— Numai că nu prea am cum. În navă...

— Firește. Îmi închipui că nu s-au construit încă rachete cu terenuri de fotbal. Într-o zi, va exista și asta. Ce te aduce la mine ?

— Băieții mi-au vorbit de scrisoarea pe care au găsit-o.

— Scrisoarea ? Iat-o, tocmai developam microfilmele. După mine, conține niște afirmații... Dar vezi, citește-o, dacă te ține latina învățată la școală.

— Nu prea ! Am cam uitat-o.

— Mi-am închipuit. Stai să ți-o tălmăcesc.

Puse filmul în aparatul de proiecție și traduse epistola pe nerăsuflate și atît de cursiv, încît se vedea cît de colo că o știe pe dinafară.

— Ei, ce zici, prezintă vreun interes ? Dacă da, e meritul ăstora !

Petrișor și Nelu se umflară în pene.

— După mine, observă Tudor gînditor, aceste rînduri sînt de mare preț pentru noi. Chiar acum plec la Iași, ca să i le arăt profesorului Vasiliu.

— Inutil, Banule, treaba asta am făcut-o azi, la prima oră. Că de... am ascultat și eu articolul transmis la cosmovizor și mi-am imaginat că un asemenea text nu trebuie trecut cu vederea. Am copiat scrisoarea pe microfilm și originalul l-am expediat prin poșta pneumatică la Iași. La ora asta se află desigur în mîinile profesorului.

— Foarte bine, foarte bine, spuse Tudor distrat, gîndindu-se la potopul de corespondență ce se revărsa prin porțile Institutului de cosmofilologie.

Strînse mîna bibliotecarului și celor doi băieți :

— Vă mulțumesc. Mă duc și-așa la Iași ; peste cîteva ceasuri am să vorbesc cu profesorul. Cred că ne veți ajuta și pe viitor, dacă va fi nevoie. Presimt că de aici, de la această bibliotecă, pornesc firele către dezlegarea tainei cilindrului de cristal !

După plecarea astronautului, Nelu și prietenul său se retraseră în colțul lor favorit din observator.

Aci, printre străvechile instrumente astronomice, se născu planul marii lor aventuri.

* * *

Scrisoarea trimisă de Ambrosie Gologan nu trecu neobservată. Profesorul, după ce o citi de patru ori, o chemă pe Magda.

— Simt că amețesc, spuse el, acoperindu-și ochii cu palma. Dacă nu este o farsă sau vreo halucinație de-a mea, am făcut într-adevăr o descoperire senzațională. După tine, cum trebuie să procedăm ?

— Să plecăm neîntîrziat la Alba Iulia, să vorbim cu bibliotecarul și să-l rugăm să ne confirme autenticitatea scrisorii.

— Ai dreptate, Magda ! Totuși, am putea comunica lui Tudor să facă el treaba asta.

Magda roși.

— El e cu părinții, se odihnește. Poate că n-ar trebui să-l deranjăm.

— Vezi-ți de treabă ! O plimbare de jumătate de oră pînă la acest... Ambrosie Gologan n-o să-l epuizeze.

Magda dădea din colț în colț. Se vedea cît de colo că e în căutarea unor argumente în favoarea plecării ei la Alba Iulia.

Vasiliu se prefăcu că nu observă.

— Te-aș trimite pe tine, dar avem mult de lucru și e păcat să-ți pierzi vremea. Am să vorbesc totuși cu Tudor.

Se îndreptă spre televizofonul de lîngă fereastră, dar fata i-o luă înainte și puse mîna pe receptor.

— Poate nu e acasă ! Cu aeroscuterul ajung într-o oră la Alba Iulia. Dacă nu e ceva serios, diseară sînt înapoi. Dacă însă lucrurile prezintă interes rămîn în continuare și, împreună cu Tudor, încercăm să obținem amănunte.

— Săracul ! Cu toate că e la odihnă ?

Cezar Vasiliu clipi semnificativ din ochi, iar Magdei îi venea să se ascundă de rușine. Profesorului îi păru rău că o necăjise și îi spuse cu o blîndețe părintească :

— Du-te, fata mea ! Te rog să-mi comunici cît mai iute cu putință care este situația. Cunoști lungimea mea de undă ?

Magda Comșa strînse în grabă cîteva lucrușoare, le îndesă într-o servietă și ieși aproape fugind.

Vreun sfert de ceas după plecarea ei, din camera alăturată apăru Vlaicu Zarea. Vasiliu îl puse la curent cu ultimele noutăți. După ce-l ascultă cu atenție, cosmonautul spuse :

— Într-adevăr, aceasta este o pistă care merită să fie urmărită. Dar și eu am găsit ceva ce mi se pare demn de atenție. Iată...

Cezar Vasiliu luă coala de hîrtie pe care i-o întinse Zarea și o parcurse în grabă.

— În Africa, la vreo două sute cincizeci de kilometri nord de Tombuctu, în plin deșert, există deci un teren acoperit cu o materie sticloasă. Hm... cine semnează scrisoarea ?

— Un geolog ghanez, Nrumu Kavate... presupune că acolo a aterizat nava cosmică. Temperatura ridicată a gazelor expulzate ar fi putut transforma solul nisipos în tectite. Omul propune să se cerceteze sistematic împrejurimile.

— Să știi că n-ar strica ! Dar nu mai am pe cine trimite. Sterian e în America de Sud, Ada Bunescu în Norvegia, Popovici și Marcu în pustiul Gobi...

— Mă reped eu, profesore ! Și pe urmă, la întoarcere, îl vizitez pe Szerö la Budapesta.

— Mi-ai face un mare serviciu ! Nu trebuie să stai mult. O cercetare sumară, mai degrabă o verificare a celor semnalate de corespondent. În două-trei zile să fii înapoi. Și dacă e ceva, mă chemi prin radio.

După ce astronautul ieși, Cezar Vasiliu se instală din nou la masa lui de lucru. Teancurile de scrisori atinseseră înălțimi amețitoare. Se scărpină în creștetul capului și-și văzu de treabă.

CAPITOLUL VI

Magda venise la Alba Iulia cu gîndul să-l vadă pe Tudor. Dar abia ajunsă în oraș află cu stupoare că astronautul luase, în urmă cu un ceas, rachetobuzul de Iași. La început se îmbufnă ca un copil căruia i se refuză o jucărie, apoi însă își văzu de treburi.

Decisă să isprăvească cît mai repede, intră în clădirea bibliotecii, unde îl găsi pe Ambrosie Gologan nervos și ingrijorat.

— Desigur că scrisoarea e autentică, se răsti bibliotecarul. Doar n-oi fi crezut că mă țin de șotii? Dacă bănuiam ce necazuri voi avea, n-o trimiteam cosmofilologului dumitale nici în ruptul capului. Băieții și-au pierdut mințile! Toată noaptea au stat în bibliotecă, răscolind-o, în căutarea altor documente. Azi dimineață, ia-i de unde nu-s! Pe masă acest bilet, pe care te rog să-l citești.

Magda îl parcurse.

„Dragă bunicule. Plecăm la Luncani, unde sperăm să aflăm noutăți importante. Mamei și părinților lui Petrișor le-am scris cîteva rînduri, dar te rog și pe tine să le spui să nu fie îngrijorați. Luni venim direct la școală. Al tău nepot care te iubește, Nelu."

Bibliotecarul fierbea de mînie.

— Auzi „al tău nepot care te iubește"... Ce i-aș mai rupe urechile! Spune și dumneata, ce-i de făcut?

— Tovarășe Gologan, aeroscuterul meu e în fața porții. Plec îndată la Luncani și ți-i aduc înapoi. Ești mulțumit?

Bibliotecarul bombăni ceva despre „neisprăviții care pun oamenii pe drumuri", apoi i se adresă Magdei :

— Te rog, ia-mă și pe mine ! Pe dumneata s-ar putea să nu te asculte ! A, nu-i cunoști !... și continuă să suduie.

Magda Comșa îl chemă prin radio pe profesorul Vasiliu. Îl găsi la laborator. Cînd începu să-i vorbească despre scrisoare, el o întrerupse :

— Știu, știu ! A venit Tudor și mi-a comunicat că-i autentică. Înseamnă că povestea e serioasă. Rămîi acolo, Magda, și vezi de află noutăți. Ți-l trimit și pe Banu. Dacă dați de o pistă, chemați-mă și pe mine...

— Tudor mă găsește la Luncani. Chiar acum mă duc acolo, strigă fata atît de agitată, încît bibliotecarul o privi uimit pe sub sprîncene.

Gologan se duse să se pregătească de drum. Reveni îmbrăcat într-un pardesiu larg, cadrilat, purtînd pe cap un basc din aceeași stofă. Pe nas tronau o pereche de ochelari de motociclist de pe vremuri, care-l făceau să semene cu o bufniță. Cără cu el o valiză mărișoară, asupra conținutului căreia Magda nu-și putu face nici cea mai vagă idee. După ce o puse în portbagaj și strînse grijuliu curelele, se instală tacticos pe locul din spate al scuterului și spuse :

— Eu sînt gata ! Putem pleca !

Fata stabili contactul. Se auzi un zumzet și vehiculul, după ce parcurse cîțiva metri pe sol, se ridică în aer descriind o buclă elegantă.

* * *

Luncanii aveau o poziție pitorească, pe coama unui deal, în inima unei întinse păduri de brazi. Casele abia se zăreau prin desișul de verdeață și doar stîlpii bateriilor helioenergetice, ce se ridicau mult deasupra vîrfurilor copacilor, le trădau prezența. Aci locuiau urmașii iobagilor de altă dată, în prezent muncitori și tehnicieni ai noului combinat de înnobilare și de prelucrare artistică a lemnului.

Sosirea aeroscuterului trecu cu desăvîrșire neobservată. Oamenii din partea locului erau obișnuiți cu

un trafic aerian intens, fiind și ei, în marea lor majoritate, posesori de avioturisme și de aeroscutere.

Aterizară pe acoperișul-platformă al Centrului administrativ, construcție arătoasă care adăpostea toate serviciile de gospodărire a localității. Apoi coborîră pe scara rulantă într-o piață octogonală, mărginită de ansambluri arhitectonice moderne.

— Păi ăsta-i oraș în toată regula, se minună Magda. O să fie cam greu să dăm de nepotul dumitale.

— Las' pe mine, tovarășă Comșa, că-mi cunosc eu marfa. Să nu-mi spui Ambrosie, dacă haimanalele nu s-au dus glonț la bibliotecă. Ai să vezi că am dreptate.

Biblioteca nu era departe. Încă în holul clădirii cubice cu pereții străvezii îi întîmpină o femeie rotunjoară și volubilă, îmbrăcată într-un halat de culoarea mușțarului.

— Noroc bun, tovarășe Gologan ! Cu ce ocazie pe la noi ? Te interesează vreo carte din fondul nostru ?

Bătrînul își ridică ochelarii pe frunte.

— Nu, dragă tovarășă Burduj. Îl caut pe nepotumeu Nelu. Nu l-ați văzut cumva ?

— Unul mic, cîrn și negricios ? Sau celălalt, slăbuț și gălbior ? Adineauri au fost aici ; spuneau, dacă nu mă înșel, că sînt din Alba Iulia.

— Ei erau, murmură Gologan, aruncindu-i Magdei o privire semnificativă. Încotro au luat-o ?

Femeia însă avea chef de vorbă :

— Buni copii ! Politicoși și la locul lor. Vorbeau în șoaptă și cu cărțile umblau cu cea mai mare atenție. Nici nu-i de mirare, dacă unul e nepotul dumitale. Ah, tovarășe Gologan, sînt alții... să nu mai vorbim !

— Da, da, să nu mai vorbim. Te întreb, tovarășă Burduj, dacă nu știi cumva...

— Și cum îți spuneam, într-o dimineață vine la bibliotecă un tinerel, să tot fi avut șaisprezece, șaptesprezece ani. Și ce crezi că-mi cere ?

— Te rog, încotro s-a dus nepotu-meu ?

— De unde ! Cu totul altceva m-a întrebat. Dacă nu-l am cumva pe Plautus în original. Acum, spune-mi dumneata : la ce-i trebuia unui băiețandru de șaisprezece-șaptesprezece ani Plautus în original ?

— Tovarășă Burduj ! Nu te supăra, dar mă grăbesc și trebuie să-i găsesc pe băieți.

— Da, desigur ! Sau... să luăm alt caz. Vinerea trecută dacă nu mă înșel... ba nu, joi era... sau totuși vineri ? Stai nițel...

— Tovarășă Burduj — Ambrosie Gologan scrîșnea din dinți și mototolea bascul între degete, gata să-l rupă în bucăți — te rog din suflet, să-mi spui...

Bibliotecara se încruntă și răspunse în doi peri :

— Ce știu eu unde e nepotul dumitale ? Doar nu cer cititorilor să-mi raporteze în ce loc au treabă. Așa, cu totul întîmplător, îmi amintesc că băieții m-au rugat să le spun cine cunoaște la noi temeinic trecutul regiunii. I-am îndrumat către profesorul Bontaș, dar dacă s-au dus la el, asta n-o mai știu.

— Mulțumesc, strigă Gologan și apucînd-o pe Magda de mînă, o trase după el.

La poartă, se întîlniră nas în nas cu Tudor Banu, care tocmai sosise cu aviomobilul de la Iași.

Magda îi întinse fericită ambele mîini. Tînărul își impuse o ținută demnă și spuse protocolar :

— Bună ziua, Magda. Ai avut o călătorie plăcută ?

Ca să nu-i observe dezamăgirea, Magda se întoarse cu spatele.

Gologan asistă la această scenă, fără să înțeleagă nimic.

— Ce aveți, fraților ? Haideți mai repede, că năbădăioșii ăștia sînt în stare s-o șteargă și iar ne pierdem timpul căutîndu-i.

După ce Tudor fu pus în temă, plecară să-l caute pe Ilarie Bontaș, directorul liceului și al muzeului local.

Casa o găsiră imediat, la cîțiva pași de clădirea școlii. Avea o așezare pitorească, în fundul unei grădini cu flori în straturi suprapuse — ca cea a legendarei Semiramide — cum îi plăcea stăpînului ei s-o numească în glumă.

Intrară.

Bontaș era ocupat cu turnarea mierei de albine în niște borcane pintecoase.

— Doi băieți ? Desigur ! Au venit să mă întrebe de vreun document cu denumiri vechi din regiunea noastră. Le-am indicat „Monografia geografică" a lui Tiberiu Candrea. Înainte de a pleca, m-au întrebat dacă lucrarea există la bibliotecă.

La auzul acestor cuvinte, Ambrosie Gologan făcu stînga împrejur și strigînd „așteptați-mă, mă întorc îndată", o luă la fugă, cu poalele pardesiului fluturînd ca niște aripi.

Bontaș dădu din cap și-l urmări prin fereastră pînă dispăru după colțul străzii. Primind explicații, rise amuzat :

— Săracii băieți, erau atît de entuziasmați ! Spuneau că-i preocupă o complicată problemă științifică. Bătrînul o să-i aducă aci ca pe niște delicvenți, iar ei se vor simți — și pe bună dreptate — martiri.

Dar dumneavoastră cu ce prilej pe la noi ?

Magda Comșa istorisi despre cilindrul de cristal descoperit pe Deimos și despre scrisoarea călugărului Telesius. Tudor scoase microfilmul pe care Bontaș îl citi atent, cu ajutorul aparatului de proiecție. Cînd isprăvi, părea realmente emoționat.

— Foarte, foarte interesant. Într-adevăr, oamenii de prin partea locului au dat dovadă întotdeauna de o fantezie bogată. Basmele și cîntecele lor te uimesc prin conținutul pitoresc și bogat în idei. Eu sînt un vechi culegător de folclor — fonoteca noastră numără peste o mie de înregistrări, dar n-am dat niciodată de vreo producție populară în care să fi fost vorba de astronomie, de planete sau de sateliți artificiali. Desigur că cele istorisite de bătrînul iobag călugărului Telesius erau rodul unei inspirații spontane, geniale poate, dar nicidecum o povestire cu circulație mai largă. Regret că nu vă pot fi de folos.

Magda nu se dădu bătută.

— Tovarășe profesor, poate vă aduceți aminte de vreo povestire, de vreun cîntec cu altă temă, avînd însă o anumită contingență cu ceea ce ne interesează.

Amintiți-vă cîte forme a luat, de pildă, în imaginația poporului, trecerea unei comete. Unii o vedeau ca pe o mînă care strînge o spadă de foc, alții ca pe o stea cu raze sîngerii, alții ca pe o suliță... Adesea, o propoziție, un singur cuvînt dezleagă cea mai încîlcită problemă.

Bontaș rămase pe gînduri. Strîngîndu-și tîmplele între palme, se străduia să reînvie în memorie nenumăratele basme și cîntece populare ascultate în decursul anilor.

— Dumneavoastră sînteți tineri, spuse el după o lungă pauză, și de aceea nu știu dacă mă veți înțelege. Aici, la Luncani, trei generații de dascăli au cules folclor. Eu am moștenit colecția, am îmbogățit-o și o voi transmite urmașului meu. O cunosc așa cum îmi cunosc casa și grădina. Cîntecele și povestirile de pe la noi au ca temă dragostea, frumusețile naturii, suferințele, moartea. Ele oglindesc starea socială din diferitele perioade istorice. Uneori, mai ales în cele foarte vechi, apare elementul supranatural, interesant prin originalitatea lui. Poate cu multă, foarte multă bunăvoință, s-ar putea face o apropiere între... dar stați nițel ! Acum îmi amintesc ! Există o povestire în care se pomenește de venirea unor străini îmbrăcați... în straie de argint.

Tudor tresări :

— Străini în straie de argint ? De bună seamă cavaleri ?

— S-ar putea, deși, personal, nu cred. Mă refer la povestirea unui țăran, culeasă și înregistrată de predecesorul meu prin anul o mie nouă sute cincizeci. Se spune acolo că acești străini au coborît din cer, aduși de o pasăre de foc...

În aceeași clipă, Magda și Tudor se năpustiră asupra lui Bontaș, care se dădu speriat în lături.

— Asta înseamnă nava cosmică, strigă Tudor.

— Vă rog, vă implor, căutați-ne banda, ceru fata cu insistență.

Bontaș se ridică și, clătinînd din cap, se apropie de dulapul metalic ce ocupa un perete întreg.

Își făcu de lucru la un fișier, apoi formă un număr pe discul montat în centrul dulapului. Un declic sec și dintr-o deschizătură căzu cutia cu banda căutată.

Ilarie Bontaș o introduse în magnetofon și făcu semn oaspeților săi să-și reia locurile. Se auzi o voce de moșneag nițel tremurată, dar cu un timbru plăcut :

„Mă numesc Petre Domașiu și am optzeci și patru de ani. Povestea asta o știu de la bunicul meu Ilarie Domașiu, care și el a auzit-o de la bunicul său.

Cică a fost odată ca niciodată și dacă n-ar fi nu s-ar povesti...

De mult, pe cînd oamenii trăiau în sărăcie și obidă, supți de grofi și de popii catolici, s-a întîmplat la Luncani minune mare. Noaptea, pe cer, s-a iscat o vîlvătaie mare. S-a auzit un tunet de credeai că se prăbușește lumea. Spuneau unii că au zărit în înaltul cerului o pasăre mare, neagră, cu o coadă de flăcări. Ziua s-au ivit la marginea satului trei făpturi cît munții de înalți, ce mergeau săltînd cu ambele picioare o dată precum caprele, iar în loc de cap aveau o bășică de porc umflată, de le vedeai chipul ca printr-o ceață. Straiele lor erau de argint și scîn-peau în bătaia Soarelui de te orbea.

S-au speriat sătenii și au luat-o la fugă, căci spuneau unii, cine-i privește, acela trebuie să moară. Iar străinii cu straiele de argint s-au suit pe munte. Acolo, niște ciobani, pripășiți de prin alte locuri, neștiind ce se vorbește în sat, s-au apropiat și s-au înțeles cu ei. Cică multe minunății au aflat și multe lucruri de folos au învățat.

Povestea un baci bătrîn că străinii au început să bolească și au urcat hăt sus, pînă la piscurile cele albe de stîncă. Acolo li s-a pierdut urma și n-au mai fost văzuți nicicînd.

Multă vreme la Luncani s-a pomenit despre acești străini, stăpîni pe știință multă, buni și omenoși, deși la chip nu aveau asemănare cu noi, pămîntenii.

Asta mi-e povestea, auzită de la bunicul meu Ilarie Domașiu din Luncani".

Cînd magnetofonul se opri, Magda și Tudor îl rugară pe folclorist să le copieze înregistrarea, ceea ce acesta făcu cu dragă inimă.

Îi mulțumiră călduros și, copleșiți de impresii, ieșiră în stradă.

Se înserase. Peste vîrfurile copacilor cobora un amurg trandafiriu, colorînd în nuanțe neașteptate frunzișul de toamnă și casele.

Magda Comșa îl chemă, potrivit înțelegerii, pe profesorul Vasiliu și îi transmise textul benzii. Efectul nu se lăsă așteptat.

— Asta este! Ce mai încolo și încoace, sîntem pe drumul cel bun! Lichidez „poșta centrală" și alerg după voi la Luncani. Vlaicu trebuie să se întoarcă și el. Mi-a comunicat că în Africa n-a făcut nici o ispravă. Ceea ce a găsit geologul ghanez sînt urmele unor experiențe cu bomba atomică, întreprinse în Sahara prin o mie nouă sute șaizeci și unu.

Mai stă o zi-două la Budapesta, pe urmă vine la Iași. Îi voi lăsa vorbă să mă urmeze îndată la Luncani. Eu sosesc în curînd. Pînă atunci, cu bine!

Cît ținu această convorbire, Tudor, știindu-se neobservat, mîngîie cu privirea obrazul Magdei.

Cînd fata întoarse pe neașteptate capul și-l surprinse, își pierdu cumpătul. Fără să evoce măcar un pretext, se repezi într-un suflet spre aviomobil, gata să decoleze.

Trebui să alerge după el.

— Hei, Tudore, încotro? Ai uitat de bibliotecar și de băieți? Profesorul Vasiliu și-a anunțat și el sosirea.

Cu greu îl convinse să se așeze alături de ea pe o bancă. Lui îi era teamă ca discuția să nu alunece spre subiecte „neîngăduite", căci anumite convingeri de-ale lui începuseră să se clatine îngrijorător din temelii. De aceea, Banu se grăbi să imprime conversației cursul pe care-l socotea, din punctul lui de vedere, lipsit de riscuri.

— Dragă Magda, a venit momentul să analizăm datele culese pînă în prezent. Cred că se pot trage și anumite concluzii. Dacă n-ai nimic împotrivă...

Fata recurse din nou la arma ei preferată.

— Se poate ? Este singurul lucru pe care, în acest moment, mi-l doresc din tot sufletul.

Lui Tudor îi conveni să nu înțeleagă ironia.

— Foarte bine ! Să presupunem că acum șase sute de ani, o navă cosmică cu un echipaj compus din trei persoane, suferind o avarie gravă, a făcut o escală pe Deimos. De aici, neputînd să ajungă în altă parte, a pornit spre Pămînt. Cosmonauții au lăsat un mesaj unei alte rachete pe care o așteptau, dar aceasta nu a venit. Pînă acum, totul e limpede și susținut de dovezi certe. Ești de acord ?

— Mda !

— Mai știm că acești cosmonauți aveau o scriere care derivă din cea a vechilor marțieni. Profesorul Vasiliu îi spune „neomarțială". Ei sînt fie urmașii locuitorilor planetei Marte, fie niște ființe care au avut un contact strins cu aceștia. Asta, în paranteză. Să mergem mai departe... Racheta a ajuns cu bine pe Pămînt în jurul anului o mie patru sute treizeci și șase, în apropiere de Luncani. Sătenilor le-a fost teamă să se apropie, dar s-au găsit cîțiva ciobani care au intrat în legătură cu echipajul navei.

Izbutind să se înțeleagă cu cosmonauții, aceștia au dobîndit anumite cunoștințe de astronomie, de neconceput pentru acea vreme și în plus, au aflat de existența unei orînduiri sociale fundamental opusă celei în care trăiau ei.

— Să zicem ! Dar pînă acum, nu-mi spui nimic nou. Toate acestea rezultă din mesajul de pe Deimos, din scrisoarea călugărului și din povestirea lui Domașiu.

— Stai să vezi. Să încercăm acum să deducem cauza aterizării forțate a cosmonauților pe planeta noastră. Știm că racheta a suferit o avarie și că echipajul era grav bolnav. Legătura apare limpede ! Defecțiunea s-a produs la reactorul atomic, iar boala s-a datorat radiației radioactive. Ambii factori pledează pentru o aterizare forțată. Ce zici ?

— Posibil ! Dar de ce nu s-au dus pe Marte, care era atît de aproape ? De ce tocmai pe Pă-

mînt, de care îl despărțeau zeci de milioane de kilometri ?

— Răspunsul e ușor de dat ! Aveau nevoie de ajutorul oamenilor. Știau că planeta Marte e pustie, că acolo nu vor găsi decît deșert și paragină. Firește, nu bănuiau că locuitorii Terrei sînt încă departe de descoperirea energiei nucleare și că habar n-au de maladiile actinice.

— Nu pricep cum de s-au putut înțelege cu niște simpli ciobani, de care, din punct de vedere intelectual, îi despărțea o prăpastie ?

— Prin semne sau, mai degrabă, cu ajutorul biocurenților. Aveau doar mijloacele tehnice necesare. Dar să continuăm raționamentul. După o vreme, boala s-a agravat. Ca să-i ferească pe oameni de contaminare, s-au retras în creierul munților, unde, după o vreme, au încetat din viață.

— Tot ce spui pare foarte logic ! Poate un pic prea logic. În viață, evenimentele nu se desfășoară întotdeauna atît de simplu și de linear. Dacă însă așa s-au petrecut lucrurile — pe fața Magdei apăru subit o expresie de teamă — află, Tudor, că racheta acestor cosmonauți, cu reactorul ei defect, zace pe undeva pe aproape și radiază moarte !

Tînărul nu păru surprins. Se gîndise de la început la această eventualitate. Pe întregul glob se luaseră, cu ani înainte, cele mai riguroase măsuri de protejare a populației împotriva radioactivității. Utilizarea energiei nucleare în toate ramurile științei și tehnicii se făcea cu respectarea unor reguli care asigurau pe deplin viața și sănătatea oamenilor. Era absurd ca pe planeta Pămînt să fi rămas nedescoperit un reactor atomic defect, vechi de șase secole ! Dacă însă, printr-o împrejurare oarecare...

Banu înălță capul și o privi întrebător, cerîndu-i parcă părerea.

— Bineînțeles, spuse fata, așa ceva nu se întîmplă în toate zilele. Dar e posibil ! Cine știe ce nenorociri a adus și va mai aduce acest mesager din cosmos ?

Tudor răspunse scurt și concis :

— Depinde de perioada de înjumătățire a minereului radioactiv ! Ar trebui să știm cu ce a fost alimentat reactorul navei, cu uraniu, cu plutoniu sau cu vreun alt element. În fine... dar unde-o fi moșul ?

Se sculă de pe bancă și începu să-l caute prin mulțime pe bibliotecar. Spuse iritat :

— Ne pierdem vremea de pomană, în loc să ne vedem de treburile noastre !

Chiar în clipa aceea, Magda îl zări pe Ambrosie Gologan apărînd la capătul străzii. Era singur și furios, nevoie mare. Strigă de departe, desfăcînd brațele în semn de neputință :

— I-ai de unde nu-s ! Haimanalele și-au scos niște date din Monografia lui Candrea și duși au fost. Tot ce am putut afla e că șușoteau despre o anumită „Vale a flăcărilor". Bănuind că acesta e locul unde intenționează să ajungă, m-am apucat să-l caut pe hărți. Ei, ce credeți ? Nici urmă de o asemenea vale. Mi-am pierdut un ceas pînă am dibuit-o. E denumirea veche, scoasă din uz, a unui punct situat la vreo șaizeci de kilometri de Luncani.

Spre surprinderea lui, Magda și Tudor păreau nici să nu se fi așteptat la altceva.

— Valea Flăcărilor ? murmură cosmonautul. Această denumire i se potrivește raționamentului meu ca o mănușă. Tovarășe Gologan, să ne suim în aviomobil. Magda, te rog, dă fuga la centrul de cercetări și roagă să ți se dea un detector de radiații. Plecăm îndată ce te întorci.

— Ce-i graba asta ? se miră bibliotecarul. Băieții nu-s la prima lor năzbîtie. O să se întoarcă frumușel acasă și, ca și în alte dăți, o să-i ia în primire mămicile lor, care o să le facă morală. Iar a doua zi, ca și cînd nimic nu s-ar fi întîmplat, o să se apuce de alte năzdrăvănii.

Cosmonautul dădu energic din cap.

— Să lăsăm la o parte gluma, tovarășe Gologan. Nelu și Petruț sînt în primejdie ! Trebuie să facem tot ce ne stă în putință ca să-i găsim cît mai repede.

Bibliotecarul încercă să obțină amănunte, dar Tudor își văzu de treabă în cabina aviomobilului.

Peste cinci minute se înapoie și Magda, ținînd într-o mînă un detector portativ și în cealaltă valiza bibliotecarului.

— Aparatul mi l-au dat imediat. Am urcat însă pe terasă ca să-ți iau valiza, tovarășe Gologan. Poate ai nevoie de ea.

Ambrosie îi mulțumi.

— Ai făcut foarte bine, tovarășă Comșa. Dar ce-i asta ? Cineva a strecurat un bilet sub încuietoare.

Desfăcu hîrtia și o parcurse în fugă. În timp ce citea, sîngele începu să-i clocotească în vine. Izbucni.

— Nemaipomenit ! Ascultați și voi ce mi se scrie :

„Dragă bunicule ! Nu te supăra, dar sîntem foarte grăbiți. Am recunoscut geamantanul tău în portbagajul scuterului. L-am folosit ca să-ți transmit un mesaj. Comunică-i mamei că în frigider e o salamandră pentru muzeul școlii. Să nu se sperie și să n-o scoată că se strică. Mîine în zori vom fi acasă. Sîntem pe cale să facem o descoperire extraordinară. Al tău nepot care te iubește, Nelu".

Bibliotecarul rupse biletul în zeci de bucăți. Apoi își trase bascul adînc pe frunte și scrîșni :

— ...*„al tău nepot care te iubește"*... Dă-i drumul, tinere. Trebuie să ajungem cu viteza fulgerului la adoratul meu nepot. Am o mică socoteală cu el !

Cinci minute mai tîrziu, aviomobilul plutea deasupra crestelor împădurite, lăsînd în urmă casele Luncanilor, care se cufundau încetul cu încetul în penumbra serii.

CAPITOLUL VII

— Nelule, harta !

— Ţine !

— Cred c-am ajuns... Da, sîntem deasupra Văii Flăcărilor.

— Nu văd nici o flacără ! Nici măcar una de luminare ! glumi Nelu.

— Fiindcă-i noapte. Aprinde farul !

— Dragă Petrişor, nu ştiam că focul se vede mai bine la lumina electrică.

— Să fim serioşi ! Foc a fost acum şase secole. Putem găsi cel mult urme. Atenţie... aterizăm !

Aeroscuterul, condus de Petrişor, atinse pămîntul şi se opri pe un dîmb. Privelişte era dezolantă. Se aflau într-o depresiune circulară, cu diametrul de cîţiva kilometri. De jur împrejur se înălţau, ca nişte cetăţi, stîncile golaşe. Ici-colo creştea stingher cîte un brad pipernicit. Fundul văii fusese pe vremuri împădurit ; acum însă, din stratul gros de cenuşă, pe care o răscolea vîntul la fiecare adiere, se iveau doar cioturi carbonizate.

— Ei, ce zici, Nelule ? întrebă mîndru Petrişor. Cine a avut dreptate ? Acesta este locul pe care a aterizat, în anul o mie patru sute treizeci şi şase, racheta cosmică !

— Formidabil ! În cinstea evenimentului, de trei ori : ura ! Cred că aşa obişnuiesc exploratorii !

După ce strigară, ce-i drept cu jumătate de glas, se luară de mîini şi făcură, la întîmplare, cîţiva paşi.

— Şi acuma ? întrebă Nelu, aşezîndu-se pe un trunchi retezat.

— Ce întrebare ! Pornim în căutarea navei.

— Pe bezna asta ? Mai bine mîncăm ceva şi tragem un pui de somn. Mîine la opt avem şcoală.

Petrişor încreţi dispreţuitor buzele.

— Sîntem în preajma unei performanţe, pentru care ne vor invidia cei mai renumiţi savanţi din lume — şi ţie de şcoală îţi arde ? Halal explorator ! Vorba bunicului : jucător de categoria a treia. Mai bine mă duceam cu Stelică...

— Ţi-ai găsit ! Stelică n-ar fi mers nici în ruptul capului. E laş !

— Da' ţie ce-ţi lipseşte ? Te temi de întuneric ! Haide, scoală ! Facem ocolul văii.

Aeroscuterul porni duduind.

La lumina farului, pădurea mistuită de pojar era înfricoşătoare. Pretutindeni crengi carbonizate, răsucite către cer ca nişte mîini cu degetele răsfirate. Sub greutatea vehiculului ele se transformau crişnind în scrum. Scuterul înainta încet printre obstacolele pe care Petrişor le ocolea cu dibăcie. Din pricina hurducăturilor, Nelu îşi vîrîse capul între umeri şi închisese ochii, aşteptînd din clipă în clipă o ciocnire.

În cele din urmă inevitabilul se produse. Vehiculul înconjura un ciot, pe al doilea. Dar rădăcina groasă, ascunsă de un morman de cenuşă, Petrişor n-o mai putu evita. Roata din faţă se izbi de ea, scuterul se răsturnă şi cei doi „exploratori" zburară la o depărtare de cîţiva metri.

Nelu se sculă primul şi-şi pipăi trupul părticică cu părticică. Deasupra frunţii apăruse un cucui de mărimea unui măr, care-l durea cumplit. Altfel, era nevătămat.

Se duse să-l caute pe Petrişor, pe care-l găsi întins la pămînt şi gemînd încet. Îl strigă şi-l zgîlţîi cu putere pînă cînd prietenul îşi reveni şi se apucă să se scuture de murdărie. Pe Nelu îl pufni rîsul ! Petrişor nu mai era bălai, ci semăna cu un negru de pe Coasta de Fildeş. Doar după albul ochilor şi după luciul dinţilor îl puteai distinge în beznă.

Strănută de cîteva ori, apoi bombăni :

— Rîzi ? Ce-ți pasă ? Aeroscuterul s-a făcut țăndări. Nu mai putem continua cercetările și nici să ne înapoiem acasă.

Nelu, cu un aer de cunoscător, trecu în revistă rămășițele mașinii și hotărî :

— Rabla mai poate fi reparată !

— Rablă ai zis ?

Se porni o ceartă în care fură dezgropate tot felul de întîmplări mai vechi și mai noi. Disputa avea șanse să continue multă vreme, dacă, pe neașteptate, valea n-ar fi fost inundată de o lumină difuză, alburie. De după o creastă se ivi Luna, ca un imens glob de sticlă mată.

Băieții se liniștiră ca prin farmec.

— Măi Nelule, cum scăpăm noi de aici ? întrebă Petrișor îngrijorat.

— Habar n-am ! Dacă o luăm pe jos, ajungem la Luncani mîine seară. În cazul cel mai bun...

— Măcar de-ai fi scris bunicului încotro ne ducem.

— Spune drept, m-ai fi lăsat ?

— Nici gînd !... Știi ce ? Haide să mîncăm !

Găsiră printre resturile motocicletei sacul cu merinde. Pîinea era plină de cenușă, iar brînza căpătase aspectul antracitului. Doar merele scăpaseră neatinse și băieții le mîncară cu poftă.

Noaptea era senină și vedeai, ca în palmă, fiecare amănunt al reliefului. După ce consultară busola, plecară în direcția nord-vest, spre lanțul muntos care închidea valea. Merseră vreun ceas și se apropiau văzînd cu ochii de stîncile înalte, cenușii. Pe neașteptate, Nelu duse mîna pîlnie la ureche.

— Petrișor ?

— Ce-i ? Se aude ceva ?

— Un vuiet ! Parcă ar fi o cădere de apă.

— Vezi-ți de treabă !

— Ascultă și tu !

Se opriră încordați, cu capetele aplecate înainte.

— Da, acum aud și eu, spuse Petrișor. Să ne uităm pe hartă !

— Aici nu-i însemnat nimic ! Nici măcar un pîrîiaș.

— L-o fi scăpat din vedere cartograful. Sau... a apărut după ce harta a fost tipărită. Haide, să nu ne pierdem vremea.

După vreo sută de pași, Nelu îl apucă pe prietenul său de braț.

— Nu observi nimic ?

— Zgomotul apei se aude parcă mai tare !

— Și altceva ?

— Pămîntul e umed !

— Vrei să spui „cenușa" ! Cu toate că n-a mai plouat de două săptămîni.

— Atunci ?

— Petrișor, mă tem că pîrîul acesta, sau ce-o fi, vine spre noi. Cu cît înaintăm, sub picioarele noastre e mai multă apă. Privește-ți bocancii ! Se afundă pînă la jumătate...

Petrișor sughiță.

— Dar dacă ne înecăm ?

Cît vedeau cu ochii, solul era acoperit de o pînză subțire de apă, pe care se oglindeau, în pete argintii, razele Lunii.

— Înapoi, strigă Nelu. Stînga împrejur și pas alergător ! Trebuie să ajungem la poalele muntelui înaintea apei. Dacă nu, e vai de noi !

O luară la fugă. Mîzga neagră, uleioasă, se tîra încet și amenințător pe urmele lor.

*

* *

Farul aviomobilului se defectase. Ardea, se stingea și iar se aprindea, ceea ce-l scotea pe Ambrosie Gologan din sărite.

Bombăni ceva despre lipsa de grijă, despre neglijența condamnabilă a unor tineri, care, posedînd o anumită experiență în probleme tehnice mari, își îngăduie să scape din vedere pe cele așa-zis „mărunte".

Banu nu-l luă în seamă, căci manevrarea aparatului la numai 10—15 metri de sol cerea o atenție încordată. În douăzeci de minute, mașina zburătoare ajunse deasupra inelului de stînci care împrejmuiau Valea Flăcărilor și pasagerilor li se înfățișă peisajul sumbru al pădurii distruse de foc.

— Copacii-s prefăcuți în cărbune, observă Magda. Pe bună dreptate i s-a dat văii acest nume.

Auzind-o, bibliotecarul uită de far și interveni :

— Nu din pricina unui incendiu, dragă tovarășă Comșa, ci fiindcă în urmă cu secole, pe-aici ieșea la suprafață gazul metan. Decenii la rînd s-au înălțat spre cer focurile albastre, pînă s-au isprăvit rezervele din măruntaiele pămîntului. Cu timpul, oamenii au uitat vechea denumire și au schimbat-o în „Valea mestecenilor", căci o pădure tînără cu trunchiuri acoperite parcă de promoroacă rodise pe pămîntul ei.

— Totuși, pe acești copaci i-au mistuit flăcările ! O dovedesc urmele !

— Nicidecum ! Colo — Gologan arătă cu mîna direcția — se înalță o hidrocentrală. Dincoace, cursurile cîtorva rîuri mici au fost reunite. Peste vreo lună apa lor va fi îndreptată încoace ca să umple bazinul. Va apare un lac de toată frumusețea cu o mulțime de pește în el. Pădurea a fost tăiată și lemnul transportat la fabrici. Ceea ce se vede sînt rămășițele, rădăcinile, crengile, tufișurile. Ca să nu stînjenească navigația pe lac, ele au fost distruse prin foc.

Cei care au fost de față afirmă că nimic nu poate fi comparat cu spectacolul oferit de giganticul cazan umplut cu jăratec.

Tudor ascultă cu multă atenție explicațiile lui Gologan și făcu o mutră dezamăgită.

— Deci, nici o legătură cu pasărea noastră măiastră ? Ajunsesem să fac anumite speculații : „coadă de foc"... „valea flăcărilor"...

Bibliotecarul chicoti.

— Leit raționamentul băieților ! Felicitările mele, vajnice cosmonaut. Acum îți înțeleg îngrijorarea în

legătură cu cei doi fugari. Rămăşiţele unei nave cosmice, chiar vechi de cîteva secole, nu sînt lipsite de primejdie ! Nu-i aşa ?

Pe neaşteptate farul se aprinse, trimiţînd spre clisa negricioasă o dîră îngustă de lumină care stîrni reflexe stranii.

Bibliotecarul se alarmă şi-şi pierdu cumpătul.

— S-a dat drumul apei ! Ce ne facem, Tudore ? Săracii băieţi... Unde or fi ? Haide, vorbeşte odată ! Fă ceva ! Nu, nu încolo, că doar nu-s smintiţi să alerge în direcţia de unde pătrunde apa. Înapoi, înapoi !

Banu făcu un viraj scurt şi pilotă aeromobilul îndărăt. Ajunseră deasupra unei porţiuni de teren uscat, despărţită de rest printr-o linie sinuoasă, care înainta lent pe întreaga lăţime a văii.

În dreptul acestei linii goneau două mogîldeţe, abia vizibile pe fondul întunecat al solului.

Cînd Petrişor şi Nelu auziră zumzetul aparatului deasupra capetelor lor, izbucniră în strigăte de bucurie. Nepotul bibliotecarului scoase haina şi o flutura, aidoma naufragiaţilor din cărţile lui preferate.

Tudor Banu căută un loc potrivit pentru aterizare şi apăsă pe una din clapele tabloului de comandă. Aviomobilul îşi înclină botul şi cobori vertiginos, în picaj. În imediata apropiere a pămîntului redresă şi scoase roţile. Cîteva hurducături zdravene şi maşina stopă în dreptul băieţilor.

Farul se stinse din nou.

Nelu şi Petrişor veniră în fugă spre aviomobil şi se aruncară în braţele lui Tudor, bîiguind cuvinte de mulţumire.

Bibliotecarul nu făcu nici o mişcare. Rămase pe loc, privind ostentativ cerul prin ochelarii săi de motociclist.

Nelu se apropie timid şi se aşeză lîngă el.

— Bunicule !

— ...

— Bunicuţule !

— ...

— Dă-mi voie să-ţi explic...

Bibliotecarul răbdă ce răbdă, dar în cele din urmă izbucni clocotind de mînie.

— Nu-ţi permit să-mi vorbeşti ! Nu vreau să te mai cunosc. Caută-ţi alt bunic ! Iar dacă te mai prind pe tine sau poama asta de Petrişor la bibliotecă, vă rup urechile ! S-a înţeles ?

Un zgomot puternic îi acoperi vocea, căci între timp, văzînd că toată lumea a luat loc pe scaune, Banu porni din nou motorul, pregătindu-se de decolare.

După mişcarea buzelor, Nelu îşi dădea seama că bunicul era departe de a fi isprăvit mustruluiala. Nu auzea nimic, dar aproba smerit din cap, cu totul de acord cu observaţiile.

Nimeni nu dădu atenţie faptului că aviomobilul s-a desprins de pe sol şi că zboară înspre lanţul de munţi, în direcţia Luncanilor.

Îndată ce ajunseră deasupra crestelor, farul îşi dădu obştescul sfîrşit. Banu meşteri cîtva timp la sursa de alimentare, apoi ridică din umeri.

— Nimic de făcut ! Nici sistemul de radiolocaţie pentru zborul de noapte nu funcţionează. Trebuie să ne mulţumim cu lumina Lunii.

Dar în curînd şi Luna dispăru în dosul unor ghemotoace cenuşii cu marginile rotunjite. Se făcu întuneric ca într-o sticlă cu cerneală.

— Aşa nu se poate zbura ! Avem copii la bord, şopti Magda. Să coborîm !

— Riscăm să ne ciocnim de vreo stîncă ! răspunse Tudor la fel de încet. Mai bine iau înălţime !

Se învîrtiră cîteva minute pe loc, într-un cerc de numai cîţiva zeci de metri diametru. Cînd nimeni nu se mai aştepta, Luna îşi arătă chipul şi detaliile reliefului apărură în contraste puternice, ca pe o hartă desenată în tuş. În picioare, Magda cercetă împrejurimile.

— Acolo ! exclamă ea. Între cele două piscuri e un platou !

Banu, care îl ochise înaintea ei, intră într-un viraj scurt şi puse maşina precis în centru.

Se aflau pe o palmă de pămînt neted, acoperit cu o iarbă rară, gălbejită. În față se căsca o prăpastie. În fund străjuiau două falnice turnuri de piatră, așezate de o parte și de alta a unei curmături. Un pirîu de munte, rozînd stînca milenii în șir, o despicase și făurise acest monument al naturii.

Banu scoase din portbagaj un cort ușor și saltele pneumatice. În scurt timp, tabăra era instalată, spre marea, deși nemărturisita bucurie a celor doi băieți, încîntați de această nouă „aventură".

Bibliotecarul ședea de o parte și dădea în silă răspunsuri monosilabice.

Fire practică, Magda se gîndi la de-ale gurii. Cotrobăi prin aviomobil și descoperi un termos cu ceai și cîteva felii de pîine.

Cînd se întoarse la ceilalți, îi găsi dîrdîind de frig. Se stîrnise un vînt rece, care șuiera aprig printre stîncile golașe.

— Ce bine ne-ar prinde acum un foc! observă Tudor, suflînd în palme. Dar cu ce să-l aprinzi? Iarba e umedă și în afara ei, nimic decît piatră. Va trebui să ne resemnăm...

Nimeni nu-l contrazise.

Magda Comșa însă se duse din nou la mașină și începu să scotocească prin portbagaj. Găsi o mică butelie cu gaz concentrat și un reșou. Cînd scăpără bricheta electrică, un rotocol de flăcări albastre se înălță pîlpîind.

Se strînseră în jurul acestui „foc de tabără" improvizat și-și dezmorțiră degetele înțepenite. Fata împărți pîinea și turnă fiecăruia cîte un păhărel de ceai.

Mîncară repede, în picioare. După ce înghiți ultima îmbucătură, Tudor mormăi:

— Abia mi-a deschis pofta de mîncare! Mai bine le dădeam puștilor porții mai consistente.

Pe Ambrosie Gologan, această remarcă îl smulse din apatie.

— Mîncare! Păi, de ce nu spuneți? Eu, cînd plec la drum, obișnuiesc să iau cu mine niscaiva rezerve. Un vechi obicei din timpul activității mele

sportive. În deplasare, schimbarea bruscă a felului de alimentație provoacă serioase perturbări.

Deschise valiza din care apărură două pîini, o bucată de șuncă, o untieră, o pungă cu struguri și o sticlă de must, toate învelite cu grijă într-un ștergar curat.

Belșugul neașteptat stîrni o bună dispoziție generală. Mîncară pe săturate, apoi intrară în cort. Bibliotecarul prinse chef de vorbă și începu să depene amintiri din tinerețe.

Băieții își făceau semne cu coatele, socotind momentul propice unei împăcări. Nelu își luă inima în dinți și, cînd bătrînul se opri ca să mai răsufle, spuse :

— Bunicule, dă-mi voie să-ți explic...

Gologan nu-l lăsă să vorbească. Îl întrerupse bombănind :

— Las' că știu ! Ne place aventura ! Am citit prin cărți despre mari exploratori, despre celebri navigatori și cosmonauți. Vrem să fim ca ei, deși mai avem caș la gură ! Asta-i !

— Înțelege, bunicule ! Am vrut să dăm o mînă de ajutor științei !

— Să-l sprijinim pe profesorul Vasiliu ! întări Petrișor.

— Vorbe goale ! Sînteți niște neisprăviți ! Ați auzit în treacăt despre Luncani și v-ați repezit la Luncani ! Ați citit în fugă despre Valea Flăcărilor, dar nu v-a preocupat de unde vine denumirea. Așa credeți voi că se muncește în știință ?

— Dar pădurea arsă ? Cenușa ? încercă timid Nelu.

— Hahaha ! rise bibliotecarul. Pădurea arsă de jetul de gaze al unei rachete, dar tăiată în prealabil cu ferăstrăul. Iar cenușa ! Cum vă închipuiți că o cenușă veche de 600 de mii de ani se spulberă la prima adiere a vîntului ?

Obrajii băieților căpătară culoarea pătlăgelelor roșii.

— Bunicul are dreptate, interveni Magda Comșa. Ceea ce ați căutat voi — sînt silită să v-o spun — e

aventură de dragul aventurii ! Sînteți băieți mari ! Mîine-poimîine terminați școala ! De aceea, aș vrea să vă povestesc o întîmplare, din care, cred, veți putea trage învățăminte.

Lucrurile s-au petrecut cu ani în urmă, cu prilejul uneia dintre primele expediții pe planeta Venus. Nava cosmică izbutise să străpungă atmosfera opacă, bîntuită de furtuni și nimerise într-o regiune cu mlaștini. Misiunea expediției era să instaleze radiofaruri, care să îngăduie coborîrea fără riscuri a rachetelor următoare.

Echipajul era alcătuit din trei oameni : pilotul, un geolog și un radiotehnician. După ce izbutiră să iasă din mlaștină, porniră în căutarea unui loc potrivit pentru rachetodrom, în preajma căruia urmau să fie instalate farurile. Drumul era presărat cu nenumărate obstacole : rîuri cu apă clocotită, erupții vulcanice neașteptate urmate de revărsări de lavă, prăbușiri de stînci, fiare uriașe...

Geologul se îmbolnăvi, dar continuă, ajutat de ceilalți, marșul. După cîteva zile, pilotul fu prins de o avalanșă de pietre și rănit grav. Găsiră în sfîrșit, prin apropiere, un platou care putea fi amenajat ca rachetodrom. Radiotehnicianul începu să instaleze farurile. Era o muncă istovitoare, aproape imposibilă pentru un singur om. Totuși reuși. Ridică stîlpii metalici, îi ancoră în solul stîncos, întinse cablurile, montă generatoarele de curent. Cînd isprăvi, căzu sfîrșit de oboseală și dormi patruzeci de ore în șir.

Pînă la navă era o distanță de peste șaizeci de kilometri. Pilotul și geologul nu erau în stare să străbată un asemenea drum. Atunci, radiotehnicianul se hotărî să-i ducă în spinare. Lucrul părea cu neputință și totuși, voința acestui tînăr firav compensă slăbiciunea mușchilor. Îl ridică pe unul din tovarășii săi pe umeri și-l duse cîteva zeci de metri. Apoi îl lăsă jos și se întoarse după celălalt. Și așa iar și iar, zile în șir. Nici unul din eroii acestei aventuri nu știe cît a durat drumul de întoarcere, dar, într-o zi, au zărit în depărtări silueta navei lor. După două săptămîni își redobîndiră forțele și putură să por-

nească înapoi spre Pămînt. Misiunea fusese îndeplinită. Ei, băieți, ce părere aveți despre această „aventură" ?

Nici Petrișor, nici Nelu nu răspunseră.

Magda îi privi cu blîndețe și urmă :

— V-am povestit această întîmplare ca să vă ajut să pricepeți ce înțeleg eu prin aventură. Nu știu, poate ați citit-o prin cărți : pe vremuri, aventura avea într-adevăr alt înțeles. Oamenii își riscau viața, sărind de pildă de pe un pod înalt în apele învolburate ale unui fluviu, înfruntînd neînarmați fiare sălbatice sau întrecîndu-se în curse nebunești de automobile. Alții călătoreau spre țări îndepărtate, mînați de dorința de a extermina animale rare, de a aduna aur și nestemate, de a stăpîni teritorii.

Și unii și alții se făleau cu „aventurile" lor.

Pentru noi aventura are alte sensuri. Ea înseamnă curaj, dar un curaj lucid, împletit cu cunoștințe temeinice. Ea înseamnă voință, dar o voință pusă în slujba intereselor umanității. Ea înseamnă abnegație, dar abnegație închinată unui scop nobil.

Firește, și noi ne punem viața în primejdie, dar o facem în mod conștient, atunci cînd nu există nici o altă soluție. Și întotdeauna ne conduce un țel : dezvăluirea tainelor naturii, progresul științei, descoperirea unor bogății menite să facă traiul pe planeta noastră și mai frumos, înlăturarea unui pericol.

Mai ales cînd viața sau sănătatea unuia din semeni noștri este amenințată, pentru a-l salva, sîntem în stare să facem orice sacrificiu.

Asta e pentru noi adevărata aventură ! Pe aventurierii de acest fel îi cinstim și îi iubim din adîncul inimii.

Băieții stăteau ghemuiți pe saltele și se minunau. Nici unul nu se aștepta ca această fată tînără, despre care nu știau cine e și cum a nimerit în aviomobilul lui Banu, să le vorbească astfel.

Ambrosie Gologan, în schimb, radia de bucurie :

— Bravo ! Așa lecție mai zic și eu ! Dacă nici acum nu s-or învăța minte... Măi nepricopsiților, ce vă uitați așa ? Știți voi cine v-a vorbit ? Tovarășa

Comșa este mecanicul stației de pe Deimos. Am spus „Dei...mos", satelitul planetei Marte !

Erau amîndoi atît de impresionați, încît, atunci cînd Gologan le ceru să se culce, nu crîcniră, ci se înveliră îndată în păturile lor. E drept că mai șușotiră pe înfundate vreun sfert de ceas, pînă îi fură somnul.

Bibliotecarul, într-o pijama vărgată scoasă din valiză, se întinse și el lîngă băieți, în timp ce Magda prefera să doarmă în cabina aviomobilului.

Tudor Banu, căruia încă nu i se făcuse somn, se plimba cu pași măsurați de-a lungul și de-a latul platoului.

Vîntul împrăștie norii și, una cîte una, apărură luminițele stelelor. Luna își făcu o reintrare falnică și se instală pe cer, hotărîtă să rămînă pînă la revărsatul zorilor.

*
* *

Magda ședea cu capul rezemat de spetează și se străduia să aţipească. De obicei, adormea îndată, fie că era în patul ei de acasă, pe „puntea de comandă" a satelitului sau în cușeta îngustă a unei nave cosmice.

Acum, însă, o copleși dintr-o dată un noian de gînduri. Purtarea lui Tudor, manuscrisul de la Alba Iulia, banda de magnetofon, aterizarea forțată pe acet platou...

Privi printre gene cerul senin. Cît de palide și lipsite de strălucire erau stelele ! Văzută de pe Deimos, bolta semăna cu o diademă cu miliarde de diamante scînteietoare, așezată pe un fond de catifea neagră.

Și iar își aminti de Tudor. Caraghiosul ! Cînd se credea neobservat, ochii lui o admirau, o mîngîiau. Dar îndată ce se simțea surprins, lua o mască de totală indiferență sau devenea nesuferit.

Pînă unde putea duce năstrușnica lui teorie despre dragoste !

— Ce neghiobie ! spuse fata cu glas tare. Parcă-i poți spune inimii : „Ascultă, inimă, tu bați în pieptul

unui astronaut și nu în cel al unui profesor de istorie antică !"

Făcu o mișcare cu mîna ca și cînd ar fi vrut să-și alunge gîndurile. Ca să adoarmă mai repede începu să numere :

— Un, doi, trei, patru...

„Tic, tic, tic, tic !"

— Cinci, șase, șapte, opt...

Și iară : „tic, tic, tic, tic !"

Magda se opri din numărat, dar țîrîitul siării, parcă mai tare și cu mai multă insistență. Semăna cu mersul ceva mai accelerat al unui ceasornic deșteptător. Fata se ridică în capul oaselor și se aplecă spre tabloul de comandă. Văzu un cadru cu cifre luminiscente, dar, apropiindu-și urechea, nu auzi nimic. Ceasul aviomobilului funcționa cu o minusculă pilă atomică și nu făcea zgomot.

„Tic, tic, tic, tic..."

Tictacul venea de jos, de pe podeaua mașinii. Magda întinse mîna și dădu de o cutie dreptunghiulară, la capătul căreia era un tub subțire, metalic. Cînd îl atinse, simți ușoare trepidații, perfect sincronizate cu zgomotul. Era detectorul de radiații, pe care singură îl pusese aci.

„Tic, tic, tic. tic".

Fata luă aparatul. La cîțiva metri, în fața zidului cenușiu de piatră, zări silueta lui Tudor Banu.

Îl strigă încet :

— Pst, Tudore !

Cînd cosmonautul se apropie, îi întinse în tăcere detectorul.

— Radiații ! exclamă el. Slabe, poate cîteva sutimi de roentgen. Rămîi aici ! Vreau să cercetez platoul, să stabilesc în ce direcție este sursa.

— Viu cu tine, se oferi Magda, dîndu-se jos din mașină.

Tudor Banu își trecu cureaua detectorului peste umăr și îndreptă capătul tubului spre pămînt.

Înspre marginea prăpastiei, țîrîitul încetini. Cum însă o luară în direcția opusă, înspre turnurile de piatră, devenea mai des și mai insistent. În imediata

vecinătate a defileului, semnalele se prefăcură într-un fluierat prelung și ascuțit.

— Doi roentgen, constată îngrijorat Banu. Se îngroașă gluma. Magda, prin apropiere se află o sursă de radiații. Chiar dacă Valea Flăcărilor, potrivit celor spuse de bibliotecar, n-are nici o legătură cu astronava comandată de Ursabal, între rachetă și aceste stînci pare să existe una.

Pietrele sure, crenelate, împlîntate de o parte și de alta a defileului, păreau zidurile de apărare ale unei cetăți medievale, puternice, de necucerit. Printr-o albie de lățimea a două brațe întinse se strecurau rămășițele vechiului torent, un pîriiaș firav, ce abia uda pietrele. Pe tot drumul, stincile erau scobite de doline, gropi ovale și rotunde de forma unor pilnii, născute prin acțiunea apei asupra calcarelor.

Urcară anevoie, la lumina nesigură, cenușie, a dimineții timpurii. Poteca presărată cu bolovani devenea mereu mai abruptă și mai îngustă și crestele dintre doline, mai subțiri și mai ascuțite. În memoria Magdei apărură peisajele de pe Lună, pe care le admirase de atîta ori în timpul escalelor. Aceleași contururi reci, aceeași încremenire în aerul străveziu și netulburat, același sentiment de admirație pentru dalta plină de fantezie a sculptorului Natura.

Se cățărau repede, încordați, ca într-o competiție sportivă, cînd ambiția de a birui te face să uiți totul în afara țintei.

„Țîrr !" Semnalul detectorului, ca un șuierat amenințător, îi făcu să se trezească la realitate.

— Cinci roentgen ! spuse Banu ștergîndu-și cu podul palmei fruntea nădușită.

— Sîntem probabil foarte aproape de sursă, constată Magda Comșa, ocolind o proeminență de forma unui plisc de vultur.

Aici, albia pîrîului avea o lățime de numai douătrei palme. Mai sus, ea dispărea cu totul sub un perete de calcar, drept ca firul cu plumb. Dintr-o mică spărtură, cele cîteva picături de apă se furișau hoțește la vale, știind, pare-se, că nu au sorți să ajungă departe.

— Ne întoarcem ! hotări Magda. Revenim mîine în zori. Fără lumină tot nu putem face nimic.

Banu, după ce reflectă cîteva momente, ajunse la concluzia că determinarea radioactivității din peșteră nu trebuia amînată. De aceea se împotrivi.

— Nu ! Te rog, așteaptă-mă nițel. E important să știm dacă radioactivitatea continuă să crească în dosul acestor stînci.

— De ce ? „Nava" te-a așteptat șase secole, așa că o să te mai aștepte cîteva ceasuri, pînă la răsăritul Soarelui.

— Nu-i asta, Magda ! Firicelul acesta de apă, cît e el de subțire, poate deveni o mare primejdie pentru întreaga regiune. Dacă acolo, de unde izvorăște, există un puternic mediu radioactiv, piriiașul va duce cu el otrava și o va împrăștia. De partea cealaltă a stîncilor se umple acum un nou lac de acumulare. Dacă bănuielile mele se confirmă...

— Te înțeleg ! Apele lacului pot deveni și ele radioactive, ceea ce ar însemna evacuarea regiunii și izolarea ei. Nu, asta n-are voie să se întîmple !

— Atunci... mă lași să-mi continui investigațiile ?

Magda Comșa nu răspunse. Cosmonautul, socotind că fata consimte, o porni încet și precaut de-a lungul peretelui de calcar. Spre stînga, sub o altă stîncă, descoperi o firidă. Semăna cu o pată de cerneală și contrasta izbitor cu albeața pietrei dimprejur.

— Intru și fac cîteva măsurători, propuse Tudor. În cîteva secunde sînt înapoi.

— Bine ! aprobă fata, știind zadarnică orice încercare de a-l reține.

— Dacă acolo radioactivitatea continuă să crească, urmă Tudor, trebuie să înștiințăm fără întîrziere Centrul administrativ de la Luncani. Mă duc ! Rămîi aci...

— Vin cu tine !

— Magda, te rog, ar fi o prostie.

— Nu te las singur !

Aplecîndu-și capul, Banu intră de-a latul în deschizătura îngustă și Magda îl urmă.

Îi izbi o pală de aer rece, care, după drumul obositor, avu un efect înviorător.

„Ţir... Ţir... Ţir"... făcu contorul.

„Primejdie !... Primejdie !... Primejdie..." i se părea Magdei că spune.

— Tudor !

Pilotul mergea încet, pipăind cu piciorul drumul dinaintea lui. Fata îl urma de aproape, cu mîinile întinse.

Coborîră printr-o galerie puternic înclinată, dar după cîţiva metri, drumul deveni drept şi neted. Răcoarea nu mai era plăcută şi îi făcea să se zgribulească. Încă doi-trei paşi şi...

Buuum !

Tudor atinsese un bolovan care se rostogoli undeva la vale, antrenînd altele şi altele, într-o adevărată avalanşă. Un bubuit prelung umplu peştera.

De sus începură să cadă bucăţi de piatră.

— Înapoi, strigă speriat astronautul şi, prinzînd fata de mijloc, o smulse într-o parte.

Se izbiră de un zid care părea să nici nu fi existat înainte. Piatra se revărsa acum într-un răpăit neîntrerupt, ca o grindină.

Cînd Magda se lipi cu spatele de stîncă, simţi în dreapta ei o scobitură.

— Tudore, o nişă ! Vino repede ! Se adăpostiră de bine, de rău. Fata stătea ghemuită la pieptul lui, iar el o strîngea în braţe, decis s-o apere.

În galerie, ploaia de bolovani se transformă într-un adevărat potop. Muntele se cutremura ca un copac lovit de trăsnet. Tone de piatră se prăvăleau de la înălţimi şi se rostogoleau la vale, iscînd un vuiet asurzitor. Te puteai crede în craterul unui vulcan în plină erupţie sau în mijlocul apelor clocotitoare ale unei cascade.

Cînd totul se sfîrşi, la fel de brusc cum începuse, nici Magda, nici Tudor nu erau în stare să scoată o vorbă.

Stăteau nemişcaţi sub bolta care le salvase viaţa, cu ochii larg deschişi, cu respiraţia întretăiată. Braţul tînărului, înlănţuit în jurul fetei, tremura.

Magda se dezmetici și se desprinse din îmbrățișare. „Primul lucru de care avem nevoie este lumină". își spuse ea în gînd și-și pipăi în grabă buzunarele. Scoase o exclamație de triumf :

— Bricheta ! Uite-o !

— Într-adevăr, în situația noastră vom avea mare nevoie de ea, o aprobă Tudor.

Un clinchet și flacăra albastră prinse viață. Dar ceea ce văzură, le îngheță sîngele în vine. Galeria prin care intraseră era în întregime blocată. Bolovani de toate mărimile se îngrămădeau între pereții strîmți, pînă la o înălțime la care lumina pîlpîindă nu reușea să răzbată.

Era de-a dreptul o minune că găsiseră scobitura în perete și că putuseră să se refugieze la timp. Tudor luă bricheta, o ridică cu brațul întins deasupra capului și înaintă cîțiva pași.

— Dacă văd bine, spre interior drumul e liber ! Prăbușirea avusese loc chiar în dreptul firidei, pe o porțiune de vreo zece metri. Spre inima muntelui însă trecerea era deschisă.

Se cățărară peste grămezile de bolovani, pînă simțiră sub picioare podeaua netedă a galeriei. Înaintau cu pași șovăitori, orientîndu-se mai mult după poziția pereților.

Nu se petrecu nimic ; doar că aerul era din ce în ce mai rece și avea un miros pronunțat de putregai.

Detectorul de radiații tăcăia într-una, fără ca vreunul din ei să-i dea vreo atenție.

Înaintarea prin gangul întortocheat se sfîrși brusc, cînd mîinile lui Tudor, întinse lateral, nimeriră în gol.

Se văzură într-o sală spațioasă cu formațiuni calcaroase din cele mai bizare. Semănau cu căpățîni de zahăr sau cu coloanele unui templu antic, cu draperii dintr-o dantelă atît de fină, încît îți era teamă să răsufli în apropierea lor, cu flori exotice crescute în desișurile junglei tropicale.

În stînga se înălța o uriașă stalagmită, de cel puțin 25 de metri, care domina toată peștera. Pe jos, un

mare număr de bolovani și de pietre răvășite arătau că pe-aici cursese pe vremuri un rîu subteran. În dreapta sta suspendată, ca o punte venețiană, o galerie îngustă.

La flacăra slabă a brichetei observară că unul din pereți nu era drept, ci suia în pantă, oprindu-se cam la 7—8 metri deasupra sălii. Urcușul era dificil, dar trebuia încercat. Spre surprinderea lor, totul merse destul de ușor și după cîteva minute ajunseră într-un punct, de la care porneau, în direcții diferite, trei galerii. Cosmonautul se decise pentru cea din dreapta. Străbătură un gang înclinat, cu tavanul atît de înalt, încît părea mai degrabă un horn decît o galerie. Podeaua pe care călcau era acoperită cu nisip și bolovani.

Deodată, privirile le căzură asupra unor mici bile roșcate, presărate prin nisip. Magda ridică una și o apropie de flacăra brichetei.

— Chihlimbar ! constată ea.

Peste tot erau mărgele de chihlimbar, de cele mai felurite forme și dimensiuni. Grămăjoare apăreau ca prin farmec în cele mai neașteptate locuri, așezate parcă dinadins în calea lor.

Ceva mai departe îi aștepta o nouă surpriză. Grohotișul avea scliplri aurii ! Era amestecat cu mici obiecte de metal, podoabe, statuete, unelte simple, care, pe alocuri, alcătuiau movilițe.

Tudor Banu îngenunche ca să le privească de-aproape.

— Cred că e bronz, spuse el, ricîind stratul gros de rugină verde. Dacă toate acestea au aparținut vizitatorilor din cosmos, înseamnă că nici rămășițele navei lor nu sînt departe...

Magda luă o statuetă reprezentînd o femeie cu brațele ridicate. După ce o întoarse pe o parte și pe alta, spuse cu vădit regret :

— Îmi pare rău că trebuie să te dezamăgesc. Aceste lucruri au aparținut probabil oamenilor preistorici din așa-zisa perioadă de Hallstadt. În privința navei însă, contorul de radiații părea să-i dea dreptate lui Banu.

Fata apropie bricheta de cadranul aparatului și împietri :

— Doza critică ! Să ne întoarcem, Tudore. Ne expunem viața fără nici un rost.

Răspunsul cosmonautului veni calm, aproape nepăsător.

— Numai dacă zăbovim mai mult de o oră ! Îmi continui singur drumul ! Te rog să te înapoiezi la capătul gangului.

— Nici nu mă gîndesc, se încăpățînă fata.

— Bravezi, Magda ! Nici o oră nu e de cînd ai ținut un discurs răsunător împotriva aventurii de dragul aventurii.

— Stupidă comparație ! Am plecat împreună, împreună mergem pînă la capăt.

— Dă-mi bricheta !

— Nu ți-o dau !

— Bine ! Tudor îi întoarse spatele și făcu cîțiva pași.

Deodată se auzi o bufnitură. Magda își simți inima oprindu-se. Se grăbi să-l ajungă din urmă. Cînd sosi lîngă el, îl găsi pe jos, gemînd și frecîndu-și genunchiul.

Vru să-l ajute să se ridice, dar Tudor făcu un gest spontan de împotrivire. În aceeași clipă, bricheta îi scăpă din mînă, se rostogoli zăngănind la cîțiva metri și dispăru undeva în întuneric.

De-abia acum își dădură seama că acest mic accident îi salvase. La cîteva palme, solul stîncos cobora brusc, într-un povîrniș abrupt. Flacăra brichetei licărea acum la vreo douăzeci-treizeci de metri sub ei.

— Trebuie s-o recăpătăm ! spuse Banu strîngînd din dinți. Începu, șchiopătînd, să coboare. Magda, după o scurtă ezitare, îl urmă. Era o treabă cumplit de grea. Panta era presărată cu bolovani care, la cea mai ușoară atingere, se rostogoleau la vale și pe deasupra bezna ! Încet, pas cu pas, se apropiau de locul unde se oprise lampa lor improvizată. Pe ultimii metri, nesocotind primejdia, își făcură vînt și se năpustiră la vale.

Magda ridică bricheta, o strînse în palmă și se înfioră simțind metalul neted și rece. Bucuria lor îi făcu să nici nu observe o vreme că detectorul de radiații se comporta ca ieșit din minți. În locul tictacului molcom, un țiuit strident îți sfredelea timpanul.

— Magda, radiația... urlă Banu răgușit.

Fata îl măsură cu o privire bănuitoare și întrebă :

— Nu cumva ne temem, tovarășe Banu ?

Tudor nu observă răceala și ironia cu care fuseseră rostite cuvintele. Răspunse cu o dezarmantă nevinovăție :

— Firește că mă tem ! S-o pățim tocmai acum, cînd sîntem pe drumul cel bun ? O asemenea radiație se întîlnește numai în imediata apropiere a unor reactoare defecte. Cea mai bună dovadă că racheta lui Ursabal e foarte, foarte aproape. Magda, draga mea, peste cîteva clipe o vom vedea...

Fata nu spuse nimic. Luă bricheta, îi mări flacăra și o ridică deasupra capului. În fața priveliștii ce li se oferea rămaseră înlemniți.

CAPITOLUL VIII

„Buuum ! Bum !... Bum... bum ! Buuum !"

Ambrosie Gologan se trezi brusc şi-şi trase instinctiv capul între umeri. Tunete de o asemenea intensitate încă nu pomenise. Aşteptă zadarnic să audă răpăitul picăturilor, dar ploaia nu se dezlănţui. Bubuiturile în schimb continuau fără întrerupere, din ce în ce mai puternice.

Stînd în genunchi, scoase capul prin deschizătura cortului. Era senin şi crestele dimprejur apăreau pe fondul mai deschis al cerului ca pe un negativ fotografic. Pămîntul îşi pierduse stabilitatea, trepida şi se mişca în spasme.

— Cutremur ! răcni bibliotecarul şi începu să-i zgîlţîie pe băieţi.

Nelu şi Petrişor, smulşi din somnul cel mai dulce, clipeau speriaţi şi-şi frecau ochii. Bătrînul îi apucă de guler şi îi trase afară. Alergară spre aviomobil, dar găsiră cabina pustie. Gologan duse mîinile la gură şi strigă cît îl ţineau plăminii :

— Tudor ! Magda ! Unde sînteţi ?

Îi răspunse o nouă serie de bubuituri, şi mai înfricoşătoare. Cosmonautul şi fata nu erau nicăieri ! Bibliotecarul cuprinse platoul dintr-o singură privire. În rîpă nu era chip de coborît, aşa că singurul drum pe care ar fi putut s-o apuce era trecătoarea... Şi tocmai de acolo venea zgomotul acesta infernal !

Gologan găsi în maşină o lanternă electrică. Chemă băieţii care moţăiau în picioare şi izbuti cu greu să-i facă să se dezmeticească.

— Hei, treziți-vă odată. Nu-i vreme de dormit. Nelu, tu rămîi de strajă. Să nu te miști de lîngă cort. Ai înțeles ? Petrișor vine cu mine !

Aprinseră lanterna și se afundară în despicătura dintre cele două stînci. Urcau de-a lungul albiei pîrîului, singurul drum accesibil, cel pe care-l urmaseră și Tudor cu Magda.

Din loc în loc, nisipul umed purta urme de pași.

Bubuiturile conteniră și tăcerea care pusese brusc stăpînire pe pămînt și pe cer avea ceva sinistru.

În pofida drumului greu și obositor, ajunseră destul de repede la firidă. Se opriră buimăciți. Bolovănișul care astupa deschizătura, norul de praf care mai stăruia în aer explica totul.

Ambrosie Gologan fluieră prelung și se apucă de lucru. Ajutat de Petrișor, încercă să înlăture dărîmăturile și să degajeze intrarea. Curînd însă își dădu seama că treaba e fără rost. Erau bolovani de cîteva zeci de kilograme pe care nu-i puteai urni fără unelte.

Mai încercară să-și semnaleze prezența, lovind cu pietre în stînca muntelui. Dar singurul răspuns pe care-l primiră era ecoul !

Făcură cale întoarsă. Pe platou situația era neschimbată.

În timp ce Petrișor îi povestea prietenului său cele petrecute, bibliotecarul se trînti pe iarbă și începu să-și stoarcă creierii în căutarea unei soluții. Firesc ar fi fost să ajungă în cel mai scurt timp la Luncani și să dea alarma. Dar cum s-o facă ? De pe platou nu se putea cobori. Asta era cert ! Prăpastia constituia o oprelițe și pentru cel mai experimentat alpinist. Să escaladeze creasta, în speranța că va găsi vreo potecă de partea cealaltă ? Imposibil. Picioarele nu-l mai țineau nici pe drum drept, darmite pe aceste ziduri abrupte și de înălțimi amețitoare. Băieții s-ar fi oferit fără doar și poate să se ducă în locul lui, însă ar fi fost o nesăbuință să-i lase. Îi privi cu coada ochiului. Discutau cu înflăcărare, subliniindu-și argumentele cu gesturi largi.

Îi chemă.

— Ascultă, Petrișor, tu știi să conduci aviomobilul ?

— Nu... doar... doar...

Amintindu-și de aeroscuterul care zăcea pe fundul văii, acoperit de apă și de noroi, îl podidiră lacrimile.

Bibliotecarul îl înțelese greșit. Crezind că băiatul e speriat, încercă, cam stingaci, să-i dea curaj.

— Ei, ei ! Pînă la urmă, găsim noi o soluție ! N-o să rămînem o veșnicie pe această nenorocită peluză a treia, de unde nu vezi nici măcar una din porți.

Petrișor își suflă zgomotos nasul.

— Tocmai despre asta vorbeam cu Nelu. El e de părere să comunicăm prin radio.

— Ce radio ? Care radio ?

— În mașină se află un emițător-receptor !

Bibliotecarul se năpusti de-a dreptul la aviomobil și descoperi aparatul Magdei. Neștiind cum să-l pună în funcțiune, apăsă la întîmplare pe un buton, apoi pe altul. Se auziră hîrîituri și șuierături, apoi o voce somnoroasă se răsti :

— Nesimțire ! În toiul nopții... Cine e la aparat ?

— E aproape șase, răspunse Gologan cu un calm desăvîrșit.

— Mie nu-mi arde de glume ! Spune-mi cine ești și ce dorești.

Profesorul Vasiliu, căci pe el îl trezise apelul aparatului, de-abia se culcase după o muncă istovitoare de 16 ore. Tonul cu care i se vorbea îl scotea din fire. Sîngele i se urcă la cap și începu să zbiere :

— Să-mi spui imediat cine ești ! Auzi ? Imediat !

Bibliotecarul făcu o strîmbătură, dar răspunse cu același glas liniștit :

— Nici eu nu știu cu cine am onoarea, ceea ce nu mă împiedică să fiu politicos ! Ascultă-mă odată, tovarășe ! Oamenii sînt într-o mare primejdie și dumneata răcnești, ca și cînd somnul dumitale ar fi lucrul cel mai de preț din lume.

— Primejdie ai spus ? Vasiliu își lipi urechea de aparat, ca să nu scape vreun cuvînt. Cine ? Unde ?

— Mă numesc Gologan, Ambrosie Gologan. Mă aflu...

— Bibliotecarul de la Alba Iulia ?

— În persoană. Mă cunoașteți ?

— Firește ! Sînt Cezar Vasiliu ! Vorbește odată, omule !

— Ah, profesorul Vasiliu ! Atunci știți despre cine-i vorba.

Îi relată pe scurt cele întîmplate.

Cosmofilologul ascultă agitat și, cînd Gologan isprăvi, îl întrebă precipitat :

— Unde te afli ? Cunoști coordonatele ?

— De unde să le cunosc ? Vă pot spune doar că sîntem la vreo 60 de kilometri de Luncani. Acolo e un lac de acumulare în curs de umplere. Stăm cocoțați pe una din creste...

— E suficient ! Nu plecați nicăieri ! Am să dau de voi ! Profesorul încheie convorbirea și închise aparatul.

Se îmbrăcă în grabă și formă numărul hotelului unde de obicei locuia Vlaicu.

— Alo, cu tovarășul Zarea ! A sosit azi noapte, cu „Interconț"-ul...

— A plecat la 5,45 la Institutul de cosmofilologie, răspunse vocea sacadată a portarului electronic.

Profesorul trînti receptorul pe furcă și o zbughi pe ușă afară.

*

* *

Cezar Vasiliu folosea, pentru deplasări scurte, un aparat demodat de tipul „platformei zburătoare". Semăna leit cu un clopot de sticlă răsturnat peste un platou de tort și străbătut la mijloc de un burlan gros.

Prea frumos nu era, dar zbura repede și lin. Pe lîngă aceste calități, o mai avea pe aceea că ateriza cu precizie matematică pe orice acoperiș, pe orice covertă de navă — chiar și în timpul unei furtuni.

Acum, din cele opt locuri, doar două erau ocupate. Zarea pilota, iar profesorul, din cale-afară de îngrijorat, îl chinuia cu întrebări :

— Ce zici, Vlaicule ?

— Hm !

— Urîtă poveste !

— Banu se descurcă. A fost el în situații și mai complicate.

Și după o pauză :

— Ce-ai făcut la Budapesta ?

— Îți spun îndată ! Să iau înălțime.

Urmă o tăcere de cîteva minute. Pilotul stabili direcția și altitudinea și puse în funcțiune autopilotul. Apoi își părăsi locul, se așeză lîngă Vasiliu și începu să-i povestească :

— Așadar, pe scurt. Mă aflam la academie și discutam cu Szerö despre terasa de piatră din pusta maghiară. Mi-a arătat cîteva schițe și fotografii și mi-a atras atenția asupra unghiului de înclinație, care corespundea cu cel al vechilor rampe de lansare.

— Și ?

— Din vorbă în vorbă, am aflat că dalele au fost cioplite cu milioane de ani în urmă.

— În nici un caz în secolul XV ?

— Exclus ! Specialiștii au stabilit-o la primele lor cercetări.

— Înseamnă că avem de-a face cu vestigiile unei vizite din cosmos ?

— Așa se pare !

— Foarte interesant ! Un frumos succes al cosmopaleontologiei maghiare. Asta-i totul ?

— Răbdare ! Eram gata să-mi iau rămas bun, cînd secretarul lui Szerö dă buzna și-i șoptește ceva la ureche. El se ridică, se duce în camera de alături și revine cu un tînăr în salopetă și în cizme, care strîngea în brațe un obiect lunguieț, învelit în hîrtie albastră.

După ce ne-a făcut cunoștință, academicianul mi s-a adresat mie :

— Tovarășe Zarea, e o întîmplare fericită că sînteți aici. Olvász Gyula este șeful unei echipe de re-

parare a conductelor de termoficare. La niște săpături de lingă Kecskemét a dat de acest obiect. Și, luînd pachetul din mîna tînărului, desfăcu hîrtia și-mi arătă o rachetosondă portocalie, de o formă și construcție cum n-am mai întîlnit.

— Portocalie ai spus ?

— Întocmai ! Culoarea m-a izbit și pe mine. Olvász mi-a povestit amănunțit cum a găsit obiectul. La început a crezut că e vorba de un proiectil de prin anul 1944, cînd a luat sfîrșit ultimul război mondial din istoria omenirii.

A adus din oraș un specialist și acesta l-a liniștit, spunîndu-i că nu e vorba de nici o bombă, de nici o mină sau de vreun alt obiect explozibil, ci de ceva care l-ar putea interesa pe cosmopaleontologul Szerö din capitală.

— Grozav s-au mai brodit lucrurile !

— L-am informat pe profesor că metalul portocaliu din care este confecționată rachetosonda seamănă leit cu cel al tubului găsit pe Deimos.

— Și Szerö ?

— M-a rugat să desfac sonda. Bineînțeles că m-am conformat. Sistemul de deschidere era același.

— Spune repede, Vlaicule, ce ai găsit înăuntru ?

— Un cilindru de cristal ! Academicianul mi l-a încredințat și m-a rugat să ți-l aduc dumitale.

— Unde e ? Vreau să-l văd !

— Cum îți închipui că l-am cărat cu mine ? L-am lăsat azi-dimineață la institut, la Costescu. Mi-a făgăduit că-l va descifra și că-mi va comunica textul prin radio.

— Vlaicule, ești o comoară, strigă Vasiliu încîntat. Dar, amintindu-și de scopul călătoriei, începu iar să ofteze și să-și șteargă insistent fruntea nădușită.

„Clopotul" zbura liniștit deasupra „Văii Flăcărilor", în care lucea acum un strat de apă uniform. Soarele cald, ca de august, își cernea razele peste piscurile albe, făcîndu-le să semene cu niște ghețari.

Sub conducerea iscusită a lui Zarea, aparatul se ridică deasupra lanțului muntos și înainta tiptil de-a lungul lui. Pe „naufragiați" îi descoperiră după cu-

loarea roșie a cortului, care contrasta izbitor cu verdele pajiștei și cu stîncile dimprejur.

Clopotul ateriză docil pe cele trei picioare scurte, prevăzute cu amortizoare.

Strîngeri de mînă, cîteva cuvinte schimbate în fugă și bărbații porniră în pas alergător spre intrarea peșterii.

Vasiliu ducea o foreză cu ultrasunete și Zarea cîteva unelte de mînă și o cutie cu explozibil. La dispoziția categorică a bibliotecarului, Petrișor și Nelu rămaseră pe platou.

Încercarea de a degaja pietrișul care astupa firida rămase și de data asta fără rezultat. Foreza era neputincioasă, iar explozibilul, în loc să înlăture bolovănișul, provocă o nouă prăbușire.

Cezar Vasiliu, cu cămașa muiată de sudoare, gîfîia:

— Ce-i de făcut, Vlaicule?

Cosmonautul se așeză îngrijorat pe o piatră.

— Ce-ar fi să ne continuăm zborul deasupra muntelui? Undeva trebuie să existe o altă intrare!

Lui Vasiliu și lui Gologan ideea le surîse.

Se înapoiară pe platou și împreună cu băieții se instalară pe platforma zburătoare și decolară.

De partea cealaltă a crestei străjuită de cele două turnuri, muntele cobora într-o pantă lină pînă la o vîlcea. Prin apropiere șerpuia panglica albă a șoselei.

Aparatul plutea la numai cîțiva metri de sol. Cei cinci pasageri priveau încordați prin peretele străveziu al cabinei, nădăjduind să descopere vreo spărtură în stîncă. Dar muntele era neted, ca și cînd panta ar fi fost acoperită cu un strat de ciment.

Deodată, Nelu se schimbă la față. Îl apucă pe bătrîn de braț și exclamă:

— Bunicule, cunosc aceste locuri... De anul trecut, din excursie...

Petrișor îl aprobă.

— Așa e! Iată și semnul! Profesorul de geografie ne-a povestit...

Zdruncinătura produsă de contactul aparatului cu pămîntul îl întrerupse. Coborîră.

La cîțiva pași, văzură o tăbliță prinsă de un stîlp. Pe fondul galben erau desenate cu vopsea neagră un craniu și două oase încrucișate. Dedesubt se puteau citi cuvintele :

„ACCESUL INTERZIS — PERICOL DE MOARTE"

* * *

La lumina firavă a brichetei, Magda și Tudor văzură un șir de bazine umplute cu o materie cenușie negricioasă.

Cosmonautul se bătu cu palma pe frunte.

— Asta-i mult visata navă cosmică !

— Deșeuri radioactive, murmură fata cu buzele tremurînde.

Tudor Banu, înciudat, dădu cu piciorul într-o piatră, care zbură cît colo.

— Merit să mi se ia brevetul de astronaut ! În primul rînd, pentru neghiobia mea și în al doilea, fiindcă te-am adus cu mine.

— Nu m-ai adus ! Am venit din propria mea inițiativă și dacă stăm să judecăm, toată povestea a pornit de la mine. Dar s-o lăsăm... N-avem timp de pierdut !

Ținîndu-se de mîini, trecură în grabă prin fața boxelor. De partea cealaltă era rampa de descărcare în forma unei piste înclinate, lungă de vreo cinci sute de metri. Ajunși la capătul ei superior, căzură, sfîrșiți de oboseală, pe cimentul rece. Primul lucru pe care-l făcu Tudor era să consulte contorul.

Radiația era aici mai slabă, dar încă departe de a fi nepericuloasă.

După nu scurt popas, își continuară drumul. Mergeau pe un fel de autostradă, care însă după vreo cincizeci de metri, se înfunda. Se găsiră în fața unui zid de beton, de cîțiva metri grosime, ce despărțea peștera cu deșeurile radioactive de lumea exterioară.

Aici, la o distanță apreciabilă de boxe, radiația nu era periculoasă. Acum, însă, asta nu mai avea importanță. Magda și Tudor știau prea bine că zi-

boviseră într-un mediu intens radioactiv prea multă vreme, ca să nu fi contractat boala actinică.

Mai exista oare vreo şansă de scăpare ?

Una singură : să poată ieşi cît mai iute din această capcană a morţii şi să se supună unui tratament de dezactivare.

Nu-şi pierdură cumpătul. Ştiau că doar calmul, judecata nepripită pot fi, în asemenea situaţii, sfetnici buni. Ca şi cînd s-ar fi înţeles, se aşezară, rezemîndu-se cu spatele de perete.

Tudor Banu rupse primul tăcerea.

— Să recapitulăm ! Poate aşa ne vom dumiri ce avem de făcut. Înainte de toate, cum de am putut nimeri într-un depozit de deşeuri radioactive ? De obicei, în jurul acestora există semnale de avertizare, sisteme de alarmă, garduri fotoelectrice...

— Din pricina raţionamentelor superlogice ale unuia dintre prietenii mei ! Altcineva n-are nici o vină ! Platoul era practic inaccesibil. Un fel de cuib de vultur. Nu putea bănui nimeni că de acolo se poate pătrunde în peşteră.

— Hm, ia ! făcu Tudor. Apoi, coborînd vocea, întrebă : Dar... nava cosmică ? Astronauţii ?...

— Cine ştie ! Poate că se află în altă parte, poate nicăieri...

Tudor nu mai spuse nimic. Concentrîndu-se, încercă să-şi reamintească toate peripeţiile drumului, tot ce văzuse de la intrarea în peşteră. Nu întîlniseră oare vreo galerie laterală, vreun drum care ar fi putut duce spre libertate ? Eforturi inutile ! Întîmplările se desfăşuraseră într-un ritm prea precipitat şi apoi se adăugaseră şi emoţiile.

— Totuşi, nu putem sta cu braţele încrucişate, strigă înciudat cosmonautul.

— De acord cu tine ! De o parte şi de alta e stîncă ! În faţă, zidul de beton, în spate, radiaţia... Ce mai rămîne ?

— Plafonul, firește ! Numai că noi, Magda, nu sîntem muşte !

— Dar niște oameni călîți, care fac sport din copilărie. Cum stai cu alpinismul ?

— Binișor ! Dar de unde pitoane, funii, carabine ?

— Cînd e vorba de viață, brațele sînt și pitoane, și funii, și carabine !

Banu se văzu silit să-i dea dreptate și o admira în sinea lui pentru optimismul ei sănătos. Trecură la acțiune. Cosmonautul rupse o fîșie din haina lui și o înfășură în jurul tubului metalic al detectorului, improvizînd astfel o făclie. O aprinse. La lumina ei, pereții de stîncă nu păreau chiar atît de inaccesibili.

În apropierea solului, acolo unde le ciopliseră oamenii, erau într-adevăr perfect verticali și nu ofereau nici un punct de sprijin. Mai sus însă, stînca se desfășura într-un unghi de vreo 60 de grade și era presărată cu numeroase scobituri și proeminențe.

După cîteva încercări nereușite, trecură de portiunea dreaptă și ajunseră pe stînca naturală. Folosindu-se de neregularitățile pietrei ca de niște scări, sprijinindu-și picioarele pe suprafețe cît palma, însîngerîndu-și mîinile pe granitul dur, se cățărară centimetru cu centimetru.

Tudor nu o lăsă pe Magda din ochi, îi supraveghea mișcările și o ajuta în momentele critice.

Un asemenea efort nu putea fi suportat vreme mai îndelungată. Tîmplele începură să-i bată ca niște ciocane și vinele gîtului i se umflară.

Fata, mai ușoară și mai agilă, urca mai lesne. Acum îi venise ei rîndul să-l ajute, cînd piciorul îi aluneca în gol sau cînd îl părăseau puterile brațelor.

Urcușul dura de peste o oră, timp în care fuseseră parcurși cu totul vreo cincisprezece metri. Feștila pîlpîia gata să se stingă. Storși de vlagă, nimeriră pe un colț de stîncă, pe care, de bine de rău, se putea sta și căzură într-un somn adînc.

* * *

Vlaicu Zarea îi opri pe ceilalți să-l însoțească. Cu foreza atîrnată de curea ca o armă, se căță singur pe povîrnișul muntelui.

Nu găsi nici o deschizătură. Orice fisură, cît de mică, era astupată cu ciment. Foreza cu ultrasunete scobea planșeul pe o adîncime de cîțiva centimetri, apoi însă venea un strat de mare duritate, care rezista tuturor încercărilor și zădărnicea munca.

Astronautul însă nu se dădu bătut. Suia mereu mai sus, asaltînd povîrnișul. Sfredelea piatra, o scormonea cu ranga de oțel, lovea în ea de săreau scînteile. Din timp în timp își întorcea capul spre grupul care-l aștepta nemișcat, la poalele muntelui.

Se făcu ora zece. Zarea număra în gînd ceasurile scurse de la intrarea tinerilor în peșteră. Mai putea fi vorba de salvare? Rezistaseră oare la cantitatea colosală de radiații care le străbătuse trupurile?

Se întrebă dacă să nu renunțe la această încercare stupidă de a găuri blindajul depozitului de deșeuri radioactive. Mai privi o dată în jos, spre tovarășii săi. Ambrosie Gologan stătea în fața celorlalți și le vorbea agitat, însoțindu-și cuvintele cu gesturi nervoase.

Îl văzu trîntindu-și bascul de pămînt și pornind vijelios, urmat de Vasiliu și de băieți, înspre el.

* * *

Tudor Banu se trezi dintr-un coșmar. Visase că se afla pe o cosmonavă, în drum spre Marte. În cîmpul vizorului apăruse o altă rachetă din direcția opusă. În pofida distanței, pilotul se zărea cu toată limpezimea. Purta un costum portocaliu și un coif opac, care-i ascundea trăsăturile.

Tudor avea o singură dorință: să vadă chipul ființei de pe alt corp ceresc! Îl îngrozea gîndul că ar putea scăpa prilejul.

— Vreau să-ți văd fața!

Racheta străină se apropia.

— Să-ți văd fața! Fața!

Pilotul conducea netulburat, ca și cînd drumul dinaintea lui ar fi fost liber. O ciocnire părea de neînlăturat.

— Fața ! urlă Tudor și închise ochii în așteptarea șocului.

Nu se întîmplă nimic.

Doar o voce melodioasă, nițel obosită, îi șopti la ureche :

— Dacă vrei să-mi vezi neapărat fața, aprinde bricheta.

— Magda ! spuse Tudor buimăcit. Am dormit... am visat...

Fata rise.

— Am dormit amîndoi. Dovadă că avem nervii tari ! Ce crezi, scăpăm ?

— Radioactivitatea e slabă. Dar...

— Pricep ! Depinde ce doză am încasat în această noapte. Că se încearcă salvarea noastră, e sigur ! Dacă vor ajunge la timp, avem șanse !

— Să sperăm ! Tratamentul de dezactivare a fost mult perfecționat, ca de altfel și terapeutica bolilor actinice.

— E greu de pătruns în peșteră. Depozitele de deșeuri radioactive sînt adevărate fortărețe.

— O să reușească ! Nici nu mă gîndesc că poate fi altfel. Dacă Vlaicu s-a întors din călătorie și a fost înștiințat, putem fi liniștiți. Asta ne scoate din încurcătură !

— E un om ciudat ! Are ochii triști, chiar atunci cînd rîde. Cred că a suferit mult în viață.

— Nu povestește niciodată despre sine ! Eu, în schimb, i-am vorbit. Într-una din zile, cînd ne întorceam din expediție...

Magda îl privi stingherită și întrebă :

— Despre ce i-ai vorbit ?

— Păi... despre părerile mele cu privire la... știi tu la ce.

— Și el ?

— A rîs ! Atitudinea lui m-a dezamăgit.

— Va să zică susții, ca și înainte, că din pricina

profesiunii sale riscante, cosmonautul este dator să renunțe la fericirea personală ?

— Firește, Magda ! Dar mă uimește întrebarea ta. Pe Deimos, mi se părea că-mi dai dreptate.

— Să vorbim serios, Tudore. Răspunde-mi clar și răspicat. Am trecut sau nu, cot la cot, prin toate riscurile acestei aventuri ? M-am arătat cumva fricoasă, am dat înapoi în fața greutăților sau a primejdiei ? Te-ai simțit cu mine altfel decît în tovărășia unui bărbat ? Răspunde-mi la aceste întrebări și, în plus, dacă în aceste condiții mai susții că riscurile profesiunii pot constitui opreliști...

— Nu, firește ! Vezi, Magda, concepțiile mele sînt oarecum generale, pe cînd tu...

Obrajii Magdei începură să ardă.

— În situația noastră, ar trebui să spui lucrurilor pe nume, zise ea, minunîndu-se singură de cutezanța ei.

Tudor făcu o pauză lungă. În cele din urmă, trase adînc aerul în piept, înghiți de cîteva ori în sec și luîndu-și inima în dinți, spuse :

— În cazul acesta, află...

Deasupra capetelor lor izbucniră pe neașteptate zgomote înfundate, urmate de lovituri din ce în ce mai insistente.

— Au venit ! strigă Magda. Tudor, auzi ? Sînt aici, deasupra noastră. Știam că ne vor găsi !

Banu redeveni astronautul calm, obișnuit să acționeze rapid și eficace tocmai în împrejurările cele mai dificile.

— Va fi greu, spuse el fetei, dar trebuie să ne suim și mai sus.

Confecționară o altă făclie și urcușul reîncepu. Era mai anevoios decît cel din etapa anterioară, peretele mai abrupt, punctele de sprijin mai rare.

După cîțiva metri, în zidul de granit se ivi pe neașteptate o adîncitură de forma și mărimea nișei care le salvase viața în galerie. Căzură extenuați pe platforma spațioasă, deasupra căreia se boltea tavanul. Festila se stinse, cufundînd totul în beznă. Bătăile se auzeau acum mai puternice și de foarte

aproape. Cînd se obișnuiră cu întunericul, Tudor Banu, care stătea întins, cu capul dat pe spate, sări brusc în picioare și arătă cu mîna spre plafonul nișei.

— Magda, deasupra noastră, privește !...

În tavan era o crăpătură, o deschizătură de ciţiva centimetri prin care cerul apărea ca o flamură albastră.

Drept răspuns, fata îl îmbrăţișă și-l sărută pe ambii obraji.

Tudor stătea ţeapăn, cu braţele lipite de trup, neîndrăznind să facă vreo mișcare, de teamă ca acest vis să nu se destrame.

De-abia cînd simţi gustul amărui al buzelor Magdei se dezmetici, îndrăzni să-i cuprindă capul și s-o mîngîie pe păr.

* * *

Trebuia să-i vestească cît mai repede pe salvatori, să le indice poziţia lor. Zgomotele de afară erau însă puternice și acopereau toate strigătele, fluierăturile și bătăile în peretele de piatră.

Atunci lui Tudor îi veni o idee : dezbrăcă cămașa zdrenţuită, o făcu ghem și o aprinse. Fumul se ridică către tavan și începu să se strecoare prin despicătură sub forma unei șuviţe subţiri. Dar în același timp, tusea și usturimea ochilor îi siliră să se retragă în fundul nișei.

„Bang !"

Piciorul lui Tudor se lovi de un obiect cu rezonanţă metalică.

Icnì de durere și cu un gest instinctiv, vru să-l împingă spre marginea platoului. Se opri la timp, întrebîndu-se ce poate căuta aici o bucată de fier sau de oţel.

Zgîlţîi ghemotocul de cîrpă care ardea mocnind, făcînd să se înalţe flacăra.

La lumina galbenă, tremurătoare, ce umplu nisa, putu să vadă obiectul misterios. Era un cilindru din metal portocaliu, de grosimea unui braţ și mult mai lung decît cel descoperit pe satelitul marţian.

* * *

Pe unde trecea Zarea, muntele începea să semene cu un obraz ciupit de vărsat ; dar, din păcate, găurile nu erau prea adînci. În urma lui, profesorul Vasiliu și Ambrosie Gologan, în mînă cu cîte o rangă de oțel, își țineau de bine de rău echilibrul și se căzneau să adîncească găurile.

Nelu și Petrișor stăteau ceva mai departe, de teamă să nu fie trimiși îndărăt. Munceau cu nădejde, scoțînd jerbe de scîntei din stînca dură, fără să le pese de bășicile care le acopereau palmele.

Rareori schimbau cîte-un cuvînt.

— Petrișor, tu ce crezi, or mai fi trăind ?

Acesta ținu să-și demonstreze optimismul.

— Cum altfel ? Niște astronauți încercați ? Asemenea întîmplări ei le consideră nimicuri ! Cum ar fi pentru noi o partidă de șah, sau știu eu, o vizită la biblioteca bunicului.

— Dar radioactivitatea ? S-a scurs o noapte și aproape o jumătate de zi de cînd se află în depozitul cu deșeuri.

Petrișor își privi încurcat vîrfurile pantofilor și spuse oftînd :

— Daaa... radiațiile ! Adineauri, tovarășul profesor Vasiliu spunea bunicului tău, că și cele mai perfecționate metode de dezactivare rămîn fără efect, dacă stai într-un mediu radioactiv mai mult de un anumit număr de ore. Desigur că acest răstimp depinde de puterea radiației.

— Dacă-i vorba de intensitate, mai ceva ca aici, nu se întîlnește decît în interiorul reactoarelor ! observă Nelu și-și suflă zgomotos nasul.

Ultimele cuvinte îi îndemnară să lovească cu și mai multă înverșunare piatra cenușie. Rîngile fulgerau ca niște sulițe, iar văzduhul se umplu de un zăngănit sonor.

După vreun sfert de ceas, se opriră. Erau lac de sudoare și răsuflau din greu. Nelu își trase cămașa peste cap și făcînd-o mototol își șterse cu ea pieptul

și fața. Îl usturau ochii. Îi închise, clipi, și cînd îi deschise din nou, privirea îi rămase ațintită într-un punct de pe panta de ciment a muntelui.

O panglică de fum, strecurată printr-o crăpătură, se înălța răsucindu-se și destrămîndu-se în înaltul cerului.

— Petrișor ! Nelu rosti numele prietenului printre dinții încleștați. Uită-te la dreapta și ține-te bine !

— Fum ! Pe cinstea mea... fum !

Aruncară brațele în sus și se porniră să țopăie, pînă cînd, pierzîndu-și echilibrul, erau cît p-aci să se rostogolească la vale.

Zarea, Vasiliu și bibliotecarul întoarseră ca la comandă capetele.

— Ce aveți, neastîmpăraților ? se auzi glasul morocănos al lui Ambrosie Gologan.

— Bunicule, vezi și tu ! Sub stînci arde ceva !

Vestea căzu ca un trăsnet ! Se repeziră în direcția indicată, foreza bîzîi ca un bondar furios, rîngile loveau stînca într-un ritm îndrăcit, iar fărîmele de piatră zburau în cele patru vînturi.

— „Ta... ta... ta... ta !" În vacarmul care domnea, semnalul radioului lui Zarea trecu aproape neobservat. Doar el, simțindu-i vibrațiile, apăsa în grabă pe butonul care stabilea legătura.

O voce îndepărtată spuse :

— Alo, Zarea, alo, Zarea, te cheamă Costescu !

— Alo, Costescu. Aici Zarea. Te ascult ! răspunse cosmonautul.

— Alo, Zarea, alo, Zarea. Cilindrul tău a fost descifrat. S-au executat cinci serii de control cu cinci persoane diferite. Rezultatul, în linii mari, identic. Transmit textul :

— O clipă, să dau drumul benzii, îl întrerupse Zarea, declanșînd sistemul de înregistrare. Gata, poți începe.

Costescu începu să dicteze :

„Sîntem trei ! Primii trei de pe „Speranța". Nava noastră nu mai poate ajunge pe planeta a treia ! Din clipă în clipă va exploda. Am hotărît să sărim cu balonele. Locuitori ai planetei, căutați-ne. Dacă

ne găsiți în viață, ajutați-ne. Dacă nu, comunicați celor ce vor veni că am murit făcîndu-ne datoria. Comandantul Ursabal".

— Asta e totul, tovarășe Zarea. Vă doresc succes.

Vlaicu îngăimă- cîteva cuvinte de mulțumire, închise aparatul și-l împinse înapoi pe șold.

— S-a isprăvit ! scrîșni Cezar Vasiliu. Racheta, echipajul, totul s-a spulberat în aer, la propriu și la figurat, fără să mai vorbim de munca noastră ! N-ar fi nimic, dacă cel puțin Magda și Tudor ar scăpa cu viața. Haide, Vlaicule, să nu stăm de pomană. Fiecare clipă e acum mai prețioasă ca oricînd.

Dar astronautul se și apucase de lucru, fărîmițind cu jetul de ultrasunete marginile deschizăturii.

Încetul cu încetul, în coasta muntelui apăru o gaură, prin care, cu greutate, se putea strecura un om.

Zarea se întinse pe pîntece și, tîrîndu-se, izbuti să-și vîre capul și umerii. În contrast cu lumina strălucitoare de afară peștera era cufundată într-un întuneric compact. Pe deasupra, fumul ce-i venea în față îi înțepa ochii și-i făcea să se înece. De jos răzbiră glasuri, frînturi de cuvinte, strigăte de bucurie.

Cînd Zarea se obișnui cu bezna, recunoscu, la vreo zece metri sub el, siluetele lui Banu și al Magdei Comșa.

* * *

— La o parte, la o parte ! Tovarășe bibliotecar, ia-ți, te rog, băieții și coborîți imediat pînă la șosea. Dumneata, profesore, rămîi cu mine ca să-mi dai o mînă de ajutor. Pe urmă, va trebui să pregătești „Clopotul" pentru decolare, ordonă Zarea.

Cezar Vasiliu veni cu o coardă subțire și rezistentă și împreună o legară strîns de un colț de stîncă. Îi încercară mai întîi trăinicia, apoi azvîrli ghemul prin deschizătură.

Urmară cîteva momente de așteptare încordată, după care se auzi glasul lui Tudor strigînd :

— Gata ! Trageți !

Vlaicu și profesorul nu avură nevoie să se opintească. Magda, sprijinindu-se de perete, urca sprintenă ca o căprioară. Cînd apăru la suprafață, o ajutară să iasă.

Rămase nemișcată cu pleoapele încleștate, orbită de lumina puternică a zilei. Rochia îi atîrna în zdrențe, trupul era zgîriat și învinețit, fața supță și buzele albe.

Trase adînc aerul în piept și surîzînd vinovată, ca o fetiță care a făcut o poznă, spuse :

— Vă rog să mă iertați pentru toate neplăcerile pe care vi le-am produs !

Zarea și Vasiliu făcură fețe-fețe. Glasul fetei suna atît de stăpînit și de senin, încît puteai jura că nu bănuiește adevărul. Să nu fi descoperit taina muntelui ? Să nu fi observat nici ea, nici Tudor, că nimeriseră într-un depozit subteran de deșeuri radioactive și nu într-o peșteră obișnuită ?

Magda le citi gîndurile din priviri ca într-o carte deschisă. Un zîmbet amar îi înflori pe chipul palid. Spuse :

— Cunoaștem realitatea ! Doar că nu-i în firea noastră să ne lăsăm cuprinși de panică. După atîta vreme petrecută într-un mediu radioactiv, e rîndul medicilor să se pronunțe. Pînă atunci, trebuie să vă rog să stați cît mai departe. Ce a mai rămas din hainele noastre, trebuie ars !

— Nu mă învăța tu pe mine ce am de făcut, se răsti cosmonautul. Profesore, pune mîna ! Să-l scoatem pe băiat !

Traseră cu putere de coardă pînă se ivi Tudor Banu. Înfățișarea lui era și mai jalnică decît a fetei.

Zarea, care la un moment dat se simțise îndemnat să-l mustruluiască, se muie dintr-o dată.

— În ce hal ai ajuns, Tudore ! Și totul fără nici un rost...

Tînărul făcu cîțiva pași și se opri lîngă Magda.

— Te înșeli, Vlaicule! În nișa care ne-a servit drept refugiu am găsit un tub de metal aidoma celui de pe Deimos.

Lui Zarea nu-i venea să-și creadă urechilor.

— Al treilea mesaj? Nu mai pricep nimic! Cum de-a ajuns în peșteră, de vreme ce racheta „Speranța" a explodat în aer? Înseamnă că... dar să lăsăm asta! Sînt altele mai grabnice de făcut. Duceți-vă cu profesorul, copii. Aruncați-vă zdrențele și dați-le foc. Spălați-vă bine, cu multă apă. Apoi îmbarcarea și cu viteza maximă spre Luncani. Ai grijă, profesore, și scoate din rîșnița dumitale tot ce poate da...

După ce Vasiliu și tinerii se îndepărtară și coborîră spre „platforma zburătoare", Zarea îl chemă pe bibliotecar.

— Tovarășe Gologan, vino să mă ajuți. Trebuie să cobor neîntîrziat în peșteră. După cum susține Banu, acolo ne așteaptă o surpriză.

Își înfășură coarda în jurul pieptului, o trecu pe sub umeri și după ce se convinse că celălalt capăt e legat solid de piatră, își dădu drumul prin deschizătură.

Coborî de-a lungul peretelui și ateriză cu bine pe podeaua nișei. Aci scoase lanterna electrică și o aprinse. Conul de lumină rătăci de colo pînă colo și se opri în cele din urmă pe obiectul căutat. Vlaicu ridică tubul voluminos și destul de greu.

Acum n-avea decît să-i strige lui Gologan să înceapă să strîngă coarda.

Ceva — nici el nu știa ce — îl reținu. Se simțea îndemnat să mai zăbovească.

Lumină podeaua nișei, apoi pereții, părticică cu părticică. Pătrunse în adîncime pe o distanță de vreo șapte-opt metri. Aci, nișa cotea brusc spre stînga, dînd într-o încăpere dreptunghiulară. În fund, rezemate de zidul de piatră, stăteau două mogîldețe înveșmîntate în armuri cu luciri de platină, o dată și jumătate mai înalte decît un om de statură mijlocie.

— Sus! strigă astronautul, mai repede, sus!

Ambrosie Gologan trase din răsputeri. Coarda subțire îi tăia palmele și-i provocă o durere ascuțită. Bătrînul rezistă cît rezistă, dar pînă la urmă, simți că-l părăsesc puterile.

Băieții, care-i urmăreau de la distanță, cu sufletul la gură, fiecare mișcare, îi sărira în ajutor. Împreună, îl scoaseră pe Zarea din peșteră.

Primul lucru pe care-l făcu astronautul era să deschidă tubul portocaliu. Înăuntru era un maldăr de file dintr-un material asemănător cu hîrtia. Spuse emoționat :

— Cred că pe astea le căutăm de atîta vreme ! Sînt aproape sigur că nu mă înșel ! Dar acolo jos mai e ceva ! Coborî glasul ca și cînd ceea ce avea să urmeze ar fi fost o mare taină : am găsit două costume de astronaut, care, în nici un caz, nu sînt de origine pămînteană. Nu le-am cercetat de-aproape căci asemenea obiecte nu trebuiesc atinse decît de specialiști.

Ambrosie Gologan se fîstîci :

— Formi... formidabil ! Cum s-ar zice... o lovitură de colț care nimerește drept la pălanjen. Pornesc tinerii în căutarea rachetei... nu există nici o rachetă ! În schimb radiații cît pentru zece nave cosmice defecte ! Cînd ajung la concluzia că totul a fost degeaba, că și-au expus viața fără nici un rost, hop... apare o a treia capsulă și pe deasupra costumele misteriosilor astronauți. Uf, frate Zarea, cam mult dintr-o dată pentru o minte bătrînă ca a mea !

— De ce, bunicule ? sări Nelu. E foarte simplu ! Stai să-ți explic : cînd nenea Tudor și-a dat seama...

— Jucător, nu vocifera în timpul meciului ! Riști să te elimin de pe teren și să te țin pe tușe... pînă la vacanța de primăvară.

— Bunicule, am vrut doar...

— Să vedeți, tovarășe Gologan, interveni Petrișor, Nelu...

— Știu eu mai bine ce vrea Nelu și ce vrei tu ! Dacă vă mai prind pe teren fără aprobarea mea personală, vă... vă... ia ziceți, ce să vă fac ?

— Să ne dai la Luncani cîte o înghețată mare de ananas cu multă, multă frișcă, spuse Nelu cu ochii în pămînt.

— Nerușinaților! Plecați de-aici! Bătrînul le trase în glumă cîte un ghiont, ceea ce avu ca urmare o viteză de coborîre mult sporită.

De jos, băieții se uitau cu invidie la Zarea și la bunic care-și continuau conversația, fără ca ei să poată înțelege vreun cuvînt. Era nespus de dureros, dar vina o purtau ei singuri și de aceea nici nu protestau.

Soarele de amiază își revărsa cu dărnicie razele calde, stîrnind scînteieri pe învelișul „Clopotului" care se îndepărta vertiginos spre Luncani.

— Ce facem acum? întrebă bibliotecarul.

În mintea cosmonautului, planul se închegase repede pînă în cele mai mici amănunte.

— Iată cum procedăm, tovarășe Gologan. Chemăm prin radio Luncanii și cerem serviciului de aerodepanare să trimită urgent doi piloți. Unul din ei îmi va aduce de pe platou aviomobilul lui Tudor. Dumneata și băieții plecați apoi cu aparatul depanării la Alba Iulia, iar aviomobilul rămîne la dispoziția mea.

— Perfect! Doar că m-aș opri pentru un ceas la Luncani. Vreau să aflu ce părere au medicii în privința lui Tudor și a fetei.

Vlaicu Zarea îl aprobă.

— Ai dreptate. Și eu voi veni de-a dreptul la spital. Și după un minut de gîndire: vezi, tovarășe Gologan, noi, cercetașii cosmosului, ne-am obișnuit să fim mereu în acțiune! Simțurile noastre sînt într-o neîntreruptă stare de alarmă. De aceea, se întîmplă să uităm uneori de cei care ne înconjoară, chiar dacă ne sînt nespus de dragi. Recunosc, e un lucru care contravine eticii noastre. Cîteodată însă, această uitare e un refugiu. Un refugiu împotriva durerii care-ți sfîșie inima...

Bibliotecarul dădu din umeri. Nu înțelegea la ce se refereau cuvintele lui Zarea, dar simțea că nu trebuie să-i ceară lămuriri.

Cosmonautul rămase vreme îndelungată cufundat în gînduri, cu ochii aţintiţi în înaltul cerului. Cînd se dezmetici, puse în funcţiune aparatul de radioemisie şi chemă Luncanii. I se făgăduiră toate cele cerute. Un aviomobil, avînd la bord un al doilea pilot, avea să decoleze imediat de pe terasa centrului administrativ.

— Şi-acum încă ceva, îi spuse Zarea lui Gologan. Dumneata ne-ai ajutat atît de mult, încît îndrăznesc să-ţi mai fac o rugăminte. După ce readuci cele două păsări călătoare părinţilor lor, n-ai vrea să te repezi pînă la Iaşi, la Institutul de cosmofilologie? Ţi-aş încredinţa această capsulă, ca s-o predai profesorului Vasiliu, sau, dacă nu s-a întors încă, asistentului său Costescu.

Încîntat de această dovadă de încredere, Ambrosie Gologan se înclină şi spuse:

— Te asigur că obiectul va ajunge încă azi la destinaţie.

CAPITOLUL IX

Se scursese o lună de la întîmplările din Valea Flăcărilor. Şirul zilelor calde, însorite se curmă brusc. Cerul deasupra Bucureştiului se înfăşura într-un coviltir gros, plumburiu. Pe crengile copacilor mai atîrna, ici-colo, cîte-o frunză gălbejită, iar rafalele de vînt făceau să zăngăne geamurile caselor. Burniţa. Asfaltul negricios reflecta luminile albastre, roşii, galbene şi verzi ale reclamelor, pe vitrinele magazinelor se prelingeau fire subţiri de apă, iar umezeala rece din aer îţi pătrundea pînă în măduva oaselor.

În faţa intrării monumentale a Centrosanului, se întîlniră cosmonautul Vlaicu Zarea şi bibliotecarul din Alba Iulia, Ambrosie Gologan.

Îşi strînseră lung mîinile.

— Ştiam că ne vom revedea astăzi. Mă întrebam doar care dintre noi va sosi primul, spuse pilotul.

— Se putea să nu vin ? Ziua de azi a rămas stabilită încă de la internarea lor ! Doctorul Panaitescu personal m-a asigurat că după o lună de tratament cu „antirad" se va putea spune cu certitudine dacă boala actinică a fost sau nu înlăturată.

— În cazul cînd rezultatele nu sînt cele scontate, tratamentul continuă ?

— Nu ! Dacă în 30 de zile antiradul nu-şi face efectul, înseamnă că boala a cucerit în organism poziţii vitale ! Gologan tuşi : săracii de ei ! Un complex nefericit de împrejurări. După părerea mea, oricît de importantă ar fi descoperirea, ea nu se poate cîntări în vieţi omeneşti. Cu profesorul Vasiliu aţi mai vorbit ?

— Acum două săptămîni, la Iași. Lucra de zor la descifrarea manuscrisului. Va veni și el, negreșit!

— Are o mare afecțiune pentru Magda Comșa! Dar de ce nu intrăm? Poftim, tovarășe Zarea!

Urcară scările. O soră îi întîmpină binevoitoare și, după o scurtă convorbire cu un medic tînăr, cu fața rotundă, îi pofti într-un salonaș plăcut mobilat și îi rugă să aștepte.

Ambrosie Gologan se trînti într-un fotoliu și-și întinse picioarele spre căminul din care se revărsau valuri de aer cald și parfumat.

— Un lucru nici azi nu pot pricepe, spuse el frecîndu-și degetele înțepenite de frig, cum de-a fost cu putință ca tinerii să pățească ce au pățit?

— Nimic altceva decît întîmplarea. Punctul pe unde au pătruns în peșteră era atît de greu accesibil, încît nu i s-a dat atenția cuvenită. În rest, eficiența măsurilor de securitate le-am putut constata noi înșine, atunci cînd am încercat să pătrundem în peștera dinspre șosea...

— Hm, da! Dar, explică-mi, te rog, rostul unor asemenea depozite, care constituie o primejdie permanentă pentru populație.

— Azi, ele nici nu se mai construiesc. Cel cu pricina datează de pe la mijlocul secolului XX, cînd nu fusese încă inventat procedeul electrochimic de dezactivare a deșeurilor din reactoare.

Bibliotecarul răsuci în jurul degetului o șuviță din părul său alb.

— Înțeleg, înțeleg! A fost într-adevăr o întîmplare nefericită!

Ușa se deschise și medicul cel tînăr intră, salutînd cu o mișcare a mîinii.

Vlaicu și bibliotecarul se sculară ca să-l întîmpine.

— Doctorul Panaitescu, șopti Gologan.

— Nu vă deranjați, spuse medicul, poftindu-i să-și reia locurile. Îmi pare rău, dar răspunsul definitiv în privința prietenilor dumneavoastră va mai întîrzia. A fost un caz nemaipomenit de greu. Hemo-

grama era puternic modificată, leucopenia avansa și anemia progresa și ea în mod îngrijorător.

Am analizat cenușa radioactivă care mi-a fost adusă din depozitul subteran. Sînt o mulțime de produse de fisiune, care emit în parte radiații alfa și beta.

În cantități mai importante am găsit stronțiu 90. Deoarece acest izotop se depozitează de obicei în măduva osoasă, am fost obligat să-mi concentrez eforturile în această direcție.

După primele două săptămîni nu s-a observat nici o ameliorare. Dimpotrivă ! Într-a treia însă, temperatura s-a normalizat, căderea părului a încetat, iar plăgile de pe piele s-au închis. Acum se pare că pacienții sînt pe cale de însănătoșire. Vă avertizez însă că de multe ori, la maladiile actinice aparențele înșală. De-abia după analizele de astă-seară — e vorba de un complex de cercetări din cele mai minuțioase — se va putea trage concluzia dacă boala a lăsat sau nu urme în organismul Magdei Comșa și a lui Banu. Dacă mai puteți aștepta o oră, o oră și jumătate.

— Stăm și pînă mîine, doctore, spuse Gologan, că doar pentru asta am venit. Firește, dacă nu vă incomodăm ?

— Din partea mea stați liniștiți. Pe mine însă vă rog să mă scuzați.

Rămaseră iar singuri. Nici unul n-avea chef de vorbă. Tictacul ceasornicului de perete se auzea acum mai puternic, atrăgînd privirile asupra cadranului. Era nouă fără un sfert. Prin ferestrele fonoizolate răzbăteau, ca de la mare depărtare, zgomotele orașului. Dinspre saloanele bolnavilor răsunau ultimele acorduri ale poemului simfonic „Francesca da Rimini" de Ceaikovski, transmis din marea sală de concerte a Cosmoviziunii.

Zarea se gîndea la Tudor. Nu avea nici douăzeci și șase de ani, era pe cale să devină un bun comandant de rachetă... Și acum, accidentul acesta stupid ! La fel ca întîmplarea nefericită cu Elena ! Împlinise

treizeci de ani ! de ziua ei, îi adusese flori, un braț plin cu crengi de liliac alb...

Simțea și acum în nări parfumul suav, auzea rîsul fericit al soției.

Nu trecuse decît o săptămînă de la această zi și Elena...

Scutură capul, cu intenția să gonească gîndurile triste și-și întoarse privirile spre Gologan. Bibliotecarul părea să doarmă. Stătea cu capul rezemat de spetează, cu ochii închiși. Fața sa, de un galben bătînd în cafeniu, era străbătută de nenumărate zbîrcituri.

— Ce fel de viață o fi dus acest om ? se întrebă Vlaicu. A stat decenii la rînd între pereții strîmți ai bibliotecii, căutînd să desprindă viața din filele cărților. Nu a simțit niciodată mirajul Cosmosului, nu a admirat priveliștea feerică a Pămîntului învelit în mantia albăstruie a atmosferei. Pentru el Luna, Soarele, stelele n-au fost niciodată altceva decît luminițe mai mici sau mai mari, mai palide sau mai strălucitoare, presărate pe boltă.

Dar într-o zi, Ambrosie Gologan și-a părăsit cărțile lui dragi și a pornit de bună voie într-o aventură, cu totul nepotrivită vîrstei și obiceiurilor sale. Ce l-a îndemnat ? Ce l-a făcut să participe, cu tot sufletul, la dezlegarea misterului mesajelor ? Ce flacără arde în această inimă bătrînă ?

Ca și cînd i-ar fi înțeles gîndurile, Gologan ridică pleoapele și, privind înspre tavan, spuse :

— Mă mir de mine, om la optzeci și trei de ani. În loc să stau acasă, la căldurică, să-mi beau ceaiul cu rom și să pufăi din lulea, circul ca un avion cu reacție de la Alba Iulia la Iași, de la Iași la București, înapoi la Alba Iulia, iar la București... Și de ce crezi că o face moș Gologan ? Drept să spun, singur nu știu. Simt în mine o... o vitalitate, mai ceva ca-n tinerețe. Hm... da. De bună seamă din pricina problemelor mari care stau la ordinea zilei : descifrarea unui mesaj venit hăt, din străfundurile Universului ! Cunoașterea felului de viață, al obice-

iurilor unor oameni, de a căror existență pînă mai ieri, nu se știa mare lucru.

Chiar dacă nu voi ajunge să zăresc cu ochii mei un frate de-al nostru de pe un alt corp ceresc, măcar să știu c-am făcut ceva pentru ca tinerii, de-alde Tudor, sau nepotu-meu Nelu, sau Petrișor, să-l poată vedea.

Și mai e ceva ! Presimt că peste ani și ani de zile, poate sute sau chiar mii, toți oamenii de pe planetele mai apropiate și mai îndepărtate își vor întinde frățește mîinile, ca să alcătuiască o mare familie : cea a ființelor gînditoare.

Vreau să mor cu conștiința că am făcut și eu ceva, oricît de puțin, pentru această prietenie interplanetară !

În clipa aceea, ușa zbură în lături și Cezar Vasiliu pătrunse ca o vijelie.

— Ce-i nou ? Se știe ceva ?

— Deocamdată nimic, răspunse bibliotecarul. Așteptăm !

— Atunci, aștept și eu. Se așeză, scoase dintr-o mapă un manuscris voluminos și începu să-l frunzărească.

— Ce ai acolo ? întrebă Zarea fără prea mare interes.

— Manuscrisul din peșteră ! L-am descifrat !

Cosmonautul făcu un salt, gata-gata să-și răstoarne fotoliul.

— Și asta o spui atît de liniștit ? Cezare, ești de-a dreptul formidabil. Într-o singură lună ? Haide, spune, ce cuprinde ?

— Principiile după care limba marțienilor s-a transformat în așa-zisa limbă neomarțiană, le-am stabilit, în linii generale încă pe Deimos, începu profesorul. Firește că dificultățile erau mari, dar m-a ajutat mult noua mașină electronică, pe care mi-au construit-o ciberneticienii. Ea este capabilă să se autoadapteze, să se autoregleze și să-și amplifice singură programul. Dintr-un număr restrîns de elemente date, ea crează elemente noi pe care le include în memoria ei.

Prin odaie se auzi un bîzîit.

Ambrosie Gologan tresări, privi stingherit spre ceilalți, apoi scoase discret radiocombul. Ținînd mîna în dreptul gurii, spuse enervat :

— Alo... Nu ! Nu ! Încă nimic ! Să ai răbdare ! Gata !

Vîrî cutia la loc în buzunar și făcu un gest ca și cînd ar fi vrut să spună : „nu-i vina mea".

— Nepotu-meu Nelu ! I-am făgăduit să-l țin la curent.

Trecu o oră. Zarea, Vasiliu și bibliotecarul erau cufundați în propriile lor gînduri. Domnea acea tensiune nervoasă, pe care o provoacă de obicei așteptarea prelungită. Tresăreau la fiecare zgomot, la fiecare zvon de pași de pe coridor.

Pe rînd, cîte unul se ridica și se plimba agitat între cei patru pereți.

În cele din urmă, după o altă jumătate de ceas, doctorul Panaitescu își făcu apariția.

Într-o secundă, cei trei îl înconjurară și-l bombardară cu atîtea întrebări, încît trebui să ridice mîinile ca să obțină liniște.

— Nu am încă rezultatul definitiv al analizelor, spuse el, ștergîndu-și cu batista ochii roșii de nesomn. În schimb, puteți sta de vorbă cu prietenii dumneavoastră. În prezent, starea lor o permite. Așadar, dacă doriți, Tudor Banu și Magda Comșa pot veni în această cameră.

Vestea fu primită cu exclamații de bucurie.

— Firește că vrem să vorbim cu ei, dacă acest lucru este cu putință, strigă Vasiliu. Vă făgăduim să nu le producem nici o supărare, ba dimpotrivă ! Deși nu am cunoștințe de medicină, îmi dau seama că veștile bune nu pot avea decît efecte favorabile.

— Sînteți liber să vă aplicați tratamentul, profesore Vasiliu, spuse Panaitescu surîzînd. Mă duc să-i chem.

Revederea fu de o sobrietate emoționantă, dar firească la oamenii care luau parte la ea. Nu se rosti nici un cuvînt de prisos, nici o frază nelalocul ei. Pînă și obișnuita exuberanță a lui Vasiliu

se domolise. Profesorul deveni chiar zgîrcit la vorbă, cînd îi zări pe cei doi tineri intrînd în cameră.

Magda şi Tudor arătau rău. Slăbiseră şi ochii li se înfundaseră în orbite. Paloarea feţei şi mersul şovăielnic erau grăitoare pentru suferinţele grele pe care le îndurăseră. Deşi li se explicase în repetate rînduri că nu sînt contagioşi, se ţineau deoparte, la o oarecare distanţă de vizitatori.

În asemenea prilejuri, boala este subiectul preferat; aici însă nimeni nu-l aborda. La început se vorbi despre fel de fel de nimicuri, dar după cum era şi firesc, conversaţia alunecă repede spre ultimele evenimente la care luaseră parte cu toţii.

— Ai scos capsula din peşteră? îl întrebă Tudor pe Vlaicu Zarea.

— Firește! Imediat după plecarea voastră. Tovarăşul Gologan a dus-o în aceeaşi zi la Iaşi.

Bibliotecarul confirmă, dînd din cap.

— Dar în nişa aceea nu era numai tubul de metal, reluă cosmonautul.

Magda întoarse surprinsă capul şi întrebă repede:

— Nu numai tubul? Ce altceva?

— Două costume de astronaut!

Vestea aceasta făcu minuni. Tinerii căpătară dintr-o dată culoare, obrajii li se îmbujorară şi privirile, pînă atunci obosite şi indiferente, deveniră agere şi întreprinzătoare.

— Costume de astronaut? Lui Tudor nu-i venea să creadă şi de aceea repetă de cîteva ori întrebarea.

— Întocmai! Măsoară în lungime aproape doi metri şi jumătate; din proporţiile lor se poate deduce că vizitatorii din Cosmos aveau muşchi mai dezvoltaţi, coşul pieptului mai voluminos, mîinile ceva mai lungi. Precum vezi, amănunte nesemnificative. Asemănarea pregnantă dovedeşte în schimb că trăiau, pe planeta lor, în condiţii asemănătoare cu cele terestre.

Costumele sînt confecţionate dintr-un material ale cărui proprietăţi încă n-au putut fi determinate integral. Primele analize au arătat că este maleabil, rezistent, cu o capacitate termoizolatoare foarte

mare, deşi nu cîntăreşte mai nimic. Interesante sînt ornamentele gravate pe piept şi în jurul gîtului. Se disting numeroase motive decorative, ale căror inspiraţie marţiană este în afara oricărei îndoieli.

— Aţi avut deci dreptate, profesore Vasiliu, remarcă Magda. Vizitatorii sînt neomarţieni, urmaşii vechilor locuitori ai planetei vecine cu Pămîntul. Acuma şi scrierea şi arta decorativă o dovedesc cu prisosinţă.

— Există o dovadă şi mai concludentă, spuse cosmofilologul, accentuînd fiecare cuvînt.

— ???

— Documentul din cea de a treia capsulă, descoperită de tine, Tudore !

— Un document ? Banu, uitînd că-şi propusese să ţină distanţă între el şi oaspeţi, veni lîngă Vasiliu, îl apucă cu ambele mîini şi-l ţintui locului. Un document scris şi nu un cilindru de cristal imprimat cu biocurenţi ?

— Un document, prietene ! Foi subţiri de metal asemănătoare hîrtiei, acoperite cu o cerneală asemănătoare cernelii noastre.

Magda, sub impresia acestei noutăţi, se apropie şi ea de cosmofilolog şi-l întrebă timidă :

— Cît va dura pînă-i vom cunoaşte conţinutul ?

— Exact... un minut şi treizeci de secunde. La zece şi jumătate mi-am popus să încep lectura.

Ochii tuturor se îndreptară dintr-o dată spre cadranul ceasornicului.

Profesorul arătă fiecăruia în parte fotocopia manuscrisului şi preciză că anumiţi termeni şi anumite valori fuseseră transpuse de dînsul, spre o mai uşoară înţelegere, în noţiuni terestre. Apoi, întinzîndu-se comod în fotoliu, scoase din mapă foile dactilografiate cu traducerea. Luă prima filă şi începu să citească.

CAPITOLUL X

„Am fost trei! Cei trei din Altaïr! Aceasta este povestea noastră, povestea întîmplărilor unor astronauți, care pînă în ultima clipă și-au făcut datoria. Scriu aceste rînduri cu speranța că, mai curînd sau mai tîrziu, ele vor nimeri în mîini bune. Rîndurile mele sînt adresate tuturor celor care vor putea și vor vrea să ne ajute. Nici unul din noi nu va mai fi în viață! Dar gîndurile, năzuințele nu trebuie să piară o dată cu trupurile noastre. Ele trebuie să supraviețuiască anilor și secolelor, pînă va sosi ceasul împlinirii.

Tu, fiu al Celei de a Treia Planete, care parcurgi primul această filă, trebuie să afli înainte de toate cine sînt, care-mi este locul de baștină și ce ne-a îndemnat, pe mine și pe tovarășii mei, să întreprindem această lungă și primejdioasă călătorie.

Mă numesc Ursabal și sînt comandantul navei „Speranța". Însoțitorii mei, cei care s-au stins din viață zilele trecute, se numeau Adipal și Itornal.

Planeta noastră, Etermal, este a cincea a unui sistem solar... — urmează o descriere amănunțită, explică profesorul, din care am dedus că este vorba de steaua Altaïr din constelația Vulturului... *Aici ne-am născut, aici ne-am petrecut anii de tinerețe, aici am învățat să devenim folositori societății. Cînd s-a hotărît plecarea în marea expediție, din mii și mii de candidați am fost aleși noi. Era cea mai mare cinste făcută vreodată unor etermalieni.*

Firește că ție, omule de pe Planeta a Treia, îți trebuiesc explicații mai amănunțite. Află că această „mare expediție" este o preocupare veche a poporu-

lui meu, încă de cînd au fost scoase din străfundurile solului resturile navei cosmice, cu care a sosit pe Etermal micul grup al strămoşilor noştri.

Pînă la această descoperire, eternalienii nu-şi cunoşteau obîrşia. Se ştia doar din legende că primii locuitori ai planetei descinseseră de undeva, dintr-o tainică lume pierdută în Cosmos. De-abia găsirea epavei, studiul migălos al obiectelor şi documentelor au avut darul să dezvăluie adevărul.

Iată în puţine cuvinte istoria zbuciumată a strămoşilor mei:

Acum multe milioane de ani, pe Planeta a Patra a sistemului vostru viaţa era înfloritoare şi îmbelşugată. Solul mănos dădea rod bogat. Fluvii largi străbăteau necuprinsele şesuri şi păduri dese, pururea verzi, încingeau ca un briu ecuatorul. Oraşe mari, cu construcţii monumentale adăposteau milioane de locuitori. Artele înfloreau, iar ştiinţele şi tehnica atingeau culmi semeţe. Locuitorii acestei lumi descoperiră energia din simburele atomului şi o puseră să îndeplinească muncile fizice anevoioase.

Bibliotecarul îl întrerupse:

— Planeta a treia e de bună seamă Pămîntul şi cea de a patra, Marte? Nu-i aşa?

Profesorul încuviinţă dintr-o scurtă înclinare a capului şi continuă să citească:

— Aparuri şi primele rachete cosmice. La început, ele făceau doar scurte zboruri circumplanetare. Mai tîrziu, în urma perfecţionării sistemelor de propulsie şi folosirii energiei atomice, au devenit posibile expediţii spre Planeta a Treia, pe suprafaţa căreia, pe vremea aceea, viaţa era la primele începuturi.

Încununarea muncii cosmoconstructorilor a constituit-o însă amenajarea complexă a celor doi sateliţi, unul de opt, celălalt de şaisprezece kilometri diametru (adică Deimos şi Phobos, completă Cezar Vasiliu). *Pe cel mare a fost instalat laboratorul de cercetări astrofizice, pe celălalt un muzeu al culturii, cu tot ce a creat poporul Celei de a Patra Planete mai de preţ în cursul existenţei sale.*

Ferite de acțiunile distrugătoare ale fenomenelor atmosferice, comorile din acest muzeu aveau să rămînă aici pe vecie, ca un simbol al geniului făuritorilor lor.

Epoca aceasta fu botezată de poeți „Preziua izbînzii". Sub izbîndă se înțelegea îngenuncherea tuturor forțelor naturii, înlăturarea și a ultimelor bariere care împiedicau pătrunderea omului în alte sisteme solare și galaxii.

Tocmai atunci se produse o catastrofă fără precedent. Într-o zi, observatoarele astronomice de pe sateliți anunțară apropierea unui obiect sferic de culoare închisă, care înainta ca un bolid, însoțit de o trenă de foc, în direcția planetei. Spectroscoapele încercară să-i analizeze compoziția, dar fără nici un rezultat. La început nimeni nu se alarmă. Dimpotrivă! Se făceau presupuneri îndrăznețe potrivit cărora obiectul ar fi o navă interplanetară de pe o altă planetă, o stație cosmică automată sau o rachetosondă cu un mesaj dintr-o lume îndepărtată.

Dar apropierea globului de atmosfera planetei avu ca efect un șir de explozii puternice. Asta provoca îngrijorare și savanții dădură alarma. Se făceau auzite păreri potrivit cărora obiectul ce se apropia vertiginos de planetă ar fi o armă de distrugere. Un grup de oameni de știință de la Centrul de cercetări termonucleare făcu o presupunere înspăimîntătoare: „torpila cosmică" ar fi astfel construită încît declanșează explozii în momentul venirii în contact cu un mediu de oxigen.

Temerile lor fură confirmate. Scurt timp după pătrunderea sferei negre în straturile superioare ale atmosferei Planetei a Patra, exploziile se întețiră. Tot atunci radiotelescoapele recepționară o emisie, avînd toate caracteristicile unui mesaj. Mașinile electronice reușiră să-l descifreze. Se spunea că pe o planetă din galaxia noastră — numele și poziția nu au putut fi identificate — un savant descreierat făurise, într-un laborator cosmic, o armă cumplită. Ea conținea o substanță care, venind în contact cu oxigenul, îl mistuia în explozii teribile. Cu cît mai bogată

în oxigen era atmosfera unei planete, cu atît mai mare primejdia ca ea să fie distrusă. Într-o zi, scăpînd de sub supraveghere, savantul nebun lansase bomba care o luase razna prin spațiu. În mesaj erau avertizate toate planetele cu atmosferă de oxigen asupra marelui pericol pe care-l prezenta bolidul.

Cînd se aflară toate acestea, era prea tîrziu. Nu ajutară nici ecranele de cîmpuri electromgnetice, cu care locuitorii planetei încercară să protejeze centrele locuite, nici sacrificiul piloților de rachete, care decolară ca să intercepteze și să distrugă obiectul aducător de moarte. Exploziile se întețeau. se propagau în lanț și atingînd suprafața solului, învăluiră regiuni întinse într-o mare de flăcări albe, de fulgere verzi și roșii. Nu mai era nici o scăpare. Oceanele și fluviile secau, clădirile se prăbușeau, iar tot ce era plantă sau viețuitoare se mistuia în flăcări sau se sufoca.

La cîteva ceasuri după primul șir de explozii, majoritatea populației nu mai exista. Cîteva grupuri, ascunzîndu-se în peșteri, la mari adîncimi, reușiră să-și salveze viețile. Dar ultima explozie, care prin violența ei era cît p-aci să despice corpul ceresc în două, îi ucise într-o frîntură de secundă.

Planeta a Patra devenise un pustiu dezolant, încremenit sub suflarea de gheață a morții! Chiar dacă undeva, printre ruine, ar mai fi scăpat neatinsă vreo sămînță, vreo larvă de insectă sau vreun ou de pasăre, viața n-ar fi putut reîncepe, căci exploziile consumaseră întregul oxigen din atmosferă.

Singurii supraviețuitori ai dezastrului erau piloții și tehnicienii unei stații de lansare a rachetelor cosmice din creierul munților. Conduși de cosmonautul Naromal, un bărbat de o rară prezență de spirit și de un curaj excepțional, se îmbarcară, împreună cu familiile lor, în cele patru nave ale bazei și se avîntară în spațiu.

Trei rachete cu rază de acțiune mai mică ajunseră pe corpuri cerești mai apropiate, pe planetele a treia și a doua, adică pe Pămînt și pe Venus, completă profesorul Vasiliu.

Pe nici una nu găsiră condiții favorabile de viață și pierită scurt timp după sosire.

Un singur echipaj, alcătuit din Naromal și din încă cinci bărbați și patru femei, călătorind cu cea mai puternică dintre rachete, izbutiră să părăsească sistemul solar și să pornească în căutarea unui corp ceresc, pe care să existe o temperatură și o presiune ca pe planeta lor, de asemenea aer, apă și hrană.

După cîțiva ani, ajunseră în regiunea stelei celei mai apropiate — (de bună seamă că este vorba de Proxima Centauri — adăugă Vasiliu), *dar nici nu încercară să se adăpostească pe una din planetele ei. Știau că planetele stelelor duble sau multiple, neavînd o orbită circulară, nu primesc cantități uniforme de căldură și lumină, și deci nu favorizează viața.*

Cu următoarea stea (mai mult ca sigur Sirius) *situația era aceeași. Trebuia neapărat găsită o stea izolată, cu planete îndeajuns de bătrîne, care să fi acumulat suficientă energie pentru a da naștere vieții.*

Au urmat alți ani de drum: în cele din urmă, s-au apropiat de o stea gălbuie, luminoasă. Temperatura ei efectivă măsura 8500 de grade, mai mare deci decît a suprafeței stelei sistemului din care veneau — adică a Soarelui — *iar circumferința era de 6 600 000 de kilometri.* Așa cum v-am spus, completă profesorul, este vorba de Altaïr din constelația Vulturului.

După pregătiri minuțioase, au luat hotărîrea să se oprească pe a cincea planetă din cele 14 care gravitează în jurul stelei. Avea o mărime potrivită, nici prea apropiată și nici prea îndepărtată de astrul ei, de la care primea lumină și căldură. Masa era ceva mai redusă decît cea a planetei lor de baștină, în schimb analiza gazului atmosferic stabili hidrogen și oxigen, ceea ce dovedea existența apei.

La aterizare, nimeriră într-o regiune cu lacuri de asfalt. Echipajul putu să se salveze, dar nava se cufundă și dispăru fără urmă în adîncuri.

Cu timpul, asfaltul se solidifică şi racheta rămase acolo, protejată de un strat etanş şi deosebit de rezistent. Cei zece cosmonauţi avură de înfruntat multe greutăţi şi primejdii. Noua lor planetă, pe care o botezaseră Eternal, adică „Viaţă", *era zguduită de cutremure, furtuni puternice o măturau necontenit, iar gerul aprig al nopţilor şi arşiţa amiezilor le dădeau mult de furcă.*

Vegetaţia era săracă, vieţuitoarele într-un stadiu puţin evoluat. Curînd, bolile şi lipsurile reduseră numărul naufragiaţilor la jumătate. Rezistară numai cei mai oţeliţi şi mai bine dotaţi fizicește. Cu timpul, civilizaţia lor a fost dată uitării. Urmaşii cosmonauţilor conduşi de Naromal s-au sălbăticit. Trăiau în peşteri, vînau cu pietre animale mici şi se fereau de gerul nopţilor, înfăşurîndu-se în piei. Au ajuns să se închine idolilor, lui Altaïr şi focului, aşa cum strămoşii lor se închinaseră, cu milenii în urmă, altei stele dătătoare de căldură şi lumină.

După multă, multă vreme, numărul locuitorilor planetei Eternal era de cîteva sute de mii de suflete, deşi din trei copii, doi mureau la o vîrstă fragedă. Populaţia progresa încet, dar sigur, favorizată de anumite modificări ale condiţiilor climatice şi de reducerea substanţială a activităţii seismice.

Treptat au fost redobîndite o seamă de cunoştinţe, s-au făcut invenţii, s-au creat condiţii mai bune de trai.

Inteligenţa, priceperea, talentele s-au afirmat în cele mai variate domenii, ceea ce a dus la dobîndirea unor mijloace tehnice mai perfecţionate. Au apărut oraşe cu clădiri monumentale, căi de comunicaţie, opere de artă.

Cu timpul, ştiinţa a atins aproape nivelul la care ajunseseră odinioară strămoşii eternalienilor. A fost redescoperită energia atomică, construite primele rachete cosmice şi maşini electronice. Au fost cercetate toate cele patruzprezece planete ale sistemului Altaïr, dar numai pe două din ele s-a mai găsit viaţă într-o formă primitivă.

Tocmai în epoca aceea — sînt treizeci de ani de atunci — s-a dat de urma rachetei lui Naromal. Cu prilejul săpării unui sistem de canale de irigație în „Pustiul violet" s-a descoperit un monolit din asfalt, de o formă neobișnuită. Desprinzînd crusta groasă, a ieșit la iveală corpul intact al rachetei cosmice.

A fost cea mai fericită zi, cea mai grandioasă sărbătoare pentru toți eternalienii, cînd arheologii, pătrunzînd în cabină, au găsit neatinse obiecte și documente care clarificau toate etapele istoriei lor frămîntate.

Știam acum că sîntem urmași ai eroului Naromal și ai însoțitorilor săi, urmașii temerarilor astronauți din sistemul vostru planetar, că cea de a Patra Planetă este acum o lume pustie, dar că întregul tezaur al străvechii lor civilizații se află pe unul din sateliții ei.

Firește, cea mai arzătoare dorință a tuturor celor de pe Eternal era să se întreprindă neîntîrziat o expediție spre planeta strămoșilor și, firește, spre acest satelit.

Pe vremea aceea, reușita unei asemenea încercări avea șanse prea puține. Distanța între Eternal și Planeta a Patra măsoară 16 ani lumină, în timp ce raza de acțiune a rachetelor noastre era incomparabil mai mică. În afară de aceasta, subsolul planetei noastre era socotit sărac în minereurile radioactive necesare propulsiei navelor.

Geologii, făcînd calculul rezervelor existente, au arătat că strîngerea cantității necesare zborului a două nave pe o asemenea distanță va dura cel puțin douăzeci de ani. Rămase hotărît ca decolarea „Speranței" și „Visului" — deși nu erau încă construite navele fuseseră de-acum botezate — să aibă loc atunci cînd se va dispune de o cantitate corespunzătoare de combustibil atomic.

Între timp, toate eforturile savanților și constructorilor urmau să se concentreze asupra perfecționării sistemului de propulsie, de radiotransmisie, de

navigație și a tuturor instalațiilor, aparatelor și instrumentelor. Căci obiectivul principal al expedi-ției, aducerea pe Eternal a muzeului de pe satelit, trebuia neapărat atins.

Navele au fost construite, ținîndu-se seama de cele mai noi descoperiri ale științei și tehnicii. Mai mult, pe șantier se înlocuiau uneori dispozitive gata montate cu altele mai perfecționate, create pe parcurs.

Totodată a început pregătirea echipajului. Dintre mii de tineri au fost aleși cîteva sute și din aceștia, în urma unui examen sever, douăzeci.

Antrenamentele au durat mai bine de trei ani. În acest răstimp, m-am împrietenit cu Adipal și cu Itornal. Am devenit nedespărțiți atît la exerciții cît și în orele noastre libere. Din punct de vedere al specialităților, ne completam de minune, căci fiecare din noi avea cunoștințe temeinice în alte domenii. Tustrei eram o echipă puternică, capabilă să facă față oricărei situații.

Cred că toate acestea au cîntărit greu la alcătuirea echipajului primei din cele două nave cosmice destinate zborului spre sistemul vostru planetar. Mie mi s-a încredințat comanda „Speranței" și a întregii expediții, căci așa cum am spus, în urma noastră avea să zboare racheta „Visul".

Într-o zi se isprăviră și ultimele preparative.

Rezervoarele navelor erau încărcate cu combustibil, generatorii în perfectă stare de funcționare ca și întregul echipament tehnico-științific. În depozitele frigorifice se aflau mari cantități de alimente proaspete, în afara celor concentrate și deshidratate. Mai existau și substanțe chimice pentru prepararea sintetică de hrană și de apă de băut. În bazine montate de-a lungul pereților interiori erau culturi de alge, destinate atît alimentației cît și împrospătării aerului cu oxigen și absorbției bioxidului de carbon.

Am luat cu noi îmbrăcăminte adaptabilă oricăror condiții de temperatură și presiune, arme și medicamente, într-un cuvînt, tot ce este necesar unei expediții de o asemenea anvergură. În cîteva sute

de microbenzi au fost concentrate cele mai de seamă opere literare ale scriitorilor noştri, reproduceri după picturi, compoziţii muzicale.

Astfel pregătite, „Speranţa" şi „Visul" au decolat de pe Eternal şi s-au avîntat în spaţiul cosmic."

Profesorul Vasiliu făcu o pauză şi-şi turnă un pahar cu apă. După ce bău cîteva înghiţituri, spuse :

— Aceasta este prima parte a manuscrisului, un fel de introducere. Partea a doua seamănă cu un jurnal de bord. Nu vi-l citesc în întregime, dar voi alege însemnările mai importante.

De altfel, această etapă a călătoriei s-a desfăşurat în condiţii normale, potrivit programului elaborat în amănunţime pe Eternal.

Notiţele scurte sînt aproape identice, conţinînd rezultatele calculelor astronomice, menţiuni despre comportarea sistemelor de propulsie şi a aparatajului ştiinţific, observaţii vizuale asupra unor corpuri cereşti. Din cînd în cînd, astronauţii însemnau şi întîmplări mărunte, despre felul cum îşi petreceau timpul. Iată un exemplu :

„Am ajuns astăzi la jumătatea drumului. A fost prilejul unei mici festivităţi. Itornal a cîntat, iar eu am recitat cîteva din versurile poetului Akintal. Înainte de a ne culca, am comunicat cu cei de-acasă. Ne-au transmis felicitări şi ne-au urat succes şi de-acum înainte. Am fost cu toţii emoţionaţi. Ca de obicei, contactul direct cu Eternal ne-a dat puteri noi."

— Felul de a raţiona al eternalienilor nu se deosebeşte cu nimic de cel al oamenilor de pe Pămînt, observă Tudor. Dacă manuscrisul n-ar fi fost redactat în această scriere ciudată, l-am putea atribui unor cosmonauţi din orice regiune a planetei noastre.

— Condiţii asemănătoare pot duce la evoluţii asemănătoare. De bună seamă că pe Eternal, noi, oamenii, ne-am simţit la fel ca pe Pămînt, observă Zarea.

— În linii mari, aveți dreptate, spuse profesorul Vasiliu. Totuși, nu vă pripiți. Veți vedea mai tîrziu ce urmări pot avea „micile" deosebiri ale condițiilor de viață.

Dar mai bine ascultați ce notează Ursabal :

„Planeta a Patra pe care au trăit cîndva strămoșii noștri pare un imens disc crestat de răni adînci, sîngerînde. E mult mai mic decît Eternal și pe jumătate acoperit cu o pojghiță subțire de gheață. Se zăresc întinse pustiuri, năpădite de o vegetație scundă, de tip inferior, colorată în verde-albastru, singura care a fost în stare să reînvie după marea catastrofă. Iată și sateliții ! Pe cel mai mic se află tezaurul. Ne punem mereu aceeași întrebare : vom izbuti să ne îndeplinim misiunea ? Răspunsul vine ferm, fără șovăire : o vom face, căci sîntem hotărîți să luptăm pînă la cea din urmă licărire de viață".

. . . . . .

„Sînt îngrijorat. Pînă la satelit nu au rămas decît 500 000 de kilometri, dar cu sistemul nostru de propulsie se petrece ceva. Din cînd în cînd se aude un zgomot straniu, ca și cînd în rezervorul de carburant ar exista o infiltrație. Am făcut împreună cu Adipal o verificare electronică riguroasă. Rezultatele nu arată nimic deosebit. Totuși, presimt primejdia !"

. . . . . .

„Temperatura în camerele de ardere este cu 10-15 la sută mai mare decît cea normală. Astăzi, pentru prima dată, avertizoarele noastre individuale au dat alarma : radiații radioactive au pătruns în cabină. Am controlat de îndată planșeele de protecție și instalația de dezactivare a deșeurilor. Nu există fisuri în blindaj și nici vreo altă avarie. Dar în camera reactoarelor, radioactivitatea a crescut peste limita maximă admisibilă, pentru care este calculată etanșeitatea.

Am dispus și evacuarea încăperii care se mărginește cu reactorul și am umplut-o cu un gaz care reține radiația.

Pentru orice eventualitate, deşi organismul nostru nu este încă ameninţat de boala actinică, am împărţit pastile antiradiative. Ele previn îmbolnăvirea şi vindecă maladia, chiar dacă este într-un stadiu înaintat."

. . . . . .

„Temperatura din camera reactoarelor creşte neîncetat! Am încercat să comunic prin radio cu „Visul", dar n-am izbutit. Tovarăşii noştri nu ne răspund!

Bănuiesc că avaria se datoreşte unei erori de calcul în stabilirea regimului de funcţionare pe timp îndelungat. În acest caz, şi pe cealaltă rachetă situaţia trebuie să fie aceeaşi, dacă nu şi mai gravă. Poate greşesc! Ce n-aş da să ştiu că mă înşel!

Am vorbit deschis cu Adipal şi cu Itornal şi împreună am hotărît următoarele:

Să ne străduim să stabilim legătura cu „Visul" pînă ce vom ajunge în imediata apropiere a satelitului. „Speranţa" nu se va apropia, deoarece, în situaţia noastră, o coborîre şi o decolare sînt aproape cu neputinţă şi fiindcă riscăm să contaminăm satelitul.

În ultimele opt ore, temperatura a mai crescut! De pe nava-soră, nici o veste."

. . . . . .

„Ne rotim alături de satelit în jurul planetei. Adipal a plecat singur, într-un costum autopropulsat. Va depune pe satelit un mesaj biotelex adresat echipajului „Visului". Dacă tovarăşii noştri sînt teferi, dacă racheta lor e intactă, mai degrabă sau mai tîrziu vor ajunge în posesia lui.

Situaţia noastră este critică. Dacă temperatura va continua să sporească în acelaşi ritm, peste cel mult 72 de ore reactorul va exploda.

Așteptăm reîntoarcerea lui Adipal și apoi ne vom îndrepta cu viteza maximă spre Planeta a Treia. Este singura noastră scăpare.“

. . . . . .

„Adipal a terminat de povestit despre satelitul planetei strămoșilor noștri, despre minunățiile de acolo. Aș fi dat jumătate din anii mei de viață dacă aș fi putut arunca măcar o privire în sălile muzeului. Ne îndreptăm spre Planeta a Treia. Fără să mă gîndesc la starea reactorului, am imprimat pilotului electronic programul A-6, de accelerare forțată.

„Speranța“ a țîșnit ca o săgeată slobozită dintr-un arc și în cîteva zeci de minute viteza a crescut cu mai mult de o treime.

După calculele mele, avem șanse să atingem planeta.“

. . . . . .

„Adineauri, în difuzorul aparatului de recepție s-a auzit semnalul de apel. Ne-am repezit și ne-am pus căștile. Era într-adevăr „Visul“.

Așa cum am presupus, și reactorul lor se autodistruge.

Doar că la ei, procesul decurge mult mai rapid. Vom ajunge oare la timp pe corpul ceresc salvator?“

. . . . . .

„Planeta a Treia e sub noi, înfășurată într-un văl diafan-albăstrui. Dar cui îi e acum gîndul la admirarea frumuseților peisajului? În cel mult patruzeci și cinci de minute se va produce explozia. Ținînd seama de viteza în regim de frînare, ne-ar trebui 63 de minute ca să atingem suprafața. Cifrele spun adevărul și eu o știu cel mai bine. Dacă vom coborî la mai puțin de 100 km, vom putea sări cu baloanele. Ne vom salva viețile, dar cu ce folos? Misiunea tot n-o vom putea îndeplini!... Sau poate... cu sprijinul

locuitorilor dacă pe această planetă există ființe capabile să ne ajute ?"

. . . . . .

„Racheta nu poate fi oprită și nici mersul încetinit. De aceea, costumele autopropulsate nu sînt utilizabile. Adipal și Itornal prepară baloanele de salvare. Sînt niște saci mari străvezii în care-ți strecori trupul.

După părăsirea navei și o cădere liberă de cîțiva kilometri, dintr-un rezervor pătrunde un gaz care umple balonul. În interiorul lui stai ca într-o coajă de ou, pînă cînd ajungi pe sol. Am înregistrat cu biotelexul un mesaj către locuitorii Celei de a Treia Planete, pe care l-am expediat cu una din micile noastre rachete-sondă.

În cîteva secunde voi declanșa sistemul de catapultare."

. . . . . .

„Am ajuns pe Planeta a Treia. Sîntem în viață și teferi ! Am părăsit nava în ultimul moment. Mai cădeam liber, baloanele încă nu se umflaseră, cînd din trupul „Speranței" a izbucnit o flacără albă, cu marginile purpurii. Apoi nava s-a preschimbat într-un bulgăre informe de jăratic ; în cele din urmă, în locul ei pe cer a apărut o ciupercă neagră, stranie la înfățișare !

N-a rămas nici urmă ! S-au spulberat și „Speranța" și „Visul" !

Echipajul celei de a doua nave a pierit, iar noi nu vom mai revedea niciodată scumpul nostru Etermal."

. . . . . .

„Cît de mult seamănă aceste locuri cu cele de pe planeta noastră ! Munții sînt mai puțin înalți, apele mai largi și mai adînci, vegetația mai puțin viu colorată, dar peisajul îți este familiar și nicidecum apăsător, așa cum ne așteptam. Stăm de vorbă

și făurim planuri. Itornal spune că pe-aici trebuie să existe oameni care ne vor putea ajuta. Cred că are dreptate. Am văzut drumuri bătătorite, poduri din bîrne, lanuri... Hrană se găsește din belșug, dar aerul este prea dens pentru plămînii noștri. Trebuie să-l respiri puțin cîte puțin, altfel îți umple dintr-o dată pieptul și te amețește.

Ne-am construit o colibă în care ne vom petrece noaptea. Mîine ne vom duce în căutarea oamenilor."

. . . . . .

„Nu putem respira în voie. Sîntem obligați să purtăm tot timpul globurile, deși rezerva noastră de aer e foarte mică. Trebuie să întîlnim oameni, să-i rugăm să ne ajute. Am văzut de departe o așezare și am vrut să ne ducem acolo. Adipal s-a opus și m-a convins și pe mine. Trebuie să fim prevăzători. Nu știm nimic despre aceste ființe, despre gradul lor de civilizație, despre firea și despre obiceiurile lor."

. . . . . .

„În sfîrșit i-am văzut. Erau doi: un tînăr și un vîrstnic. Sînt foarte mici de statură și subțirei. Îmbrăcămintea pe care o poartă constă din piei de animale, acoperite de un păr negru, încîlcit. Capetele lor sînt de asemenea acoperite cu un fel de blană, la cel bătrîn, chiar și partea de jos a feței.

N-am putut vorbi cu ei, căci îndată ce ne-au zărit, au luat-o la fugă. Bănuiesc că ceea ce i-a speriat sînt globurile noastre. Va trebui să ne apropiem fără ele, deși respirația pe un răstimp mai lung de două-trei minute e de-a dreptul imposibilă.

Se pare că nu există nici o licărire de speranță! Nici de a ne întoarce vreodată, nici de a trimite pe Etermal tezaurul strămoșilor. După golirea rezervoarelor de aer ne vom prăpădi și osemintele noastre vor rămîne pe veci pe această planetă neprimitoare!"

. . . . . .

„Am încercat să ne obișnuim să rămînem cu fața descoperită un timp din ce în ce mai lung. N-am reușit! Procesul de adaptare cere de bună seamă luni sau poate ani.

Tovarășii mei o duc mai rău decît mine. Adipal nu suferă numai din pricina respirației; la el, presiunea sporită are repercusiuni asupra întregului organism. Umblă încovoiat, ca și cînd ar căra în spinare o povară grea. Itornal se plînge de dureri de cap, de oboseală și fiecare pas, fiecare mișcare îi cere mari eforturi. Desigur că și asupra mea, atmosfera aceasta densă își face încetul cu încetul efectul. Sînt totuși vioi, lucid și capabil să judec calm situația. În căutarea unei soluții, mi-am amintit că pe Eternal aerul de munte este mult mai rar decît la șes. Pe piscurile cele mai înalte, el este de-a dreptul nerespirabil, lucru confirmat de alpiniști care se văd siliți să folosească măști cu oxigen. De ce aici lucrurile nu s-ar petrece aidoma? Organismul nostru are nevoie de un gaz mai rar, pe care-l vom găsi poate pe creste. În ciuda stării lor, Adipal și Itornal au consimțit să mă însoțească. Mîine în zori pornim spre lanțul muntos care se profilează în zare...“

. . . . . .

„Am mai întîlnit oameni. Acum nu se tem de noi, cu toată statura și cu tot echipamentul nostru, care la început li se păreau înfricoșătoare. Ne înțelegem prin grai, dar mai ales cu ajutorul biotelexului și aflăm o seamă de lucruri. Planeta lor ei o numesc Pămînt, steaua care o luminează, Soare, iar planeta strămoșilor noștri, Marte. Ceea ce-i curios, muncesc din zori și pînă seara, dar rodul muncii nu le aparține. Copiii lor nu merg la școală și adesea nu au cu ce să-și astîmpere foamea. Acest lucru nu-l pot pricepe, căci pretutindeni se văd ogoare, livezi cu crengile doldora de rod, cirezi de animale.“

. . . . . .

„*Oamenii de pe Pămînt sînt buni şi ne-ar ajuta cu dragă inimă, dar n-o pot face. Ei trăiesc o viaţă, cum au trăit-o de mult strămoşii noştri. Nu au descoperit încă forţa aburului şi, firește, nici energia electrică sau atomică. Zborul prin atmosferă este socotit vrăjitorie. Cît despre călătorii cosmice, ele sînt de domeniul basmelor şi al legendelor. Nu au nici cele mai elementare cunoştinţe de astronomie: cred că planeta lor este centrul Universului, că Soarele şi Luna stau pe cer ca să-i dea lumină şi vorbesc despre alte şapte corpuri cereşti care o înconjoară. E pur şi simplu hazliu, dar neagă cu îndîrjire pluralitatea lumilor locuite, socotind că Pămîntul este unicul corp ceresc pe care a apărut şi s-a dezvoltat viaţa.*

Am sosit, pare-se, cu 5-600 de ani prea devreme. Atît le va trebui pămîntenilor ca să ajungă în stadiul de a ne putea ajuta!“

. . . . . .

„*Urcuşul e anevoios. Simt şi eu sfîrşeala asta cumplită. Membrele-mi sînt ca de plumb, ochii cu greu îi ţin deschişi. Din cînd în cînd ne oprim, ne aşezăm pe cîte o piatră şi ne tragem răsuflarea. Adipal e vlăguit. Merge împleticindu-se, se împiedică şi cade la pămînt. Îl ridicăm şi-l ducem în braţe pînă-şi revine. Nici Itornal nu mai rezistă mult, dar şi pe mine mă părăsesc puterile. Trebuie, strîngînd dinţii, să ajungem cu orice preţ pe pisc! Nu ţin la viaţa mea, aş da-o bucuros, dac-aş şti că-mi pot atinge ţelul!*“

. . . . . .

„*Sîntem în sfîrşit pe vîrful celui mai înalt munte din cîte se văd de jur împrejur. Şi asta numai datorită pămîntenilor. Ultima parte a drumului ne-au purtat pe nişte tărgi, făcute din crengi împletite. Ne-au lăsat în vecinătatea unei peşteri, în care, de bine de rău, ne putem adăposti. Cobori o pantă abruptă şi nimereşti într-o încăpere îndeajuns de*

spațioasă pentru trei culcușuri. Într-o parte se află o ripă plină de taine. Dacă n-aș fi atît de slăbit, m-aș duce s-o explorez. Dar în starea mea nici nu poate fi vorba de așa ceva.

Ne-am întins pe stînca căptușită cu mușchi, ca într-un pat moale și confortabil și ne-am odihnit. Trezindu-ne, am făcut prima încercare de a scoate globurile. Am putut respira în voie aproape un minut.

E un lucru îmbucurător care ne dă noi speranțe."

. . . . . .

„Decepția a fost cumplită! După o ușoară ameliorare, totul e la fel ca înainte. Diferența neînsemnată de presiune nu are asupra noastră nici un efect. Tovarășii mei sînt într-o necontenită stare de somnolență, incapabili să facă vreo mișcare. Stau culcați, cu ochii închiși, cu buzele desfăcute, avizi să soarbă din tuburi resturile de oxigen. Ultimele rezerve au fost aproape consumate. Nu știu dacă aerul mai ajunge pentru două-trei ceasuri. Apoi va veni sfîrșitul!"

. . . . . .

„Am rămas singur! Mai întîi a murit Itornal și ceva mai tîrziu, Adipal. Nu-mi vine să cred că lîngă mine zac trupurile lor neînsufletite. Adipal, mereu veselul și exuberantul Adipal și Itornal, tînărul cu mintea ageră și cu judecata matură de om împovărat de ani. Îi voi înmormînta mîine în zori, sub razele blînde ale Soarelui, care seamănă atît de mult cu Altaïr.

Știu că nu mi-a mai rămas mult de trăit. Mă tîrăsc pînă la gura peșterii și privesc cerul. Undeva, la bilioane și bilioane de kilometri e Eternal, sînt ființe dragi care se gîndesc la noi și ne așteaptă.

Nu ne-am putut duce la capăt misiunea! Poate o vor face într-o zi strănepoții noștri cu sprijinul pămîntenilor. Peste veacuri, cînd aceștia își vor fi scu-

turat jugul ce le apasă grumazul, cînd vor trăi liberi, cum trăim noi, vor învăța să-și făurească aripi. Se vor înălța mai întîi timid la cîțiva metri deasupra solului, apoi din ce în ce mai sus și mai departe. Vor ajunge pe Lună, pe celelalte planete ale sistemului solar, apoi în alte sisteme planetare.

În expedițiile lor vor ajunge, poate, și pe Eternal și vor istorisi acolo despre „primii trei", despre Adipal, Itornal și Ursabal, care n-au lăsat nimic neîncercat în dorința lor arzătoare de a-și face datoria.

Ori de cîte ori mă urc spre gura peșterii, simt cum mă părăsesc forțele. Nu mai pot rezista! Presimt că mă voi prăbuși în adîncul prăpastiei, unde trupul meu se va zdrobi de stînci. Nu vreau, nu trebuie să mor pînă nu isprăvesc aceste rînduri. Ele sînt destinate locuitorilor Pămîntului din secolele următoare. Lor mă adresez cu rugămintea să împlinească ultima dorință a unui muribund, ceea ce pe Eternal e o datorie sfîntă.

Pămînteni!

Cînd veți avea nave cosmice puternice, capabile să străbată zeci de ani lumină, îndreptați-vă spre constelația Vulturului. În jurul uneia din stelele ei, steaua Altaïr, se rotește planeta pe care noi o numim Eternal. Coborîți fără teamă pe suprafața ei. Veți găsi o lume asemănătoare lumii voastre, cu oameni buni și inimoși care vă vor întîmpina ca pe frații lor.

Spuneți-le că pe satelit tezaurul strămoșilor lor stă neatins și îi așteaptă. Spuneți-le să nu se teamă de greutăți și de primejdii, să nu se descurajeze din pricina nereușitei expediției noastre.

Ceea ce n-au putut înfăptui primii trei de pe „Speranța" și nici cei de pe „Visul", e la îndemîna lor.

Îi chem pe cei cu inimile înflăcărate să zboare spre Satelitul lui Marte. Izbînda va fi a lor! Ursabal."

CAPITOLUL XI

Cezar Vasiliu strînse foile manuscrisului și închise mapa.

— Acestea sînt însemnările „celor trei" din Altair... În capsula de metal s-au mai găsit și alte documente, cu conținut tehnic și științific : observații asupra comportării navei în diferite condiții de zbor, calcule astronomice, notițe despre starea sănătății astronauților cu date amănunțite asupra tratamentului și medicamentelor administrate. Cred că nu e cazul să vi le citesc.

Ceilalți mai erau sub puternica înrîurire a celor ascultate. Undeva în Cosmos, la milioane de kilometri, pulsa o viață aproape identică cu cea terestră, trăiau ființe aidoma oamenilor. Pentru prima oară în istoria Pămîntului se dobîndiseră informații sigure despre o planetă locuită, se aflase poziția ei.

În mințile lor apărură perspectivele unei expediții spre constelația Vulturului, dar nimeni nu îndrăznea să-și îmbrace gîndurile în cuvinte.

— Vom pleca pe Eternal ! rosti deodată Vlaicu Zarea cu atîta certitudine, ca și cînd astronava ar fi fost gata pregătită pe rampa de lansare a cosmodromului.

Vorbele lui stîrniră un asemenea entuziasm, încît uitară pînă și unde erau și în ce scop veniseră. Se încinse o discuție pasionantă despre cel mai potrivit tip de navă cosmică, despre traiectoria cea mai scurtă și mai economică, despre durata expediției, a numărului și calificării membrilor echipajului. La dispută participau, cu aceeași înflăcărare, Magda și Tudor.

Ambrosie Gologan era de nerecunoscut. Întinerise parcă și alergînd de la unul la altul repeta într-una că într-o asemenea călătorie, o bibliotecă este la fel de importantă ca rezerva de alimente.

La rîndul lui, profesorul Vasiliu susținea cu căldură necesitatea unui interpret :

— Mie mi-e totuna pe cine luați ! spuse el voit nepăsător, știindu-se cel mai bun cunoscător al limbii etermaleze.

— Un mecanic de bord mai bun decît Magda Comșa nu găsim, observă Tudor cu tîlc, aruncînd o privire piezișă spre Vlaicu Zarea.

Acesta ascultase surîzînd efuziunile zgomotoase ale prietenilor săi, apoi, amintindu-și de starea tinerilor, se decise să-i tempereze.

— Vom vedea, vom vedea ! Asemenea lucruri nu se stabilesc cu una cu două. Calculele hotărăsc totul : dimensiunile navei, echipajul, pînă și numărul cărților sau al benzilor. În orice caz, vă promit să înaintez Consiliului o propunere.

Îl aprobară cu însuflețire. Cînd apăru doctorul Panaitescu, fu uimit să-i găsească într-o neobișnuită stare de bună dispoziție.

Medicul evită privirile, fixînd insistent un punct de pe perete. Căuta să pară calm, fără să-și poată stăpîni un tremur nervos al mîinilor.

Glasul lui suna străin, cînd i se adresă lui Zarea :

— Vino, te rog, cu mine. Vreau să-ți comunic ceva.

Cosmonautul se ridică și amîndoi ieșiră pe culoar. Prin geamul mat al ușii se vedeau siluetele lor. Panaitescu se rezema extenuat de zid. Calmul forțat îi dispăru de pe trăsături cedînd unei mari îngrijorări.

Zarea înțelese.

— Analizele ?

— Sînt disperat ! Pînă adineauri, lucrurile mergeau cît se poate de bine. Aveam toate motivele să fiu optimist. Dintr-o dată însă, stronțiul reapare în măduva osoasă. Iată...

Scoase din buzunarul halatului o fișă și i-o arătă. Vlaicu parcurse cîteva rînduri de cifre și litere și ridică din umeri.

— Iartă-mă, făcu medicul, punînd cartonul la loc, dumitale toate acestea nu-ți spun nimic. Să-ți explic : această curbă dovedește că concentrația stronțiului a reînceput să crească brusc. Tratamentul nostru n-a putut aduce decît o ameliorare temporară. Asta, datorită faptului că perioada de timp petrecută de pacienți în mediu radioactiv a fost mai lungă decît am presupus sau că intensitatea radiației a fost mai mare.

— În cazul acesta, ce-i de făcut ?

— Sincer, nu știu, tovarășe Zarea. Mi-e greu s-o afirm răspicat, dar știința e deocamdată neputincioasă ! Continuarea tratamentului clasic e fără rost.

— Cu neputință, doctore ! Trebuie să existe vreun leac. Să ne adresăm altor institute, să cerem sprijinul cercetătorilor !

— Din nefericire, nimeni nu ne poate ajuta. Cunosc lucrările cele mai recente ale colegilor mei. Dispunem aci de tot ce a creat știința mondială mai modern și mai perfecționat. Dar la un anumit grad al bolii actinice, la o anumită limită, încrucișăm brațele și așteptăm deznodămîntul.

Vlaicu Zarea, livid la față, își frîngea degetele.

— E îngrozitor ce-mi spuneți ! Nici nu pot concepe...

— Va urma o agravare lentă a stării generale. O slăbire treptată a tuturor funcțiunilor organismului. Asta, în decursul primului an. Pe urmă lucrurile se vor precipita. Încă șase luni de chinuri, apoi... exitus !

— Te rog să taci ! strigă cosmonautul astupîndu-și urechile. Cum se poate sta pasiv în așteptarea morții ? E ridicol, doctore ! E anacronic ! Știința noastră e într-un nestăvilit asalt. Ea atacă vijelios necunoscutul, cucerind poziție după poziție. Nimeni și nimic nu-i poate sta în cale. Cele mai bine apărate cetăți înalță în fața ei drapelul alb.

Doctorul Panaitescu nu prea se simțea în largul lui.

— Firește că cercetările vor continua. Nimic nu va rămîne neîncercat. De fapt, v-am chemat ca să vă întreb ceva. Ce părere aveți, să spunem bolnavilor adevărul ?

— Curioasă întrebare, doctore ! Credeam că această problemă de etică profesională a fost de mult limpezită. Generația noastră e călită și dotată cu un optimism sănătos. Spune-le liniștit totul. Te asigur că n-ai să-i vezi tresărind.

— Credeți ? În ce mă privește sînt lipsit de experiență. Nu am avut, din fericire, prea des prilejul să aduc astfel de veşti. Procentul cazurilor mortale în clinica noastră este de 0,02 la sută. De aceea, m-am gîndit să te rog pe dumneata, tovarășe Zarea...

— Bine, fie ! Am să le-o comunic eu, deși experiența mea nu-i mai bogată.

Doctorul răsuflă ușurat și se făcu nevăzut.

Cînd Vlaicu reveni în cameră, simți nerăbdarea cu care era așteptat. Dintr-o singură privire, Tudor. Banu pricepu totul. Se duse în întîmpinarea comandantului său și oprindu-se față în față cu el, îl întrebă :

— Doctorul n-are curaj ?

Vlaicu răspunse liniștit, fără să clintească :

— N-are ! M-a pus pe mine să vă aduc la cunoștință că situația nu prea e strălucită !

— Adică ? întrebă Magda, apropiindu-se și ea.

— S-a constatat o concentrație a stronțiului în măduvă !

— Așadar, povestea se termină repede, făcu Tudor. Cît binevoiește să ne acorde Aesculap ? Un an... doi ?

— Tudore, strigă fata indignată, mi-e rușine pentru tine ! Ce-s vorbele astea ? Într-un an, doi se vor descoperi zeci de metode de tratament, sute de noi medicamente ! Crezi că știința bate pasul pe loc ? Cînd e vorba de vieți omenești, se dă alarmă, se concentrează toate forțele, se intensifică la maximum

eforturile. Eu am încredere în știință, am încredere în oamenii veacului nostru.

Vlaicu, Vasiliu și bibliotecarul o înconjurară și îi strînseră pe rînd mîna.

— Bravo, fata mea, îmi scot pălăria! exclamă profesorul. N-ar strica să-i dai prietenului tău din cînd în cînd asemenea mici lecții de comportare.

Tudor roși pînă-n albul ochilor. Se refugie lîngă fereastră și începu să privească stînjenit în stradă.

Zarea veni lîngă el, îl luă de braț și-l duse înapoi în mijlocul camerei.

— Stați jos, se adresă el celorlalți. Vreau să vă povestesc ceva. O întîmplare pe care, pînă în prezent, am trecut-o sub tăcere, căci amintirea ei îmi redeschide o rană dureroasă. E vorba de soția mea... Ascultați-mă și îndeosebi tu, Tudore. Cred că-ți va fi de folos.

Se așezară.

— Evenimentele despre care vă vorbesc s-au petrecut cu mulți ani în urmă, începu Vlaicu. Eram tînăr, mai tînăr ca Tudor, cînd am întîlnit-o pe Elena. M-a fermecat din primele clipe. Cunoscînd-o mai bine, mi-am dat seama cît de înrudite sînt firile, gîndurile, năzuințele noastre. Totuși, nu îndrăzneam să-i propun să-și lege viața de a mea. Eram tînăr cosmonaut, nerăbdător să pornesc către necunoscut, să explorez planete. Știam că voi fi ani de-a rîndul departe de casă, că prezența mea pe Pămînt va fi doar un scurt popas între o expediție și alta.

Elena era profesoară și-și iubea profesiunea, care o lega cu mii de fire de tot ce-i terestru. Îndrăgostită de natură, se străduia să transmită elevilor emoția pe care o simțea în fața răsăritului de soare, a muntelui înzăpezit, a mării înspumate...

I-am mărturisit deschis temerile mele. Ea mi-a răspuns rîzînd că aceasta nu este o problemă a vremurilor noastre, ci una la fel de veche ca omenirea. Întotdeauna au existat oameni, care-și petreceau viața în lungi călătorii.

Mi-a vorbit de vikingi, de marii navigatori spanioli și portughezi, de Diaz, Columb și Magellan, de celebrii călători ruși, exploratori ai regiunilor polare.

Oare nu-și legau ei destinele de cele ale femeii iubite ? Elena m-a făcut să înțeleg că dragostea adevărată e oricînd dispusă la sacrificii.

Ne-am căsătorit, dar ne simțeam tot ca la prima noastră întîlnire. Ne vedeam rar, stăteam puțină vreme împreună, dar zilele petrecute laolaltă erau pline de dragostea noastră. Amintirea acestor zile stăruia în mintea mea și atunci cînd mă aflam departe, la milioane de kilometri, o simțeam lîngă mine ca și cînd niciodată nu ne-am fi despărțit.

Într-o zi am primit vestea că Elena s-a îmbolnăvit de o maladie, pe care oamenii o socoteau alungată de mult de pe planeta noastră : cancerul !

Medicii se găseau în fața unei enigme. Pe la mijlocul secolului XX. această boală mai făcea ravagii. Decenii la rînd s-a căutat în zadar un remediu, pînă cînd acesta a fost descoperit. Un timp s-a mai ivit, ici-colo, cîte un caz, dar acestea deveneau tot mai rare și omenirea a început să uite de flagelul care a bîntuit-o secole în șir.

Cînd Elena a fost internată, medicii și-au amintit de tratamentele clasice și le-au pus în aplicare, dar fără nici un rezultat. Starea soției mele se agravă, în pofida tuturor străduințelor. În cele din urmă, s-a ajuns la concluzia că este vorba de o nouă formă a bolii, la care vechile medicamente sînt lipsite de eficacitate și că, în general, din partea chimiștilor nu mai era nimic de așteptat.

Eram nebun de durere. Elena însă, departe de a-și pierde speranța, mă consola și-mi dădea curaj.

Evenimentele i-au dat dreptate ! Pentru a-i reda sănătatea a fost mobilizată întreaga lume științifică. Presa, radioul, cosmoviziunea transmiteau zilnic apeluri adresate cercetătorilor de pretutindeni. Sute de colective de savanți și cercetători lăsau deoparte temele lor de lucru și se dedicau cu toată energia

descoperirii cauzelor și combaterii noii forme de cancer.

Curînd începură să sosească radiograme, în care se cereau amănunte asupra simptomelor, se solicitau probe de țesut și se propuneau tratamente. O comisie de specialiști tria întregul material și încerca soluțiile.

Într-o zi s-a primit o înștiințare de la una din stațiile de cercetări de pe Lună. Un tînăr savant indian anunța că, experimentînd preparatele în condiții cosmice, a obținut rezultate pozitive. Comisia hotărî repetarea experienței la mai multe stații extraterestre pentru stabilirea genului de particule care au determinat tămăduirea țesutului. Într-un răstimp scurt, se obținură dovezi certe : vindecarea era o consecință a bombardării țesutului canceros cu un flux puternic de antiprotoni de o anumită intensitate.

În aceeași zi m-am îmbarcat cu Elena pe o rachetă de transport și am dus-o pe stația cosmică Cronos. Aci, medicii au supus-o unui tratament neobișnuit : au introdus-o într-un container selector, care oprea toate particulele, în afara antiprotonilor tămăduitori, și au lăsat-o să plutească liber în spațiu. După patru ședințe s-a observat o ameliorare simțitoare, iar după a zecea, Elena era vindecată.

Vă mărturisesc, am plîns de fericire. Ne-am întors acasă și am rămas împreună mai bine de o lună. Ce n-aș fi dat ca fiecare secundă să țină un veac, fiecare ceas o veșnicie...

Vlaicu Zarea se opri brusc, vădit nehotărît dacă să continue sau nu.

— Și... pe urmă ? întrebă tînărul timid.

Cosmonautul făcu o pauză, apoi spuse :

— Cele petrecute mai tîrziu nu au nici o legătură cu ceea ce v-am povestit.

Discuția părea încheiată și nimeni nu îndrăzni să-i ceară lui Zarea să continue.

Doar Tudor, sub puternica înrîurire a celor auzite, veni lîngă prietenul său și punîndu-i brațul pe umăr, îl rugă :

— Haide, Vlaicule... renunță la tăcere... ai să vezi, e mai bine.

Cosmonautul făcu o pauză care părea să nu se mai sfîrșească, apoi răspunse :

— Mi-e tare greu, dar socotesc că aveți dreptul s-o știți. Pe neașteptate am fost trimis într-o misiune. Era vorba de transportarea unor instrumente pe Lună. Ca și în alte dăți, Elena a ținut să mă însoțească la cosmodrom.

Eram amîndoi de o veselie exuberantă, știind că doar peste cîteva zile ne vom revedea. Cine ar fi crezut că această despărțire va fi cea din urmă.

Ne-am suit în elicopter. Zburam încet peste holdele aurii, peste covorul verde al pădurilor. Elena glumea și fredona frînturi de melodii. La orizont a apărut cosmodromul, cu șirul de rachete zvelte, îndreptate spre cer.

Ne apropiam de terasa clădirii centrale, cînd s-a produs accidentul, un accident atît de stupid încît ți-e greu să dai crezare faptelor. Un aeroscuter, răsărit de nu știu unde, a trecut razant pe lîngă noi, izbindu-se de paletele rotorului. Acestea s-au frînt și aparatul s-a prăbușit ca o piatră.

Tînărul care pilota scuterul a scăpat cu viață și eu am rămas nevătămat. Elena însă a murit cîteva ore mai tîrziu în brațele mele.

Sînt ani de-atunci, dar durerea nu s-a stins. De aceea, mă tot feream să vorbesc despre aceste întîmplări.

Am făcut-o totuși ca să înțelegeți că în zilele noastre, oamenii nu sînt singuri. Voua, Magda și Tudor, vă stau alături mii de tovarăși, de la tînărul medic începător pînă la eminentul savant, conducător al unui institut de cercetare. Vă stau alături savanții din marele Continent African, din Asia și Europa, America și Australia și din tînăra și înfloritoarea Antarctida.

— Inclusiv cei din Cosmos, completă bătrînul bibliotecar.

— Din Cosmos ? Ambrosie, ai spus din Cosmos ? Cezar Vasiliu era cît p-aci să cadă de pe scaun.

Smulse mapa de pe masă și începu să frunzărească febril filele. Din cînd în cînd, se lovea cu palma peste frunte și mormăia :

— În Cosmos ! Fireşte ! Unde mi-a fost capul ?

Descoperind pagina căutată, o ridică tremurător și o flutură prin aer.

— Iat-o ! Asta e ! De zeci de ori am ținut-o în mînă ! Am sucit-o și am răsucit-o, că doar eu i-am descifrat conținutul, dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că ar putea folosi și altora decît istoricilor și filologilor.

Pînă mai adineauri, hîrtia aceasta era pentru mine „piesa 1292" Nimic mai mult ! Îi cunosc fiecare slovă, fiecare cuvînt, dar, credeți-mă, nu mă gîndeam la tîlcul lor. Abia acum, creierul meu sintetizează... E o rețetă, prieteni, rețeta medicamentului pe care cei de pe Eternal îl utilizează împotriva bolilor de radiație.

Zarva care se iscă îi acoperi glasul. Ca să se facă auzit, răcni cît îl ținea plămînii :

— Aduceți-vă aminte ! Nicăieri în jurnalul lui Ursabal nu se menționează că echipajul ar fi avut de suferit de pe urma avariei la reactor și asta numai mulțumită acestor pastile antiradiative. Ele previn vătămarea organismului și... stați să vă citesc... „vindecă maladia, chiar dacă este într-un stadiu înaintat".

Ei, ce ziceți ? Înțeleg, Vlaicule, vrei să mă întrebi ce caută această rețetă printre însemnările cosmonautului ? Îți explic îndată. Comandantul „Speranței" și-a propus să transmită urmașilor iobagilor răsculați de la Bobîlna tot ce i se părea mai important și mai de preț. Recunoști că această rețetă este o adevărată comoară ? Știu... Știu !... desigur noi nu sîntem în măsură să ne pronunțăm. Cuvîntul hotărîtor îl au medîcii. Unde-i Panaitescu ? Chemați-l repede. Sper să fie în măsură să ne spună dacă leacul etermalienilor își va dovedi eficacitatea și pe Terra.

Cineva se duse după doctor.

Cînd i se înmînă rețeta și i se explică proveniența ei, de emoție i se roșiră urechile. Spuse cu un glas care parcă nu era al lui :

— O rețetă de pe... de pe... un alt corp ceresc ? Așa ceva n-am mai avut în mînă ! Începu s-o răsucească de pe o parte pe alta și pînă la urmă o scăpă jos. Se repezi s-o ridice și îngăimă : Vă rog să-mi iertați stîngăcia... Știți... solemnitatea momentului...

— Doctore, îl întrerupse Vasiliu, vino-ți în fire ! Nu „solemnitatea momentului" importă, ci eficacitatea medicamentului. Îți solicităm răspuns la următoarele întrebări. Primo : poate ajuta în cazul nostru ? Secundo : dacă da, e folosibil ca atare sau trebuie modificate dozele pentru a le adapta organismului nostru ? Asta-i tot !

Panaitescu, ținînd rețeta cu vîrful degetelor, începu s-o studieze încet, cuvînt cu cuvînt. După ce o reciti de două ori, declară cu convingere că substanțele componente există la laboratorul clinicii, că preparatul nu este în nici un caz dăunător și că pare să aibă calitatea de a vindeca maladii actinice avansate. Bineînțeles că certitudinea o poate da numai o verificare la diagnosticianul electronic, pe care el făgăduiește s-o facă fără întîrziere.

Se grăbi să plece. Din ușă, se mai întoarse o dată.

— Se înțelege că doza trebuie redusă. Ceea ce e scris aici, ajunge pentru un elefant matur, care a stat douăzeci și patru de ore într-un reactor atomic.

Rostind ultimele cuvinte, o luă la fugă. Zgomotul ușilor trîntite dovedea că doctorul Panaitescu nu reduse viteza pînă nu ajunse în laboratorul său.

Prin fereastră pătrunse, în ciuda toamnei tîrzii, un mănunchi de raze de soare, vestind o zi senină și caldă.

Vasiliu, încurajat de succesul său, continua să cotrobăiască prin mapă, în căutarea altor comori.

Zarea privea satisfăcut la cei doi tineri, care uitînd de tot ce-i înconjura, se țineau de mîini.

Doar Ambrosie Gologan se retrăsese într-un ungher și manipula discret butoanele minusculului radioemițător.

Spuse în șoaptă :

„Alo... Nelule... alo... aici bunicul... Da... bunicul... Măi băieţaș... ce să-ţi spun... la început meciul părea pierdut. Mă înțelegi ? Arbitrul... știi tu cine, susținea că, mă rog, așa și pe dincolo, apărarea e vulnerabilă și nu poate rezista înaintașilor. Dar iată că profesorul Vasiliu descoperă printre rezervele uitate... pe tușă, una grozavă, trimisă chiar de Ursabal.

Concluzia : moralul întregii echipe crește și arbitrul se retrage pentru a verifica la creierul electronic calitatea noului jucător... Ai priceput ? Cred că e limpede. Și-acum nu mă mai bate la cap și nu mă suna mereu ! Dacă se schimbă scorul, te anunț eu.

Doctorul reveni neașteptat de repede. Era fără halat, cu mînecile cămășii sumese, cu fața nădușită, dar radia de mulțumire.

— Veniți cu mine ! Vreau să vă convingeți personal ! Am introdus în programul mașinii pe de o parte toate elementele maladiei și pe de alta, această nemaipomenită rețetă ! E aproape sigur că o să vă vindecați ! Un tratament scurt cu preparatul pe care într-o oră îl voi primi de la laborator și veți putea părăsi spitalul.

Luîndu-i pe Tudor și pe Magda de braț, doctorul Panaitescu plecă în mare zor, urmat de Vlaicu și de profesorul Vasiliu.

Cum rămase singur, Ambrosie Gologan scoase din nou radiocombul și apăsînd butonul de apel, urlă cît îl ținu gura :

— Ura ! Nelule, a fost un meci strașnic și o victorie fulgerătoare, cum rar se întîlnește ! Se vor face bine și vor porni iar în Cosmos !

Ei, mai ai ceva de zis, băieţaș ?

* * *

Deimos, mica insulă zburătoare, seamănă cu un furnicar ! Zeci de oameni se foiau dintr-un loc

într-altul, intrînd în încăperi, plimbîndu-se pe suprafața metalică și îndeosebi pe cosmodrom, pe a cărui pistă albastră o gigantică astronavă stătea gata de decolare. Printr-o trapă a carcasei, pîntecele rachetei se umplea cu sutele de lăzi și baloturi ce soseau fără întrerupere pe o bandă transportoare. Piesele din muzeul vechilor marțieni își părăseau pentru prima oară lăcașul pentru a porni într-o lungă călătorie.

Membrii echipajului, ușor de recunoscut după costumele lor albe de astronaut, supravegheau operațiile și încercau — fără prea mult succes — să-i țină departe pe cei ce doreau să dea cu tot dinadinsul o mînă de ajutor.

Cineva îl strigă pe Banu, dar acesta nu era pe rachetodrom. Se dusese pe „puntea de comandă", în mica odăiță plină de cărți și de picturi a Magdei.

Fata ședea ca odinioară pe banchetă și-l privea senină, cu un surîs blînd. Tudor, cu ochii în jos, îi vorbea cu glas scăzut. Cuvintele sale sunau trist.

— Parcă am fi două corăbii care pornesc în larg, în direcții opuse.

— Nu, Tudore, corabia mea nu se îndepărtează! Ea va naviga mereu în jurul lui Marte. O vei găsi la întoarcere.

— De ce n-ai venit cu noi?

— N-a fost cu putință! Bătrînul căpitan mi-a predat cîrma. Voința lui Serghei Karpovici e poruncă pentru mine.

— Te înțeleg și-ți dau dreptate. Dar în adîncul inimii, speram că vom călători împreună.

— Te voi aștepta ca o adevărată soție de marinar, scrutînd zările. Te voi chema cu gîndul, cu inima, cu întreaga mea ființă. Iar într-o zi, la orizont, se va ivi un nor de pînze umflate de vînt și corăbiile noastre se vor întîlni.

— Se vor întîlni și vor porni alături spre apele calme ale portului.

— Nu cred, Tudore ! Nici unuia dintre noi nu-l surîde un trai liniştit, un „cuib călduţ", cum ne plăcea să-l numim la facultate. Sîntem şi unul şi altul din tagma oamenilor înaripaţi, pentru care zborul, avîntul se confundă cu viaţa. Nici dragostea noastră nu-i o dragoste obişnuită.

— Ştiu ! Despărţiri lungi, întîlniri scurte, clipe rare petrecute împreună ! Popasuri între etapele unei călătorii care durează atît cît bate inima.

— Dar pe care o iubire adevărată ca a noastră le preface în veacuri.

Tudor îi luă capul între mîini şi o sărută lung pe buze. Rămaseră îmbrăţişaţi, obraz lîngă obraz.

Nu se despărţiră nici cînd Vlaicu, îngrijorat de absenţa secundului, pătrunse valvîrtej în cameră.

— Aici erai ? Bine-bine, luaţi-vă rămas bun, copii.

— Vin îndată, Vlaicule !

De afară se auzea zvon de paşi şi Cezar Vasiliu intră poticnindu-se, gata să scape grămada de pachete şi pachetele pe care le ţinea în braţe. Faţa lui era stacojie şi lucea de sudoare sub învelişul străveziu al căştii.

— Vlaicule, este inadmisibil ce se petrece aici ! Oamenii tăi nu vor să admită nici în ruptul capului să iau cu mine aceste daruri personale pentru cei de pe Eternal. Susţin că greutatea lor nu a fost prevăzută în nu ştiu ce grafic...

Zarea îl ajută să-şi aşeze încărcătura pe masă şi spuse rîzînd :

— Ce să-i faci, profesore. Va trebui să renunţi ! Greutatea navei este calculată într-adevăr cu o precizie de grame.

Cosmofilologul dădu drumul pachetelor pe care le mai avea în mîini.

— Fie şi aşa ! Importante sînt obiectele din muzeu. Păcat că bătrînul Ursabal n-a mai apucat ziua de astăzi. Ar fi constatat că jertfa „celor trei din Altaïr" n-a fost zadarnică.

Cezar Vasiliu făcu o scurtă pauză, apoi, umflîndu-şi pieptul şi aruncîndu-şi capul pe spate, spuse cu un surîs şăgalnic :

— Iar noi, vajnici cetățeni ai celui de al treilea mileniu, pornim să smulgem naturii taine păstrate cu strășnicie. Vom îmbogăți tezaurul științei și vom întinde mîna noastră frățească locuitorilor planetei Eternal. Nimeni nu zîmbește ? Înseamnă că am fost luat în serios. Dacă-i așa, apoi ascultați :

„O voi, fericite științe,
Cu ochii și mîinile voastre
Adînc cercetați și pămîntul,
Și apele cele albastre,
Și stepa ce-o bîntuie vîntul,
Și codrii și stînca din zare,
Și piscul cu neaua-i tîrzie,
Și cerul cel fără hotare,
Ca tot ce-i frumos și e mare
Și nu e știut — să se știe !"

— Bravo, bravo profesore ! Zarea îl îmbrățișă sincer emoționat. Toată admirația ! La dumneata, „ars poetica" înregistrează progrese remarcabile !

Cosmofilologul oftă și clătină din cap :

— Eroare, prieteni ! De data aceasta nu e Cezar Vasiliu, ci... Lomonosov, prin secolul al 17-lea...

* * *

Ca și la primul lor zbor, Vlaicu și Tudor stau umăr lîngă umăr în fața hubloului. Marte, uriaș, se profilează pe întunecimea bolții ca un glob de cărbune încins.

Iată și Deimos ! Un punct, o gămălie de ac, un fir de nisip în bezna aceasta presărată cu paiete. Deodată punctul se transformă într-o vîlvătaie purpurie ! Unu... doi... trei... Se stinge ! Unu... doi... trei... se aprinde iarăși. Cosmofarul ! Simbolul izbînzii omului în Univers, simbolul giganticii sale forțe de creație.

Semnalele grăiesc într-o limbă pe care o pricep doar ei, astronauții !

— Să vă întoarceți cu bine ! Vă așteptăm ! par să spună licăririle roșii.

— Mă voi întoarce, Magda, murmură Tudor.

Vlaicu Zarea, ca în atîtea alte dăți, e alături de el. Cu o neclintită convingere, ca și cînd s-ar lega să-l readucă teafăr pe Pămînt, repetă :

— Ne vom întoarce !

Redactor responsabil: HERTA SPUHN
Tehnoredactor: GABRIELA TĂNASE

Dat la cules 30.11.1962. Bun de tipar 24.01.1963. Apărut 1963. Comanda nr. 5467. Tiraj 35.140. Hîrtie tipar sul de 50 g/m², 540×840/16. Coli editoriale 9,2. Coli de tipar 10,5. A.T. 1511. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R.

Tiparul executat sub comanda nr. 21.233 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — R.P.R.

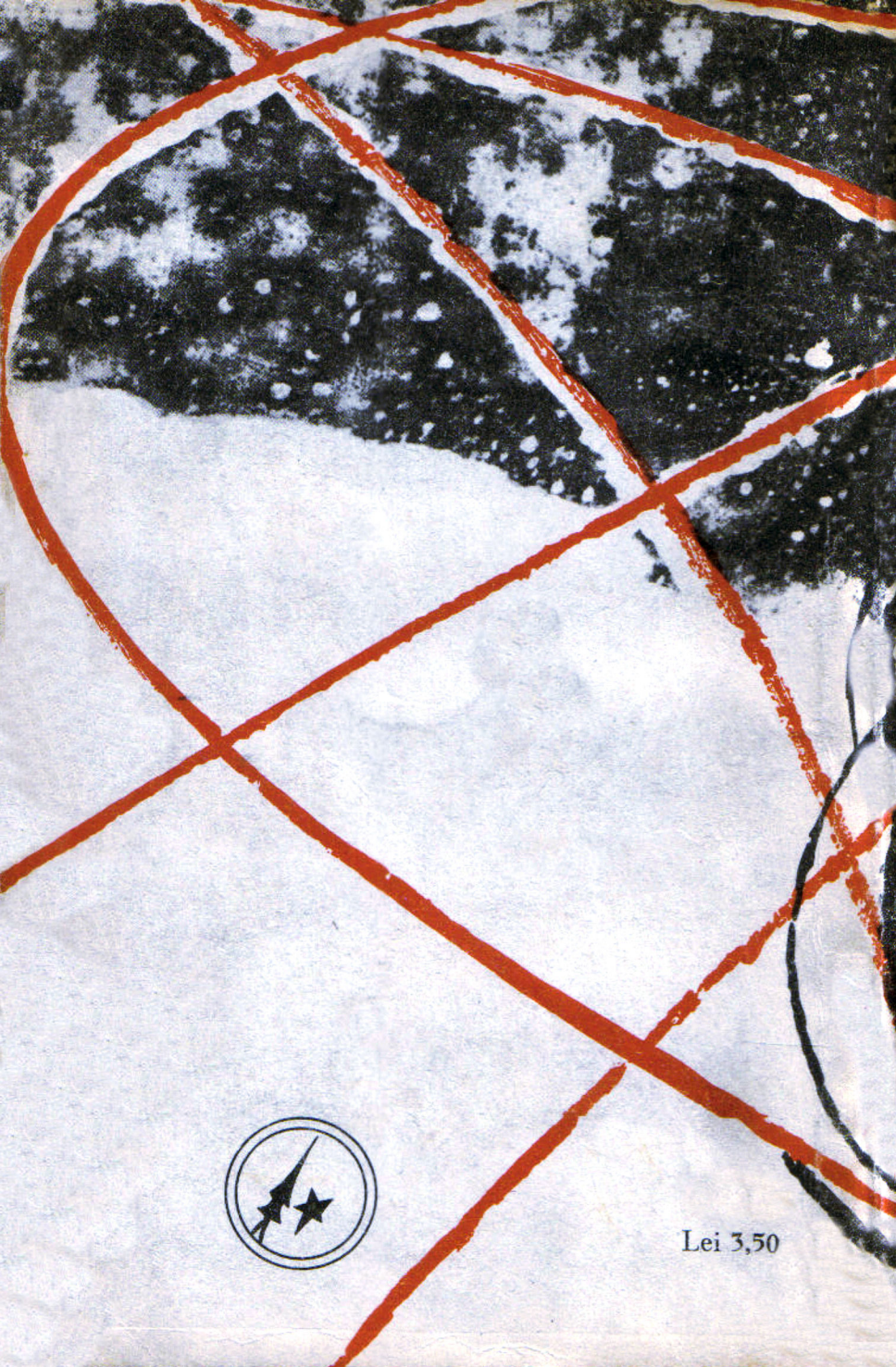

Lei 3,50